PROBLEMATICA EUROPEANĂ ÎN GÎNDIREA POLITICĂ VEST-GERMANĂ

Într-un moment în care despre politica europeană vest-germană se vorbeşte mai mult ca oricînd, este poate interesantă o succintă încercare de delimitare a opţiunilor prin prisma gîndirii politice aparţinînd liderilor principalelor trei formaţiuni vest-germane — social-democrată, creştin-democrată şi liber-democrată. Bibliografia vest-germană oferă, în acest sens, cîteva cuprinzătoare culegeri de articole, publicate relativ recent, sub îngrijirea şi sub semnătura personalităţilor de frunte ale vieţii politice vest-germane — Willy Brandt, preşedintele P.S.D. şi cancelar al R. F. a Germaniei, Walter Scheel, preşedintele P.L.D. şi ministru de externe, Kurt Georg Kiesinger, preşedintele U.C.D., fost cancelar al R.F.G. *).

Cînd volumele respective apăreau în R.F.G., Willy Brandt era vicecancelar şi ministru de externe, Kiesinger mai era încă şeful guvernului, iar Walter Scheel era, pe atunci, doar şeful singurului partid de opoziţie în Bundestag, partidul liber-democrat. Cu alte cuvinte, trei volume apărute pe vremea „marii coaliţii", semnificative poate nu atît prin sinteză teoretică, cît prin expresia clară a angajamentului politic al autorilor faţă de problemele complexe ale momentului, în calitatea lor de oameni de stat. Dacă ne gîndim la anumite schimbări petrecute în R.F.G. în decurs de numai un an, confruntarea unor opţiuni susţinute în conjunctura anilor 1967—69 cu evoluţia ulterioară a evenimentelor în R.F.G. oferă nu puţine elemente de meditaţie politică, sau de explicaţie a unor fenomene în curs. Nimic mai elocvent pentru starea de lucruri actuală decît alăturarea textelor : chiar dacă handicapat de colaborarea guvernamentală cu creştin-democraţii, Willy Brandt a reuşit să-şi exprime într-o formă suficient de clară concepţia politică, astfel încît actualele divergenţe cu opoziţia creştin-democrată par mai mult decît fireşti, iar Walter Scheel, ca şi alţi lideri liberali, precum Wolfgang Rubin, în culegerea mai sus-amintită,

sînt destul de elocvenţi ca, trecînd peste rigorile impuse de rolul lor în opoziţie, să dea indicii pentru viitoarea lor colaborare într-un cabinet sub conducerea unui cancelar Brandt. Cît despre textele lui Kurt Georg Kiesinger, acestea — cuprinzînd o selecţie pe parcursul a 20 de ani — au calitatea de a dezvălui, de-a lungul vremii, atît de puţine schimbări în substanţa lor, încît, pe drept cuvînt, consecvenţa de gîndire a autorului exprimă, cum nu se poate mai limpede, dificultatea unei reale înţelegeri a evoluţiilor politice actuale, cu alte cuvinte un imobilism care nu putea să nu ducă la contradicţia, azi mai pronunţată ca oricînd, dintre social-democraţi şi adepţii creştin-democraţi ai lui Kiesinger şi Strauss.

Punctul nodal al politicii externe şi gîndirii teoretice actuale vest-germane este concretizat de modalitatea de a concepe raportul dintre „problema germană" (Brandt va vorbi, pe bună dreptate, de „problemele germane") şi Europa. O Europă înţeleasă — pe de o parte în accepţiunea amputată a noţiunii — Europa comunităţii atlantice şi a Pieţei comune, dar şi o „Europă întreagă" (Gesamteuropa) în care elementul fundamental e colaborarea Est-Vest, transpusă în speţă, prin „politica răsăriteană" actuală a R.F.G. În primul caz, diferenţele de optică între partide nu sînt astăzi de natură să se transforme în aspre contradicţii, chiar dacă, în primii ani după război, ideea integrării vestice susţinută de Adenauer, în consens cu cunoscutele opţiuni ale lui Schumann şi De Gasperi, a fost cu tenacitate combătută de social-democraţi şi liber-democraţi. Preeminenţa integrării atlantice (N.A.T.O.) şi comunitare (Piaţa comună) a fost, ani de zile, piatra unghiulară a politicii creştin-democrate de la Adenauer pînă la Kiesinger.

Totuşi, chiar dacă astăzi atît social-democraţii cît şi liber-democraţii consideră efortul pentru unificarea vestică o componentă a politicii externe vest-germane, e interesant de remarcat criticile pe care ei le aduc modului tradiţional de a o concepe. Vechea idee a lui Adenauer de a admite rezolvarea „problemei germane" numai în cadrele ofensiv rigide ale alianţei vestice nu a contribuit pentru politicianul liberal Rubin decît la definitivarea „împărţirii Germaniei" încît, după opinia sa, politica lui Adenauer „a trebuit să ducă la recunoaşterea celui de-al doilea stat german, ca ultim act al integrării Germaniei occidentale în Europa occidentală".

Pentru Willy Brandt, „începutul politicii de unificare europene după 1945 a coincis cu o perioadă de intensă confruntare între Est şi Vest. Unificarea în Vest a fost înţeleasă de mulţi ca o parte a războiului rece..." în aşa fel încît conţinutul ei s-a dovedit a fi „negativ" ; în consecinţă, el se pronunţă pentru „renunţarea la componenta antisovietică" a politicii de unificare vest-europeană. Mai mult, depăşind unilaterala orientare

occidentală a politicii vest-germane, Brandt încearcă o echilibrare a celor două opţiuni — pentru comunitatea occidentală, pentru „politica sa răsăriteană"; „nu înseamnă — afirmă el — să contribui la unificarea Europei mulţumindu-te numai cu integrarea Germaniei occidentale în Europa occidentală". Pronunţîndu-se pentru o politică de apropiere Est-Vest el ajunge astfel să precizeze : „Scopul politicii noastre are în vedere mai mult decît unificarea occidentală".

O asemenea „deschidere" europeană, pe care-şi fundamentează Brandt teza, introduce una din cele mai importante schimbări în logica gîndirii politice vest-germane, şi anume necesitatea unei esenţiale răsturnări de accente şi priorităţi : mai întîi realizarea unei „rînduieli de pace general-europene" şi apoi rezolvarea problemei germane. „Cel mai înalt ţel al politicii noastre este asigurarea păcii în Europa. Acestui ţel — spune Brandt — îi sînt subordonate toate celelalte probleme, inclusiv problema germană".

Această teză marchează clar depăşirea unei concepţii revolute,

*) Willy Brandt, „Aussenpolitik, Deutschlandpolitik, Europapolitik" (Politică externă, politică germană, politică europeană), editura Berlin, 1968 ; Willy Brandt, „Reden und Interviews 1968-1969" (Cuvîntări şi interviuri, 1968-1969), Oficiul de presă şi informaţii al guvernului federal, Bonn ; „Perspektiven deutscher Politik" (Perspective ale politicii germane), ediţie apărută sub îngrijirea lui Walter Scheel, editura Eugen Diederich, 1969 ; Kurt Georg Kiesinger, „Stationen 1949—1969" (Popasuri, 1949—1969), editura Rainer Wunderlich, Tübingen, 1969.

care continuă însă a fi susținută de mulți lideri creștin-democrați. Chiar dacă, la un moment dat, fostul cancelar creștin-democrat, Kurt Georg Kiesinger, în prima sa declarație asupra „Stării națiunii", părea să admită această idee (desigur, sub influența partenerului social-democrat de atunci) e greu de spus că noua orientare a găsit o sinceră audiență la majoritatea liderilor creștin-democrați. În fond, astăzi, condiționarea ratificării tratatelor cu Uniunea Sovietică și Polonia nu numai de soarta negocierilor cvadripartite privind Berlinul occidental dar și de evoluția convorbirilor în curs dintre reprezentanții R.D.G. și R.F.G. (opinia oficială a opoziției) nu face decît să introducă noi complicații, similare celor provocate de o reluare, într-o formă nouă, poate întrucîtva mai sublimată, a nerealistei logici politice adenaueriene care a făcut din rezolvarea „problemei germane" prețul oricărei participări a R.F.G. la eforturile general-europene.

Ideea dominantă a lui Brandt, susținută frecvent în diversele sale luări de poziție, exprimă imperativul unei angajări directe a Republicii Federale în actuala conjunctură : „Această ultimă treime a secolului al douăzecilea — spune el în culegerea de cuvîntări la care ne referim — reprezintă un moment de opțiune : popoarele noastre sau vor rămîne într-o asemenea măsură prizoniere trecutului lor încît vor pierde împreună viitorul, sau își vor fixa privirile asupra perspectivei de mîine spre care înaintează cu scopul de a o stăpîni". Trecutul reprezintă războiul rece, pe care Brandt îl resimte ca „o confruntare militară..." Sublinierea că R.F.G. „nu revendică nici un teritoriu", dar vrea ca „insecuritatea" să facă loc unei „noi rînduieli de pace", oferă cadrele concepției sale general-europene și premise pentru „politica sa răsăriteană".

Primul pas — care, de altfel, a declanșat accelerata deteriorare a relațiilor între partide în sînul marii coaliții pînă la contradicțiile actuale — a fost acela al „recunoașterii realităților". Brandt va repeta teza lansată cu prilejul vizitei sale la București, în 1967, și anume necesitatea de a porni de la „realitățile existente", cu precizarea că aceasta e valabil și „pentru cele două orînduiri politice existente actualmente pe pămînt german". De la această afirmație inițială, progresele în recunoașterea realității nu au încetat să apară : „Statul R.D.G. funcționează"... „A nega existența R.D.G. ar fi irizibil. Guvernul federal a luat cunoștință de existența R.D.G. Sîntem pregătiți să încheiem cu ea înțelegeri și acorduri care, firește, trebuie să fie la fel de valabile ca toate celelalte tratate și acordul pe care guvernul federal le încheie". Ceea ce însă Brandt refuză este cerința ca Republica Democrată Germană să fie recunoscută din punct de vedere al dreptului internațional, necesitate izvorîtă din însăși teza „recunoașterii realităților", susținută de el, și admisă astăzi de mulți colegi din propriul partid.

Se observă, de asemenea, lipsa din textele cancelarului a referinței la tradiționala pretenție a fostelor guverne creștin-democrate de a deține prerogativa exclusivă a reprezentării poporului german. Renunțarea la faimoasa doctrină Hallstein e considerată un fapt, chiar dacă în cazul stabilirii, în 1969, de relații diplomatice dintre Cambodgia și R.D.G., Brandt, pe atunci ministru de externe, era nevoit să interpreteze evenimentul ca un act „greu de înțeles" (!) și „neprietenesc". E, totuși, de notat că, și cu acest prilej, Brandt s-a ferit să invoce doctrina Hallstein, pe care o apreciază ca „depășită".

Cu aceste evidente limite, explicabile și prin colaborarea în „marea coaliție", Brandt se distanțase însă evident de concepția liderilor U.C.D.—U.C.S. De notat, însă, că, printre elementele care au favorizat, la momentul respectiv, intrarea social-democraților într-o coaliție guvernamentală alături de creștin-democrați, a fost totuși existența unui proces intern de revizuire a vechilor concepte în chiar sînul U.C.D. — U.C.S. Observatorii desprindeau, astfel, unele tendințe realiste, de natură a prefigura, în condițiile actuale, o evoluție în direcția unor reconsiderări care sînt cerute, ca necesare, de unele cercuri influente din partid.

E demn de relevat, totodată, și concepția lui Brandt privind propunerea de a se convoca o conferință general-europeană, înțeleasă ca un instrument util în direcția realizării unui sistem de securitate pe continent. De apreciat că, el se pronunță pentru participarea, cu drept egal, a tuturor statelor europene, astfel încît conferința să nu se rezume la o simplă întîlnire între cele două sisteme militare de alianță, N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia ; esențialul este, după opinia lui, „găsirea unei căi de a se depăși confruntarea dintre blocuri..."

Multe din opiniile lui Brandt sînt împărtășite și de liberali. E de-ajuns să-l citîm pe Rubin, unul din primii susținători liberali ai actualelor idei, admise de conducerea P.L.D., și chiar înaintea lui Brandt și a multor social-democrați. „Liber-democrații — scrie el — au renunțat la doctrina Hallstein. Ei au refuzat în Bundestag să-și dea adeziunea la pretenția de unic reprezentant. Ei vor negocieri egale în drepturi cu R.D.G. vor să transforme confruntarea în cooperare..." E interesant, totodată, raționamentul pe care Rubin își sprijină argumentele în favoarea recunoașterii R.D.G. Politica nerecunoașterii este pentru el o politică a menținerii încordării în Europa centrală.

Recunoașterea, în schimb, apreciază el, ar servi procesului de desființare a blocurilor, ar însemna „nu o înghețare a statu quo-ului împărțirii Europei, ci un mijloc pentru învingerea lui".

Cît de departe sîntem de opiniile lui Kiesinger pentru care — așa cum se exprimă el în volumul său de cuvîntări, de care ne ocupăm — „recunoașterea înseamnă fundamentarea nedreptății ca drept" și chiar dacă acceptă, la un moment dat, ideea contactelor între reprezentanți ai celor două state germane, precizează că acestea nu trebuie să ducă „nici la o recunoaștere juridică, nici la una de fapt", deși și această minimă reconsiderare constituie un progres cert față de atitudinea vest-germană de la începutul decadei trecute. Dacă amintim reacțiile creștin-democrate la cunoscuta declarație a lui Brandt, la Congresul P.S.D., privind „recunoașterea, în sensul respectării frontierei Oder-Neisse", înțelegem lesne, astăzi, după încheierea Tratatului polono—vest-german, accentele de aspră critică ale liderilor U.C.D.—U.C.S. Un alt subiect de dispută între partide decît cele privind „politica răsăriteană", îl oferă, mai puțin elocvent, tema semnării tratatului de neproliferare a armelor nucleare. Acest act, printre primele ale guvernului Brandt, l-a făcut pe președintele U.C.S., Strauss, să vorbească despre un „Versailles la proporții cosmice". De asemenea, insistența cu care Brandt afirmă că R.F.G. nu are nici o pretenție în materie de apărare nucleară și că, în trecut, ea a greșit invocînd în acest scop anumite poziții juridice, sună, desigur, neplăcut în urechile multor creștin-democrați, atașați ideea eșuată a unei comunități atlantice de apărare sau a formulei depășite a „forțelor nucleare multilaterale", la care să participe și R.F.G.

E demnă de relevat aici poate remarca pe care își întemeiază Walter Scheel un studiu, și anume privind strînsa legătură, între politica internă și cea externă. Or, este știut că puține sînt țările occidentale în care divergențele de politică externă fac substanța unor atît de aprige dezbateri interne ca în R.F.G. Scheel distinge în aceasta necesitatea unei „perspective transnaționale", expresie care constituie însuși titlul studiului din volumul menționat la început. El constată decalajul dintre imperativele internaționale, europene, și mentalitatea deseori îngustă a partidelor și a unor oameni politici din R.F.G., dificultatea lor de adaptare la cerințele vieții politice contemporane. Cert este însă că, în ultimii ani, asistăm în R.F.G. la o vizibilă schimbare a raporturilor de forțe. Unul din exemplele cele mai elecvente îl oferă fenomenul de continuă și neîndoielnică respingere a mișcărilor extremiste de dreapta, precum partidul neo-nazist, P.N.D., de către majoritatea covîrșitoare a opiniei publice și a tuturor formațiunilor democratice din R.F.G. Pierderile catastrofale ale acestui partid în recentele alegeri și scoaterea lui din parlamentele majorității landurilor, precum și, în general, izolarea sa politică au arătat clar că asemenea curente nu mai găsesc teren și audiență în contextul actualei evoluții a gîndirii politice vest-germane. Este acesta unul din elementele definitorii care formează „conștiința politică internă" la care se referă Scheel în studiul citat.

Una din cauzele pentru care el consideră, totuși, că Germaniei federale îi lipsește, într-o oarecare măsură, „orientarea transnațională" rezidă încă — după opinia sa — în anumite carențe de politică externă, de altfel, bine cunoscute, ale liderilor creștin-democrați. Pentru a înțelege și a acționa în virtutea unui sistem real de securitate cerut de popoarele europene, el consideră că e imperioasă o „pregătire din punct de vedere politic intern". Citînd cuvintele lui Edith Cavell**) — „Patriotism is not enough". (Patriotismul nu ajunge) — el lansează formula „Internationalism is not enough", și, în consecința raționamentului său, afirmă în final: „Internationalism begins at home !" (Internaționalismul începe acasă).

Rămîn desigur unele îndoieli cînd se pune întrebarea în ce măsură pledoaria „transnațională" a lui Schell se referă la caracterul limitat al problemelor Europei occidentale sau și la conceptul mult mai larg european al unei „rînduieli cuprinzătoare de pace" pentru a folosi expresia lui Brandt, care face astăzi carieră în limbajul politic vest-german și s-ar traduce cu un sistem de securitate pe continent.

Reiese, și din această teorie ca și din cele expuse mai sus, o anumită tendință în gîndirea politică vest-germană de a depăși sfera strîmtă în care era tradițional concepută problematica germană și de a înclina spre dezbaterea priorităților general-europene, în condițiile unei permanente și multiple confruntări cu realitățile politice de pe continentul nostru.

Radu PASCAL

**) Celebră infirmieră engleză executată de germani în timpul primului război mondial.

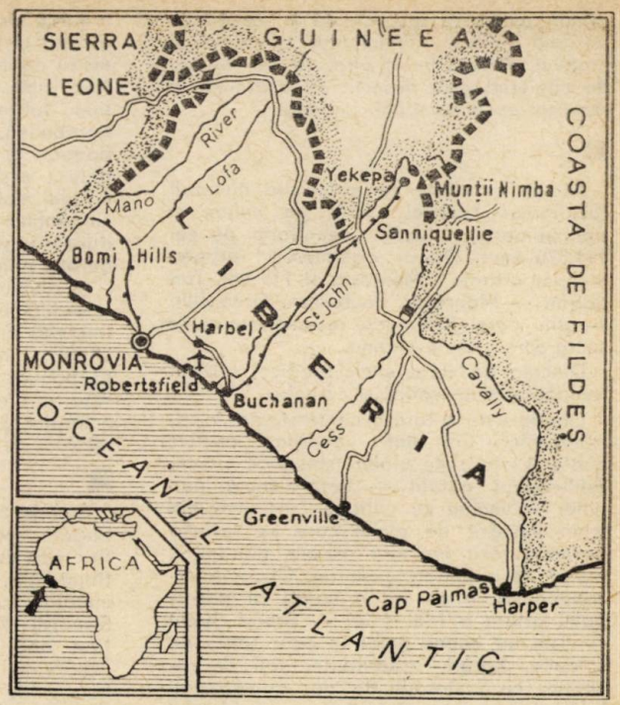

LIBERIA
De la pirogă la drum de fier

Spre cei 570 km de coastă liberiană aparent accidentată, se aleargă neistovit, printre coline mărunte, nisipuri, mlaștini și păduri uriașe, nesfîrșite păduri-galerii, apele unor rîuri în care n-au pătruns și nu vor pătrunde, poate, vase de transport. Mano, Loffa, St. John, Cess au cursurile mult prea accidentate și neprimitoare. Numai Cavally, care formează o bună parte a frontierei cu Coasta de Fildeș contrazice, de-a lungul a o sută și ceva de kilometri, obișnuința locului. Așezările liberiene răspîndite pe malurile acestor rîuri au fost sufocate, prin urmare, de o anume izolare, întreruptă numai de drumul în pirogă, atît cît e în stare forța unui om, într-o zi. Lucrurile și faptele reale pe care un trib din miezul țării le știa despre un altul presărat prin savanele vecine cu oceanul erau întrecute de departe de imaginația mereu vie a acestor oameni. O situație comună, în mare parte tuturor ținuturilor vecine și, de fapt, întregului continent african. Călătorii în Liberia au fost rari ; sau, mai curînd, din mulțimea călătorilor în Liberia au fost puțini aceia care să lase însemnări ale peregrinului lor, prin vegetația luxuriantă, purtați în lungul rîurilor în pirogile africanilor primitori sau, prin cîmpie, către munții Nimba, de convoaie de negri purtînd în spinare merinde, arme și cufere (singurul mijloc de transport, timp de neștiute sute de ani).

Și, totuși, parcă mai mult decît alte ținuturi, Liberia a atițat imaginația noastră obișnuită cu istoriile despre africanii tîriți în lanțuri către calele unor greoaie corăbii europene, cu dansurile epuizante în ritmul unui cîntec coborît de pe zăpezile legendarului Kilimandjaro către care numai tîrziu au reușit să se îndrepte exploratorii, cu focurile tainice de noapte la care se pregăteau leacuri pentru boli neștiute și vopsele pentru cele mai minunate tatuaje. Nimic din toate acestea ; pentru că Liberia era un stat de sine stătător încă de acum o sută de ani. Alte imagini se iscau în loc, în care oamenii își rezolvau singuri treburile. Să fi fost așa cu adevărat ? Și cîte din cele ce socoteam că se întîmplă acolo erau realități ?

La începutul veacului trecut, „Societatea americană de colonizare" fusese întemeiată de Jehudi Ashmun, cu scopul filantropic de a coloniza în Africa pe foștii sclavi negri din statele sudice americane. Eliberați, aceștia nu-și găseau încă nici o ocupație stabilă și nici nu vedeau posibilitatea de a viețui într-o lume ostilă lor. Societatea reușește să aducă pe coasta atlantică a continentului negru, într-o regiune tropicală și apropiată de zonele altor asemenea acțiuni filantropice (orașul Freetown se află la mică distanță de Liberia), cîteva mii de negri. Puternic implantați în noua regiune, aceștia convoacă

Președintele Tubman : 26 de ani de guvernare

la 26 iulie 1847 o adunare constituantă și proclamă independența noului stat, numit Liberia : primul președinte al statului — Joseph Jenkins Roberts ; constituția — de tip nord-american ; sistem parlamentar bicameral — un Senat cu 18 membri aleși pentru șase ani și o Cameră a Reprezentanților cu 52 de membri aleși pentru patru ani. Au urmat o sută de ani de independență, echivalînd, mai curînd, cu o sută de ani de stagnare economică și socială, în care populația neagră autohtonă, răspîndită prin savane, de-a lungul rîurilor sau în jurul mlaștinilor unde cultiva orez, era sistematic îndepărtată de la conducerea treburilor țării de cealaltă populație neagră, minoritară, venită din America.

Schimbarea, lentă dar cu rezultate evidente, a apărut la sfîrșitul ultimului război mondial, cînd, în 1944, președintele William Vacanarat Shadrach Tubman preia puterea. Liberia modernă continuă, însă, să suscite tot atîta interes ca în urmă cu decenii, deși altele sînt coordonatele care îl fundamentează.

William Tubman, născut în 1895, la Harper, un orășel din sudul țării, oferă aproape imaginea președintelui pe viață : ales pentru a șaptea oară consecutiv în 1967 în această funcție. Intenția de a solicita un nou mandat, la expirarea celui actual (în decembrie 1971), nu ar produce surpriză. Conducător al singurului partid existent, „True Whig Party", aflat la putere din anul 1878, William Tubman nu are încă adversari redutabili. Cei douăzeci și șase de ani de guvernare au determinat o anumită dezvoltare a țării, principalele preocupări pentru care a optat Tubman fiind concentrate în domeniile economic, social, cultural.

Fapt, poate, paradoxal în această țară care se vroia întîia independentă pe continentul negru : înaintea instalării președintelui Tubman, comerțul cu sclavi era încă o practică răspîndită care luase asemenea proporții încît Societatea Națiunilor s-a văzut nevoită să deschidă o anchetă. Populației autohtone, numită „nativă", „indigenă", spre a fi deosebită de acei „freemen" — descendenți ai negrilor veniți din Statele Unite — îi erau închise toate drumurile spre conducerea statului, viață politică și instruire.

Astăzi, potrivit datelor oficiale, cinci din cei paisprezece miniștri, nouă membri ai Senatului și treizeci și unu de membri ai Camerei Reprezentanților aparțin triburilor autohtone. În 1944, singurele asfaltări existau doar pe cîteva străzi ale capitalei, Monrovia — oraș care numără astăzi aproximativ o sută de mii de locuitori. Șosele moderne și drumuri de fier au înlocuit treptat primitivele mijloace de transport — piroga și umerii o-

mului-hamal. A fost creată o companie aeriană internă. Principalul aeroport al statului, Robertsfield, aflat la 90 de km de capitală, este deservit de avioanele a douăsprezece companii aeriene.

■

Nu se cunoaște cu exactitate numărul locuitorilor Liberiei : între un milion și trei milioane, risipiți neuniform pe cei 111 370 kmp. Două aglomerări urbane mai importante : Monrovia și Harbel. Trei porturi — Monrovia, Buchanan, Greenville — prin care însemnate resurse interne se scurg spre piețele străine.

Dincolo de date enciclopedice, tabloul realităților este variat și complex.

Liberia este o țară a contrastelor. A paradoxurilor. Cel mai modern confort poate fi oferit de clădiri specifice stilului arhitectural actual — beton, sticlă, înălțime, — vecine cu cabane mărunte din lemn înnegrit de ploile care se revarsă aproape fără încetare asupra ținuturilor, vreme de o jumătate de an. Ducor Intercontinental, aflat la un capăt al principalei artere a Monroviei — Broad Street — este un imens palat în care salba de saloane, baruri, restaurante, săli de recepție, cu instalații de aer condiționat, înlătură impresia că în jur apasă zăduful umed al tropicelor. Dar pentru ridicarea acestui ultraelegant hotel, toate materialele de construcție (în afară de piatră), pînă și măruntele cuie, au fost aduse din străinătate, pentru că industrializarea liberiană se află, încă și astăzi, în fazele „incipiente". Sînt însă numeroasele, puzderia de căsuțe ridicate în grabă și fără nici un plan prealabil, care formează cartierele periferice și autentifică izbitor imaginea vieții populației liberiene, încă de la primul contact...

Limba oficială este engleza, deși numai douăzeci la sută din locuitori o vorbesc. S-au făcut, este adevărat, eforturi educative, pentru înlăturarea analfabetismului, pentru construirea de școli. Astăzi există, totuși, în întreaga țară, doar aproximativ 1 200 de școli la care învață, tot aproximativ, 160 000 de copii.

O asistență economică americană organizată a început în deceniul al patrulea, pînă atunci nu se înregistraseră decît acțiuni sporadice. Motivele sînt multiple, dar toate converg spre profiturile uriașe obținute din exploatarea marilor resurse ale acestor pămînturi. Astăzi, influența americană depășește sectorul pur economic și cuprinde educația, viața culturală, sănătatea publică, transporturile publice, serviciile administrative. Se proiectează stabilirea unei baze militare în Liberia. Armata liberiană este instruită de ofițeri americani. Poliția liberiană poartă uniforma copiată după cea a poliției americane. Pînă și drapelul liberian prezintă o izbitoare asemănare cu cel american.

Liberia este membră activă a Organizației Statelor Africane și a O.N.U. (să amintim inițiativa liberiană de a urmări guvernul de la Pretoria înaintea Curții Internaționale de Justiție de la Haga, pentru politica sa care contrazice drepturile omului în Africa de sud-vest), dar inițiativele de acest gen pe plan extern sînt adeseori umbrite de îngrădiri politice interne, deși în Liberia nu există un F.B.I. Liniștea politică, ce s-ar părea că este una din constantele regimului, creează de fapt o falsă impresie, întreținută de o tăcere deliberată în domeniul informațiilor și de activitate intensă a aparatului represiv polițienesc. În 1961, avocatul Christian Abayomi Cassel a fost șters de pe listele baroului liberian pentru îndrăzneala de a fi făcut unele observații asupra puterii judiciare liberiene la un congres de drept desfășurat la Lagos (Nigeria). În 1963, colonelul Thomson, comandantul gărzii naționale, bănuit că ar fi urmărit răsturnarea șefului statului, a fost arestat și înlocuit. Doi ani mai tîrziu, miniștrii agriculturii și educației naționale au fost înlăturați din funcțiile lor „pentru acțiuni subversive". În 1968, Henri Boima Farnbulleh, fost ambasador, a fost condamnat la douăzeci de ani muncă silnică pentru a se fi pronunțat în favoarea accesului mai rapid și mai complet al reprezentanților populației autohtone la conducerea statului, idei care erau considerate primejdioase pentru autorități.

În ultimul timp se încearcă desprinderea unor indicii potrivit cărora ar avea loc o anumită îndepărtare a Liberiei de Statele Unite. O mare parte a observatorilor vieții politice din această țară este de părere că președintele Tubman ar tinde spre o lărgire a relațiilor, în primul rînd economice, și cu alți parteneri occidentali.

■

Sînt în această fișie de pămînt tropical bogății imense. Producția de minereu de fier (extras din munții Nimba sau de la Bomi-Hills, în nordul țării, de către societățile L.A.M.C.O. — Liberian American Swedish Minerals Company —, Liberian Iron and Steel Company și Republic Steel), va atinge în acest an 25 de milioane de tone, ceea ce înseamnă pe departe primul loc dintre exportatorii africani și aproximativ patru la sută din producția mondială.

În nordul țării se găsește aur. Societatea National Iron Ore exploatează zăcămintele de la Mano, aflate în apropierea frontierei cu Sierra Leone (4 milioane de tone în 1969), iar Liberia Mining Company pe cele de la Bomi, la nord-vest de Monrovia (3 milioane de tone în 1969).

Monrovia : fizionomie de oraș modern, strict limitată la „centru"

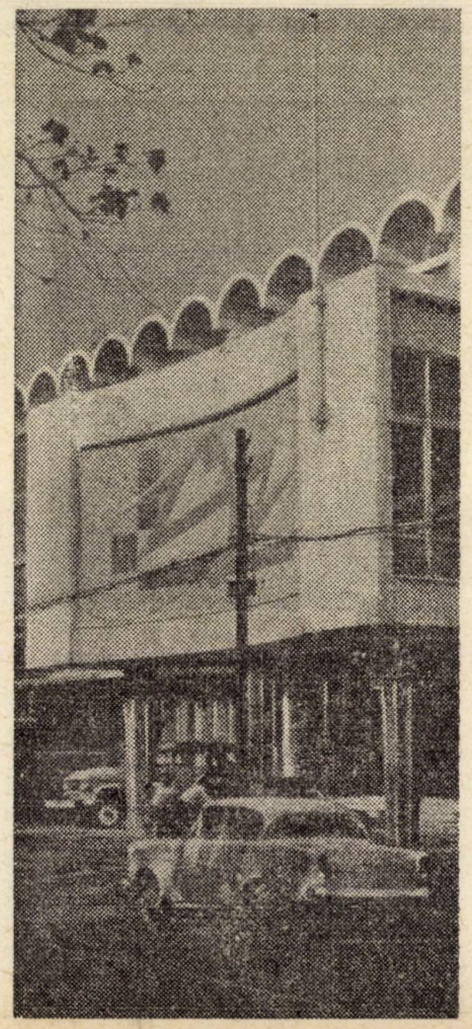

Liberia este mare producătoare și exportatoare de cauciuc natural. Societatea americană Firestone, pătrunsă în țară încă din 1925, dispune astăzi de peste zece milioane de arbori hevea, iar plantația de la Harper, care îi aparține, este cea mai importantă din lume. Ce profituri, uriașe evident, obține această societate, care reduce la minimum întrebuințarea mașinii și care, potrivit formulării unui comentator, acționează „ca un stat în stat" ? Nimeni n-ar putea spune cu exactitate. Alături de Firestone, alți giganți ai cauciucului, ca Goodrich și U.S. Rubber posedă plantații de hevea nu mult mai reduse.

Cauciuc și fier — peste 90 la sută din exporturile liberiene. Diamante. Uriașe păduri încă neexploatate. Și investiții străine, mereu mai multe investiții străine, cu preponderență americane. „Tot un american, Paul Getty — scria în săptămînalul «Le Moniteur africain du commerce et de l'industrie» — a investit două milioane de dolari în plantații de palmieri pentru ulei, încă din 1965, în timp ce U.S. Rubber, ale cărei activități nu sînt limitate la cauciuc, exploatează în Liberia orezării și plantații de tutun. În aproape toate celelalte domenii ale economiei liberiene se afirmă preponderența americană : comerțul este controlat de companii din Statele Unite ; cinci bănci — din cele șapte existente în Liberia — se află sub control american".

Liberia nu e numai țara cauciucului și a fierului. Este, poate mai curînd, țara vapoarelor, deși nu are nici o tradiție în construcția navală, nu dispune de șantiere navale și în porturile ei ancorează extrem de puține dintre navele care plutesc sub pavilionul său, pe mări și oceane. Un pavilion disimulat. Practica nu e recentă. Majoritatea celor care fac afaceri mai mult sau mai puțin dubioase, care trimit pe apele mărilor vase învechite și nesigure, care se sustrag taxelor sau evită autoritatea sindicatelor portuare interesate să obțină salarii mai mari marinarilor, apelează la acest gen de pavilion fictiv care, în Liberia, există de două decenii. Un paradis al evazioniștilor — cum îl caracteriza într-o carte a sa publicistul francez Alain Vernay. Un veritabil paradis, deoarece Liberia impune navelor aflate sub pavilionul său o taxă de înregistrare de numai 1,20 dolari pe tonă și o taxă anuală de 10 cenți pentru fiecare tonă ; un paradis unde un vas poate fi „naturalizat" în 48 de ore, unde starea generală a navei sau mărfurile transportate sînt scutite de orice control. În acest fel Liberia a ajuns, în douăzeci de ani, să aibă înregistrată cea mai însemnată flotă comercială : 29 215 000 tone în 1969, potrivit datelor publicate de „Lloyd's Register of Shipping", depășind Marea Britanie, Norvegia, S.U.A. și alte țări cu tradiție în acest domeniu.

Cît, însă, din uriașele profituri obținute din toate aceste concesionări revine Liberiei ? Alain Vernay, în cartea amintită („Paradisuri fiscale") adăuga : „Liberia maritimă nu are nici un motiv să fie încintată de cealaltă Liberie, cea care nu plutește pe mări, Liberia reală, îngropată între Sierra Leone, Guineea și Coasta de Fildeș, cu o mortalitate infantilă de 70 la sută, cu 92—95 la sută din locuitori analfabeți și cu 85 la sută din populație trăind în afara economiei monetare".

Unele realizări economice ale Liberiei postbelice nu pot fi contestate dar mai sînt încă nenumărate probleme dificile cărora această țară urmează să le găsească soluții. Datoriile externe, mereu mai mari, nu vor fi ușor achitate în următorii ani, în condițiile în care dominația trusturilor străine continuă, iar resursele țării nu sînt valorificate în direcția unei dezvoltări economice corespunzătoare intereselor poporului liberian.

Stelian ȚURLEA

S. U. A.

FERMENȚII CONTESTAȚIEI

În stilul său viu, rapid, deseori eliptic, ziaristul francez Michel Bosquet publică la rubrica „Marile Anchete" a săptămînalului „Le Nouvel Observateur" impresii și observații culese în cursul unei călătorii în Statele Unite. Atenția ziaristului și itinerarile lui par să fi avut drept obiect principal numeroasele, variatele forme pe care le capătă în societatea americană nevoia unor oameni, aparținînd ei înșiși unor categorii foarte diverse, de a-și găsi un mod de viață în afara sau în marginea, în orice caz împotriva „sistemului". Publicăm mai jos ample fragmente din acest neobișnuit reportaj (în care, de mai multe ori, fiece capitol debutează cu însuși numele interlocutorului, considerat reprezentativ). Răspundem astfel și dorințelor exprimate de numeroși cititori ai revistei noastre.

„Maratoriile" (denumirea celor mai mari demonstrații înregistrate în ultima vreme pe teritoriul S.U.A. împotriva războiului din Vietnam) au devenit acțiuni de masă minuțios organizate, în care comitetele de pregătire alcătuite din studenți joacă un rol important.

Pretutindeni și nicăieri

DAN. „Sistemul este plin de găuri, spune Dan. Te strecori, te strecori, dar într-o zi îți vine de hac".

Dan are 23 de ani. Este singurul responsabil al celor trei buletine de informații pe care le transmite un post de radio „rock" ; buletine complet subversive cu privire la Vietnam, la sabotajele din Statele Unite, la guerilla din America Latină... Înainte de a găsi această slujbă, Dan era șomer și, mai înainte, fusese adjunct al primarului orașului Detroit.

De, al primarului din Detroit. Au trecut patru ani de atunci. Cînd l-a angajat primarul, tocmai fusese eliminat dintr-o universitate din Vestul Mijlociu ca „agitator extremist"... Primarul „avea nevoie de un tip ca mine care să nu creadă în sistemul existent și deci să-i spună adevărul".

Mirarea europeanului. Dar aici nu e Europa. Puterea ? Care putere ? Aici există cincizeci și unu de guverne : cel de la Washington este la două, trei, cinci mii de kilometri și se ocupă înainte de toate cu politica externă și militară. Pot avea loc ciocniri la Seattle sau grevă generală la Detroit fără ca celelalte 49 de state să se tulbure cîtuși de puțin. Guvernatorul statului Massachusetts a și obținut să se voteze o lege locală negînd Washingtonului dreptul de a înrola cetățeni ai statului Massachusetts pentru războaie duse în străinătate. Nimeni nu s-a speriat. Curtea Supremă a examinat situația și a spus „nu". Pot fi ocupate una, două, patru uzine ale firmei „General Motors" sau „General Electric". Există zeci de alte uzine în alte state. Unde este „patronul", sediul ? Poate la New York ; nimeni nu știe. Dacă îl plictisiți prea mult în Illinois sau în Michigan, el transferă pur și simplu uzina în Georgia sau în Carolina de Nord. La voi, în Franța, îmi spune interlocutorul meu american, puterea este vulnerabilă deoarece este centralizată și țara este mică. Statele Unite sînt un continent. Există guvernul federal, guvernul statului, guvernul orașului, fiecare cu bugetul și cu impozitele lui. Fiecare oraș are propria lui poliție ; fiecare stat are armata lui (garda națională) ; chiar dacă o asemenea armată este înfrîntă, rămîn toate celelalte. Nu există o politică economică federală, ci doar o politică bugetară și monetară. *Nu există un „plan" ; există numai „lobies". Agențiile federale ? Glumiți : sînt controlate de către* „business interests".

Poate că mai periculoasă decît difuzarea buletinelor de informații ale unui post de radio cu o audiență probabil restrînsă, apare în ochii autorităților orice încercare de organizare „comunitară". De unde graba, după expresia lui Dan, de „a-i veni de hac". Dovadă, episodul relatat mai jos :

„Mișcarea"

„JUCHE". Poliția din Cambridge (Massachusetts) a devastat localurile în care funcționa „Juche". „Juche" (cuvînt coreean, se citește ..iuci") este un ziar „clandestin", care militează pentru toate formele de autoorganizare, autoadministrare și autoapărare populară, în stilul Panterelor negre... „Juche" nu fusese nici confiscat, nici interzis.

Fără preaviz, mandat sau somație, poliția a doborît, cu lovituri de secure, ușa casei, apoi cea a apartamentului de la etaj, a arestat cele șapte persoane care se aflau înăuntru, a confiscat tot „materialul" (printre care o instalație de sunet de înaltă fidelitate și doi cățeluși găsiți morți a doua zi) și a distrus restul, inclusiv chitare și aparate de fotografiat. Capetele de acuzare : posedarea de stupefiante și de arme de foc nedeclarate. Potrivit inculpaților, stupefiantele și armele de foc fuseseră confiscate în altă parte și se aflau deja la comisariat înaintea descinderii, gata să servească drept dovezi : poliția avea de-a face nu atît cu ziarul cît cu „activitățile comunitare", al căror cartier general era imobilul, în special „conspirația alimentară" (Food Conspiracy).

Această „conspirație" este de fapt un ansamblu de cooperative de stradă a căror dezvoltare este fulgerătoare : pentru a se elibera de „dictatura" magazinelor universale cu autoservire și a obține produse mai ieftine și de calitate mai bună, locuitorii unei străzi fac în fiecare duminică lista cumpărăturilor lor pentru toată săptămîna. Luni, delegații de stradă se întrunesc și adună toate listele. Marți dimineață, automobile cu platformă sau microbuze pleacă să se aprovizioneze în piețele publice ; după-amiază, comenzile grupate sînt redistribuite în fiecare stradă.

Toată această muncă este făcută cu rîndul de ansamblul cooperatorilor. Apar adevărate comunități de cartier, cu spirit comunitar. Pe măsură ce funcționează, le vin idei noi : creșe și grădinițe de copii cooperatiste ; greva chi-

Unul din straturile „societății paralele" : șomerii (după ultimele estimații, în S.U.A. există astăzi circa 4 500 000 de șomeri)

riilor ; piață publică, unde locuitorii fac schimb de cărți vechi, mobile vechi, haine vechi. Se urmărește să se dovedească următoarele : „Dacă oamenii se unesc, ei pot să găsească soluții practice pe care să le opună acestei societăți competitive și mercantile, bazată pe fărîmițarea poporului și în care fiecare încearcă să se îmbogățească pe spinarea celorlalți".

Sistemul însuși era astfel atacat. Sistemul a reacționat. Riposta celor loviți a fost și ea imediată : întrerupînd spectacole de cinematograf pentru a strînge bani, trei ore numai după descinderea polițienească, militanții cooperativelor de stradă au adunat prima mie de dolari pentru a depune cauțiune. În aceeași seară cei șapte deținuți erau liberi.

Ei numesc acest lucru „mișcarea".

„Mișcarea" este și acțiunea intermitentă împotriva războiului din Vietnam. Hippies. Panterele negre („pantera este un animal care nu atacă decît atunci cînd este atacat"). Yppies, care au prezentat un porc drept candidat la președinție și care, ori de cîte ori polițiștii „arestau" porcul, prezentau un altul spunînd : „Toți candidații noștri sînt la fel"...

„Mișcarea" înseamnă mii de „colective" în care îți smulgi viața din societatea care vrea să ți-o fure — pentru a o făuri așa cum trebuie să fie : suverană, frățească, eliberată.

„Utopiști. Paraziți..." N-aveți decît să vorbiți, spun ei. *Cine este parazit într-o țară care se îngrașă din sudoarea și sîngele a trei sferturi din omenire ? O țară în care, pe spinarea unei mici minorități de muncitori într-adevăr productivi, trăiește o masă întreagă de nababi, speculanți, rentieri, exploratori ai Lunii, pentagoniști galonați, cîntăreți ai pastei de dinți „sexy", șomeri și beneficiari permanenți ai asistenței sociale în ghetourile lor, viitori șomeri în universități, transplantatori de inimi, cercetători științifici și alții... ?*

După o discuție îndelungată, un student la Științe administrative, anul III, de la Institutul de tehnologie din Massachusetts, întrebă : „Explicați-mi : *de ce măsoară ei totul în termeni de profit ?* De ce vor să sporească și mai mult capitalul ?" Nimeni nu reușește să explice acest lucru...

MIKE. Predă economia la Universitatea Harvard. Este marxist. În urmă cu zece ani, exista un profesor de economie marxistă pentru tot teritoriul Statelor Unite ; era Paul Baran. Azi, numai la Universitatea Harvard sînt patru. Ieri, la cursul său, Mike voia să discute un pasaj din „Ideologia germană" de Marx, dar după 20 de minute studenții s-au revoltat. I-au spus : „Cunoaștem asta, am înțeles de mult, treceți la altceva". „În fiecare an se petrece același lucru — spune Mike : îți închipui că vei radicaliza studenții, dar cei noi care vin la cursul tău în anul întîi sînt mai radicalizați decît cei care au urmat cursurile". „Radicalizați pînă în măduvă — spune Mike. Fundamental refractari la sistem. Aceștia nu vor mai fi recuperați. Trebuie să-i dau bătaie, altfel îmi vor spune că sînt un pisălog bătrîn". Mike are 28 de ani.

Trăiește în „comună" și acest lucru îl ajută. Comuna este un grup de gospodării care pun totul în comun. Treburile gospodărești se fac cu schimbul. Astă seară Dan a gătit pentru zece persoane. Miine John păzește copiii. Cine a proclamat creșterea copiilor treabă femeiască ? Casta dominantă masculină. E doar, evident, spune Kay : încă din leagăn, mama care spală, mîngîie, hrănește, curăță, gătește, este prezentată micului mascul ca „servitoarea". De aici începe inferiorizarea și asuprirea femeii. S-a sfîrșit cu asta ; acum, la creșele și la grădinițele cooperatiste, nu facem deosebire. Bărbatul spală și el copilul, îl mîngîie, îl hrănește, îi gătește.

Dacă vrei să dobori societatea asupritoare, începe prin a elimina orice formă de asuprire în relațiile cu cei ce îți sînt apropiați. Da, chiar așa. Relații între bărbat și femeie. Relații între bărbat și bărbat. Dacă vrei să distrugi această ordine asupritoare, învață să trăiești eliberat.

Ceea ce ei numesc „comună" apare aici mai mult ca o formă de protest, embrion al căutărilor la scara grupului sau străzii, interpretare sui generis a contestării normelor de conviețuire într-o societate în care adaptarea devine insuportabilă.

Una din problemele cele mai spinoase pe care Michel Bosquet le-a întîlnit în cursul întrevederilor sale a fost aceea a raporturilor dintre niște oameni sau niște grupuri care se vor și se proclamă de vocație revoluționară, și clasa muncitoare. Dialogul dintre ziaristul francez și interlocutorii săi americani pare citeodată, la acest capitol, un dialog între surzi.

Fără drept de apel

G. M. După părerea acestei „mișcări", clasa muncitoare tradițională — muncitorii manuali din industrie — este un fel de clasă privilegiată, complet integrată în sistem : Evident, este un punct de vedere. Explicabil de altfel : cînd ești negru, o slujbă stabilă înseamnă un privilegiu. În ghetourile negre, procentul șomajului se poate ridica la 25 la sută, la 40 la sută.

Bosquet nu este de acord cu aceste vederi și oferă interlocutorilor săi americani argumente binecunoscute :

Totuși : oare clasa muncitoare (industrială) nu există deloc ? Iată cifre : reprezenta 30 la sută din populația activă în 1960 ; 32 la sută în 1965 ; va reprezenta 30 la sută în 1975. Și în cazul acesta, ce faceți cu procentul de 30 la sută proletari ? Totuși : nu sînt ei aceia care produc cele necesare, cele de prisos și care întreține pe toți paraziții, voluntari sau involuntari ?

Să luăm greva de la „General Motors" — le spune Bosquet în continuare. Sindicatul a spus că greva s-a terminat. Ministrul muncii, Shultz, a spus că greva este „unul din lucrurile cele mai puțin proaste. Ea constituie o supapă de eșapament pentru nemulțumiri". În consecință, la apelul sindicatului, acești muncitori se întorc în uzine. Și ce fac apoi ? Ei bine, în 25 de uzine ale firmei „General Motors" fac grevă, de data aceasta o grevă adevărată, la locul de muncă, cerînd lucruri ca : reducerea și controlul ritmurilor de muncă și vitezei benzilor de producție ; climatizarea atelierelor ; dreptul de a stabili compoziția echipelor de lucru etc.

Ultima oară, în 1967, situația era identică : după cinci săptămîni de „grevă" oficială la „Ford", muncitorii au făcut încă trei săptămîni de grevă neoficială. Împotriva lor s-a trimis armata. Sindicatul îi părăsise. Dar aproape nimeni nu vorbește despre asta. Presa consemnează niște „încetări locale ale lucrului". Ele se produc în fiecare an în industria de automobile, în momentul schimbării modelelor : muncitorii refuză noile ritmuri de muncă și noua compoziție a echipelor la benzi. Conducătorii naționali ai sindicatelor spun muncitorilor că ceea ce fac nu este legal, că datorită lipsei lor de disciplină vor distruge puterea contractuală a sindi-

→

catului lor. „Revendicările voastre vor fi negociate — spun ei — dar întîi trebuie să reluați lucrul". Negocierea are loc cu ușile închise, fără delegații locali, și după cinci sau șase zile conducătorii naționali ies din birourile directorilor și anunță triumfal : „Gata, totul a fost reglementat". Nimeni nu știe ce a fost reglementat, dar hotărîrea este fără drept de apel.

Nu rămîn decît grevele spontane : de 35 de ani nu au avut loc atît de multe ca acum. Și pe drept cuvînt : *accidentele de muncă provoacă 14 000 morți și două milioane răniți anual ; salariile reale sînt mai mici decît în 1965 ; nu există ajutor de boală și casă de pensii pentru respectiv, 28 și 30 la sută din muncitori ; dacă patronul plătește cotizații la o casă de pensii, el o conduce — și dacă muncitorul își pierde slujba, își pierde în același timp cotizațiile.* Monotonia abrutizantă a muncii, zgomotul asurzitor, ritmurile de muncă infernale, folosirea masivă a stupefiantelor. Sabotarea produsului : în momentul în care sînt montate, se aruncă buloane în aripile automobilelor unde provoacă zgomot, în silențioase se pun coji de banane care exală miasme luni întregi..

Fapte, relatări care nu prea răzbat în coloanele presei. Există însă destule indicii că fermenții contestației pătrund și în rîndurile muncitorilor și aceștia, deși legați de salariu și locul de muncă (mult căutatul „job"), nu sînt mai puțin ostili față de mecanismul exploatării, față de „sistem".

Revelatoare este și întîlnirea lui Bosquet cu intelectualul american de stînga.

„Subfolosire intelectuală"

JACK. Jack este un profesor de oarecare notorietate. Totdeauna în cămașă albă și pantaloni kaki. „De doi ani nu mai am veston". Iarna, poartă un bluzon matlasat.

Să schimbe societatea ? Evident. Pînă atunci, să schimbe viața. Să militeze ? Nu facem decît acest lucru. Dar nu ca voi. În Statele Unite, a milita înseamnă în primul rînd a schimba ceea ce depinde de tine : relațiile dintre oameni acolo unde trăiesc, în colectivele de agitație, de stradă, de școală, de întreprindere, de cartier ; colective care sînt ceea ce sînt, nimic mai mult.

Anul viitor, Jack va întreține un colectiv de cinci persoane. Va avea un salariu complet de profesor. Va avea în sfîrșit universitatea „lui" : cea pe care este pe cale s-o înființeze, împreună cu prieteni, într-un „cartier" muncitoresc (200 000 locuitori) din New York. Va fi prima universitate de acolo și anume ceea ce noi numim o „universitate populară". Ce se va preda ? Revoluția ; adică istoria mișcării muncitorești și revoluționare, istoria țărilor socialiste, economia, sociologia muncii... Acolo vor fi formați activiști sociali, asistenți medicali, igieniști, specialiști în problemele mediului înconjurător urban. Seara (care în Statele Unite începe la ora 6), universitatea va fi deschisă pentru adulți care vor avea acces la sălile de lectură și de proiecție, vor putea să ceară expuneri — dezbateri, seminarii și filme, să învețe meserii : tîmplărie, electricitate, mecanică auto, puericultură etc. O bună parte a acestor cursuri vor fi predate de voluntari : muncitori, meșteșugari, medici...

Esențialul, spune Jack, este ca oamenii să învețe ceea ce îi interesează. Dacă nu, nu vor veni la cursuri. În Statele Unite, de multă vreme, nu se mai studiază pentru „ascensiune socială" ; asta s-a terminat. Se studiază în speranța de a găsi o slujbă oarecare, nu prea tîmpită, care va fi de altfel rareori în raport cu studiile făcute. *În orice caz, știi dinainte că vei fi subfolosit din punct de vedere intelectual. În orice caz, indiferent de titluri, vei cunoaște șomajul : în rîndul tinerilor, există în mod oficial 17 la sută șomeri.* Deci, de vreme ce studiile nu îți garantează o „carieră", ceea ce contează este ca aceste studii să fie măcar interesante.

Să precizăm : 77 la sută din tineri termină școala medie (față de 10,5 la sută în Franța) ; 45 la sută din totalul tinerilor urmează studii superioare : două treimi în universitate, o treime într-un institut tehnic. Numai o treime din

O inițiativă „comunitară" : școală gratuită în care un voluntar predă copiilor din cartierele sărace

studenții universitari (față de trei pătrimi în Franța) sînt eliminați (sau abandonează) în primele trei luni. Astfel, în ultimă instanță, 20 la sută din totalul tinerilor ies cu o diplomă din universitate, plus 15 la sută care obțin o diplomă tehnică superioară. Apoi, ei fac indiferent ce, inclusiv o muncă manuală.

În momentul de față, 47 la sută din muncitori sînt absolvenți ai școlii medii (față de 32 la sută în urmă cu zece ani), adică imensa majoritate a tinerilor muncitori. Invers, peste jumătate din cei opt milioane studenți își cîștigă existența, deseori cu brațele...

Deseori, ceea ce îi împinge pe tineri să caute în altă parte decît în mediul în care au crescut un climat de încredere și fraternitate este conformismul rigid al familiei, fetișismul cu care aceasta crede în „sistem" și în reprezentanții lui oficiali :

„Știi bine, mamă"

STEVE. Polițiștii au arestat banda lui Steve, care se plimba cu mașina veche a lui Steve. Fără nici un motiv. Un polițist a băgat în buzunar permisul de conducere al lui Steve. A pus hașiș în buzunarul lui Steve, care nu fumează niciodată hașiș. La postul de poliție, Steve a fost inculpat deoarece nu avea permis de conducere și deoarece i s-a găsit hașiș în buzunar. Steve a cerut să fie chemată mama lui. I-a spus : „Dar știi bine, mamă, că am permis de conducere. Știi bine că nu folosesc stupefiante". „Domnii aceștia știu ce spun" — a răspuns mama și a spus polițiștilor că Steve le aparține. Polițiștii nu au îndrăznit să-l aresteze. Dar Steve nu s-a mai întors niciodată „acasă".

În decurs de un an, un milion de adolescenți au părăsit ceea ce se numește familia și s-au cufundat pentru cîteva săptămîni sau cîteva luni în „societatea paralelă" : cea în care regulile, valorile, stilul de viață oficiale nu mai au curs. Bande care trăiesc din semicerșetorie, din muzică, din artizanat, din agricultură.

O societate paralelă o constituie, de asemenea, cei 12 700 000 americani care beneficiază de asistența publică. Ei nu reprezintă decît o fracțiune din cei 35—56 milioane de săraci adevărați, care suferă de subalimentație. Într-adevăr, nu în toate statele săracii sînt admiși atît de ușor ca la New York să beneficieze de asistență publică. *La New York, din opt milioane de locuitori, două milioane trăiesc din asistență publică. Ești înscris la asistența publică atunci cînd ai pierdut dreptul la alocația de șomaj. În momentul de față, în Statele Unite există 4 500 000 șomeri (5,8 la sută din populația activă).* Printre ei, 300 000 din cei 1 500 000 muncitori din industria de automobile ; 60 000 (care vor fi în curînd 80 000)

din cei 105 000 muncitori ai uzinei „Boeing" din Seattle ; un număr în creştere rapidă de cadre (numai la New York 20 000), în special ingineri şi cercetători. *Recrutarea de ingineri şi cercetători a scăzut cu 60 la sută în decurs de zece ani. Majoritatea universităţilor nu mai recrutează, ci concediază, trîntind uşa în nasul a zeci de mii de tineri „doctori".*

Produse „Eliberarea"

JIM. Sistemul nu mai funcţionează, spune Jim, dar încă nu ştim cum se va săvîrşi. Răscoală a ghetourilor de negri şi război civil ; explozie a clasei muncitoare negre şi albe şi război civil ; revoluţie în cîteva state şi război civil ; fascism şi război civil ; criză economică, criză militară ; putrezire şi descompunere a societăţii capitaliste, înfrîngerea imperialismului, extinderea şi triumful contrasocietăţii. Poate toate acestea concomitent.

Jim pregăteşte urmarea. Metodic. Fără să excludă nici o posibilitate, nici o forţă virtuală de subversiune. Înainte de a ajunge aici, Jim era cercetător. Întîi la „Rand Corporation" : punea în ecuaţii reţeaua de apărare antiaeriană avansată a Statelor Unite. De la Pentagon, generalii l-au chemat pe lîngă ei cu toată echipa lui : pentru a pune în ecuaţii programele de bombardamente asupra Vietnamului de nord. Da : nu existau doi „ingineri de sisteme" de valoarea lui în întreaga Americă. Pînă în ziua cînd Jim a lăsat totul baltă şi a plecat să-şi pună ştiinţa la dispoziţia poporului, ca organizator benevol al comunităţilor asuprite : ghetouri negre, cocioabe albe, cartiere de imigranţi, de muncitori, de şomeri.

Lucrurile progresau încet, încet. Jim a întîlnit şi alţi tipi de felul lui. Pe Paul, de pildă. Paul fusese eliminat dintr-o universitate din California deoarece ocupase clădirile împreună cu studenţii. Şi ştiţi unde şi-a găsit Paul o nouă slujbă ? La Washington, la Agenţia federală de luptă împotriva sărăciei, pentru a-i ajuta pe săraci să se organizeze. Cu fonduri federale, el a iniţiat o fermă colectivă de 2 200 hectare. La aceeaşi agenţie lucra Bob, care reflecta asupra unei idei grozave : de ce toate aceste comunităţi, marginalizate de către sistem şi care încearcă să se organizeze în cadrul contrasocietăţii, nu ar încerca să-şi folosească resursele pentru a produce ceea ce sistemul nu produce ? Nu numai servicii, echipamente, dar şi produse. Genul de produse pe care capitalismul „îmbelşugat" refuză să le fabrice : haine care nu se uzează ; becuri care nu se ard ; conserve fără adaosuri chimice ; jucării frumoase, făcute cu dragoste... Ar fi denumite „produse Eliberarea". S-ar da o lovitură ideologică pieţei capitaliste, făcînd în acelaşi timp educaţia publicului şi dobîndind o autonomie economică.

Distrugătoarele planetei

AL. Un program ? Desigur că trebuie şi un program, spune Al. Dar el există deja, de-a gata. Al pune mîna pe un teanc de exemplare din buletinul „Congressional Record" unde, în tot cursul anului, găsim reclamaţiile şi denunţurile feroce ale senatorilor „liberali". Reformişti dacă preferaţi. Al cunoaşte dinăuntru mecanismul lor : a lucrat la Washington pentru unul dintre ei. Au spus deja totul şi acest lucru începe să se ştie. Că *o minoritate de americani bogaţi (10 la sută din populaţie) cîştigă tot atît cît cei 100 de milioane din josul scării. Că 1,6 la sută din cetăţeni posedă 80 la sută din capitalul pe acţiuni. Că valoarea veniturilor din averi reprezintă un sfert din venitul naţional. Da, un sfert. Că inegalităţile sînt la fel de strigătoare ca în urmă cu 25 de ani. Că lipsesc 26 milioane de locuinţe şi criza de locuinţe se agravează neîncetat : programele federale distrug un număr mai mare de locuinţe populare (pentru „renovarea urbană") decît numărul de locuinţe pe care le finanţează. Că în privinţa sănătăţii şi igienei publice, măsurate după mortalitatea infantilă, Statele Unite au regresat în 10 ani de pe locul 10 pe locul 24.* Că 9 la sută din apa zisă potabilă nu este potabilă. Că ar trebui să se cheltuiască urgent 160 miliarde de dolari în decurs de 10 ani pentru a asigura aprovizionarea oraşelor cu apă potabilă ; în momentul de faţă nu se cheltuieşte în acest scop nici măcar un miliard.

Şi, de asemenea, că monopolurile sînt distrugătoarele planetei. Bandiţii care fabrică marfă proastă şi otrăvesc poporul. Că, comisiile federale de control sînt o batjocură, deoarece controlorii sînt controlaţi de monopoluri. Că, aşa cum spune Galbraith (în lucrarea „Cine are nevoie de democraţi"), nu trebuie să existe teama de naţionalizare deoarece „avem nevoie de socialism". Că problema nu mai este de a produce ci : *a produce anume ce ? pentru cine ? după ce criterii ?* Că trebuie să se garanteze un venit de subzistenţă oricărui cetăţean, în loc ca venitul să fie legat de slujbă. Că nu trebuie să se manifeste opoziţie faţă de revoluţiile comuniste din lumea a treia.

Iată în mare un program „naţional", spune Al. Oamenii aceştia lucrează pentru noi. Să ţineţi seama că ei reprezintă 37 la sută din voturi. Ei dau speranţe poporului. Ei dezamăgesc aceste speranţe... Reformiştii nu sînt buni decît pentru un singur lucru : să pună problemele, fără să le rezolve. Probleme din ce în ce mai dramatice. Sistemul nu mai poate să funcţioneze. În orice caz, el nu va supravieţui secolului nostru. Nu ştim cum va dispare, dar ştim că nu mai este viabil.

Programe, proiecte, ipoteze, încercări de prospectare în viitor, cu convingerea că ceva trebuie găsit. Dar ce anume ? Cum va fi dezlegată marea necunoscută a transformărilor ? Cum şi cînd se vor deslui căile proprii ale societăţii americane ?

Ralph Nader este acel avocat care s-a încumetat să pornească o adevărată cruciadă împotriva uzinelor producătoare de automobile pentru că pun în vînzare maşini necorespunzătoare din punct de vedere al securităţii pasagerilor. Victorios în înfruntarea cu „General Motors", îşi continuă cu autoritate sporită investigaţiile.

„Dosarul Cannon"

CANNOPOLIS. Anchetă televizată a lui Ralph Nader cu privire la oraşul Cannopolis (Carolina de Nord) : 39 000 locuitori, toţi cazaţi de „Cannon Mills" (filatură de bumbac), toţi lucrînd pentru „Cannon", unic patron. Nu există sindicat. Salariile sînt cele mai scăzute din Statele Unite. Nu există impozite municipale. „Cannon" plăteşte totul : în special poliţia oraşului. Nu există ajutor de boală. Un muncitor din patru are bisinoză, boala (mortală) a muncitorilor din industria bumbacului. Un om povesteşte că, recent, în plină muncă a orbit. Medicul uzinei i-a prescris comprese. Omul le-a plătit din buzunarul lui. După cinci ore de comprese a redobîndit vederea. A doua zi a fost nevoit să reia lucrul.

— Medicul nu a ordonat să fii examinat ?

— Nu, domnule.

Anchetatorul pune întrebări directorului serviciilor răspunzătoare pentru condiţiile sanitare din întreprinderile din Carolina de Nord : „Ce măsuri luaţi împotriva întreprinderilor care nu aplică regulamentele ?"

— Le îndemnăm să le aplice.

— Cum ?

— Prin persuasiune.

— Şi dacă persuasiunea nu dă rezultate ?

— Misiunea noastră nu este să luăm măsuri.

— Arătaţi-mi dosarul firmei „Cannon".

— Nu, domnule.

— Cum, nu, domnule ?

— Nu, domnule, e confidenţial.

FI. Ş.

CORRIERE DELLA SERA
ROMA

„FRENTE AMPLIO"

Interviu cu Rodney Arismendi

Într-unul din numerele noastre trecute („Lumea" nr. 52/1970), am semnalat perspectiva formării în Uruguay a unui front al unității populare, care ar urma să reunească partidele comunist, socialist, democrat-creștin și unele grupuri dizidente ale partidelor tradiționale. Cu privire la această coaliție de stînga, denumită „Frente amplio" („Frontul amplu"), publicăm un interviu acordat de Rodney Arismendi, secretar al C.C. al Partidului Comunist din Uruguay.

— Ce procent de forțe reprezintă partidul comunist în cadrul frontului unității populare, în curs de constituire ?

— Din grupările care-l compun, P.C.U. este majoritar. Dar ar fi greșit să se creadă că el constituie, numeric vorbind, forța preponderentă : celelalte grupări luate împreună îl întrec. Superioritatea noastră constă în faptul că P.C.U. are sută la sută de partea sa importanta Confederație națională a muncitorilor. Aceasta nu înseamnă că muncitorii sînt în proporție de sută la sută comuniști ; înseamnă însă că mișcarea sindicală se dezvoltă alături de partidul comunist.

— Dacă așa stau lucrurile, nu considerați că partidul comunist este cel care dă nota dominantă a „Frontului amplu" ?

— Nu cred și nici nu este intenția noastră. Noi considerăm coaliția în vederea alegerilor prezidențiale din acest an ca plasîndu-se sub semnul pluralismului. Este vorba de un adevărat front democratic avansat, antioligarhic și antiimperialist. Fac parte din el personalități marxiste și nemarxiste, religioase și nereligioase, de formație muncitorească și intelectuală, de la simpli muncitori la reprezentanți ai lumii universitare etc. După cum știți — și eu nu confirm, nici nu dezmint — circulă zvonul că ar putea candida la președinție generalul Seregni, figură tipică a militarului revoluționar de stînga, progresist, al cărui obiectiv este o reformă fundamentală de structură, în limitele Constituției. Revenind la „Frontul amplu" sau „avansat", acesta deschide o alternativă, care pînă acum lipsea, între două forțe : cea a partidelor tradiționale, legate de oligarhie și de interesele imperialiste, și cea antioligarhică și antiimperialistă.

— Credeți că alegerile din anul acesta oferă „Frontului amplu", eventualitatea unui succes ?

— Practic, este greu să se prevadă viitorul. Pot totuși să afirm că, în cazul unui insucces al „Frontului amplu", situația economică se va agrava, deoarece un guvern format din vechile partide tradiționale nu va opera schimbări fundamentale. Aceasta va duce inevitabil la o înăsprire a luptei de clasă, la o creștere a presiunii din partea forțelor și mișcărilor dinafara „Frontului amplu". De-aici va decurge implicit o intensificare a represiunii care, la rîndul ei, va determina sporirea acțiunilor de protest, a mișcărilor extraparlamentare. În asemenea condiții nu este imposibil o lovitură, sau ceva asemănător, din partea dreptei, care să provoace riposta forțelor populare. În acest caz, ne-am putea trezi în fața unei intervenții străine sau chiar a unei invazii de dincolo de granița.

— În legătură cu forțele extraparlamentare, care este atitudinea partidului comunist în legătură cu mișcarea Tupamaros ?

— Într-un manifest al lor, Tupamaros au afirmat că văd în „Frontul amplu" un fenomen pozitiv, pe care îl sprijină, continuînd să rămînă totuși la metodele organizației lor (citește terorism). Noi nu aprobăm astfel de metode : ei urmează o tactică ce nu este a noastră, chiar dacă recunoaștem că sînt revoluționari sinceri.

— Nu credeți că acțiunile Tupamaros cu stilul lor violent, pot aduce prejudicii „Frontului amplu" în legătură cu alegătorii ?

— Fără îndoială, lumea ne va asculta mai puțin într-un climat de teamă și alarmă, pentru că nu va putea face deosebirile pe care le-ar putea face într-o atmosferă mai liniștită.

— Ce reforme își propune „Frontul amplu" ?

— De la început trebuie să spun că noi nu putem accepta stabilirea unor paralele cu alte țări. Condițiile obiective ale fiecărei țări sînt diferite. Fiecare țară are cerințele sale, care determină căi diferite. În Uruguay, obiectivele unor reforme fundamentale sînt următoarele : suspendarea plății datoriilor în exterior și adoptarea unui moratoriu cu scadență lungă ; naționalizarea industriei cărnii congelate și instaurarea unui control al comerțului exterior ; naționalizarea sectoarelor industriale monopolizate de capitalurile străine și, în special, nord-americane. Ulterior, Uruguayul va putea începe opera reconstrucției sale economice, elaborînd reforma agrară, urmînd o politică externă independentă, ocupîndu-se de înlăturarea deficitului țării și de intrarea într-o fază concretă de dezvoltare.

Virgilio LILLI

INTERNATIONAL Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

DRAGĂ GOERAN GENTELE...

Persoana citată în titlul de mai sus, suedezul Goeran Gentele (53 de ani) este actualmente directorul Operei Regale din Stockholm. În 1972, Gentele urmează să preia conducerea celebrei Metropolitan Opera din New York, cînd actualul ei director, Rudolf Bing, se va retrage, după ce a ocupat această funcție timp de două decenii. În ultimii ani, Bing a avut mari dificultăți pentru a procura, din surse particulare, fondurile necesare Metropolitanului. Ceea ce l-a și determinat, de altfel, să declare, într-o conferință de presă în care l-a prezentat pe viitorul director : „Bietul de el, nu știe ce-l așteaptă !..."

SĂRBĂTORI fericite ! Sper că v-ați bucurat de ele cît ați mai putut.

Pînă acum trebuie să vă fi obișnuit cu felicitări sumbre. De cîte ori nu vi s-a spus că s-ar putea să nu trăiți atît de bine în calitate de director general la Metropolitan Opera ca în aceeași funcție la Opera Regală din Stockholm?

Dar acest lucru nu este nou. După ce Gustav Mahler, marele compozitor și dirijor austriac, și-a petrecut anii 1907—1909 la Metropolitan Opera și de acolo a trecut la Filarmonica din New York, soția sa, Alma, a declarat : „Nu vă puteți închipui cît a suferit dl Mahler. La Viena, soțul meu era atotputernic. Nici măcar împăratul nu-i dicta. Dar la New York, vreo zece doamne îi ordonau ce să facă, de parcă ar fi fost o marionetă".

Mahler avusese o situație ușoară : nu era decît dirijor. Pe de altă parte, nu prea avea tact, ceea ce nu e cazul cu dumneavoastră ; el a stîrnit indignare printre doamnele din Comitetul Filarmonicii, afirmînd că muzicienii americani nu au talent.

Amănuntele de mai sus sînt citate dintr-o carte nouă, „Viețile marilor compozitori", de Harold Schoenberg, critic muzical al ziarului „New York Times", a cărui integritate merită apreciată într-o lume de valori răsturnate. Poate că nu vă dați încă seama în ce haos se află ele.

În Suedia, statul a cheltuit în 1970 pentru operă șase milioane dolari. La New York, șase milioane dolari reprezintă suma cheltuită recent de Nelson Rockefeller pentru a fi reales în funcția de guvernator. Autoritățile statului New York, conduse de el, dau o contribuție de 300 000 dolari pentru Metropolitan Opera. Nu există alte subvenții publice.

America este o țară generoasă, cu legi fiscale menite să încurajeze dărnicia,

dar un „obiect al caritații publice" ca Metropolitan Opera trebuie să depindă în continuare de asemenea factori neartistici cum este bunăvoința capitalului.

Din fericire, arta poate prospera chiar și în condiții economice dificile. În momentul de față, exemplul cel mai remarcabil în acest sens este dansul. La New York există o mare varietate de companii coregrafice, cu un public reprezentînd toate categoriile de vîrstă, venit și mod de viață. Dansul demonstrează bogăția emoțională și creatoare care poate fi găsită în America.

Din păcate, în momentul de față, Metropolitan Opera nu demonstrează aproape nimic din toate acestea. Ea „nu înseamnă absolut nimic pentru viața culturală a Statelor Unite", a declarat recent Schoenberg. Predecesorul dv. la direcția lui Metropolitan Opera nu acorda multă atenție unor critici de acest fel, dar trebuie spus, de asemenea, că el căuta aprobare acolo unde nu putea să găsească.

A da o semnificație operei, cum se spune, nu va fi niciodată o sarcină ușoară. La Londra, Opera Regală de la Covent Garden a montat recent o nouă lucrare cu o temă emoționantă și modernă „The Knot Garden" de Sir Michael Tippett. O producție spectaculoasă, realizată de Peter Hall, a inclus chiar o soprană care, pentru scurt timp, renunță pe scenă la corsaj. Dar nu au fost vîndute toate biletele, așa cum se vînd atunci cînd actori mari cîntă Puccini.

Trebuie să renunț la tendința de a-l privi cu dispreț pe Puccini deoarece, exceptîndu-l pe Richard Strauss, el a compus ultimele opere care au un auditoriu asigurat în întreaga lume. Un Benjamin Britten poate să placă mult ici și colo — „Peter Grimes" al său emoționează pe newyorkezi ca și pe englezi și suedezi — dar piesele de rezistență au cel puțin 50 de ani.

Fără îndoială, opera este cam ceea ce se spune despre ea : un anacronism, o distracție pentru elite, cel mai costisitor dintre spectacole. Dar, din cînd în cînd, ea poate să constituie și o puternică experiență artistică.

Shakespeare nu înțelegea la fel de bine ca Verdi, care avea 80 de ani cînd a terminat „Falstaff", în ce măsură amploarea bătrînului nobil — amploare atît morală cît și fizică — îl îndreptățea să trateze pe schingiuitorii săi drept pigmei și să rîdă de propriile lui nebunii. Cine a arătat vreodată, în indiferent ce gen de artă, la fel de bine ca Mozart în „Cosi fan tutte", amestecul de înșelătorie și tandrețe care este dragostea ? Poate cineva să simtă bucuria libertății mai complet decît identificîndu-se cu Leonora și Florestan, eroii lui Beethoven, atunci cînd, după dramatica lor eliberare din închisoare, cîntă aria „O Namenlose Freude" ? Această bucurie este oferită de rarele ocazii în care un mare regizor, mari cîntăreți și un mare dirijor se întîlnesc.

Ei bine, domnule, tot ce aveți de făcut este să asigurați cît mai des asemenea ocazii la Metropolitan. Cînd începeți să vă simțiți descurajat, puteți reaminti cuiva următorul lucru : dacă Statele Unite ar aplica, să zicem, sistemul de subvenții din Suedia, noi am cheltui, proporțional cu populația, 150 milioane dolari anual pentru operă.

Anthony LEWIS

L'EXPRESS

PARIS

ÎNTRE ARCAN ȘI PLAPUMĂ

PRIMA CALITATE a lui Gaston Eyskens, șeful guvernului de la Bruxelles, este realismul. El a inventat, pentru Belgia, lozinca : „În politică, la fel ca în dragoste, nu există niciodată și totdeauna". A doua sa virtute este încăpățînarea. De Crăciun el a oferit belgienilor un dar pe care, după 15 ani de conflicte parlamentare, unii nu-l mai așteptau : reforma unei Constituții datînd de 140 de ani și, poate, începutul unei împăcări între cele două comuni-

Premierul Eyskens : un pariu cîștigat ?

tăți lingvistice, flamandă și valonă, împotmolite într-un conflict mai vechi decît regatul însuși.

„Pentru a înțelege criza belgiană trebuie să fii elvețian sau canadian ! declara cu umor un ziarist din Bruxelles. Nu sînt sigur că se descurcă în ea compatrioții mei". În linii mari, problema este totuși simplă. Sprijinindu-se pe minele ei de cărbune și pe siderurgia triumfătoare a primei revoluții industriale, mîndră că aparține unei culturi care s-a declarat multă vreme cea mai strălucitoare din lume, Valonia francofonă a dominat istoria belgiană din 1831 pînă la cel de al doilea război mondial. Dar, de atunci, presiunea demografică și a doua revoluție industrială, cea a tehnologiei, și-au făcut apariția pe cîmpiile joase ale Flandrei. Azi există 5 milioane și jumătate de flamanzi și 4 milioane de valoni, dintre care 900 000 locuiesc în capitală. Și, în timp ce bătrîna și mîndra burghezie valonă se vedea condamnată să-și închidă minele, „noii îmbogățiți" din Anvers își construiau rafinării. Universitatea din Louvain simbolizează această ascensiune irezistibilă și această revanșă secretă a unui vechi complex de inferioritate : ea a devenit flamandă anul trecut, prin răscoală, apoi prin reformă.

Eyskens a dorit să înscrie în Constituție tocmai acest nou echilibru dintre comunități. Amenințat concomitent de extremismul flamand și de iredentismul valon, conducînd el însuși destinele unui cabinet dezbinat, primul ministru belgian a făurit zi de zi compromisul ratificat recent de Camere, cu dificila majoritate de două treimi. Principalele puncte ale reformei sînt :

— Recunoașterea existenței a trei regiuni : valonă, flamandă și bruxelleză. La nivelul guvernului, reforma impune paritatea lingvistică : vor exista tot atîția miniștri flamanzi cît și valoni, prezidați de un prim-ministru bilingv.

— Autonomia culturală și economică a celor două grupuri lingvistice, înzestrate, în cadrul Parlamentului, cu consilii avînd puteri proprii.

— Noile structuri ale aglomerației bruxelleze.

„Bătălia Bruxelles-ului" a fost lupta cea mai grea pentru Eyskens. Noul statut al orașului pune pe picior de egalitate pe cei 150 000 „neerlandofoni" și și pe cei 900 000 francofoni. În special, alipind comunele suburbane la regiunea flamandă, ea legalizează „arcanul" bruxellez denunțat de majoritatea de limbă franceză, deoarece ea limitează extinderea celor 19 comune care alcătuiesc capitala — Bruxelles. Pentru flamandizanți, aceasta înseamnă frîna necesară pusă „francofoniei galopante" a orașului. Pentru François Persoons, deputat social-creștin și purtător de cuvînt vehement al temerilor bruxelleze, aceasta înseamnă că începe „flamandizarea" capitalei. „Planul guvernamental, spune el, vrea să ne reducă la condiția catolicilor din Irlanda de Nord sau, în alte timpuri, a algerienilor integrați".

Pînă unde poate merge nemulțumirea bruxellezilor ? Orice escaladare dramatică pare exclusă. Plapuma unei prosperități fără istorie potolește patimile și, în mod conștient sau inconștient, bruxellezii știu că ei ar fi primele victime ale dezintegrării statului.

Regionalizarea impusă de noua Constituție este deci răspunsul unei Belgii care dorește să fie unitară mai degrabă decît federalistă. Premierul Eyskens, care afirma, încă de la venirea sa la putere în 1968, că este convins de acest lucru, consideră că a cîștigat pariul.

jeune afrique

DECENIUL AFRICAN

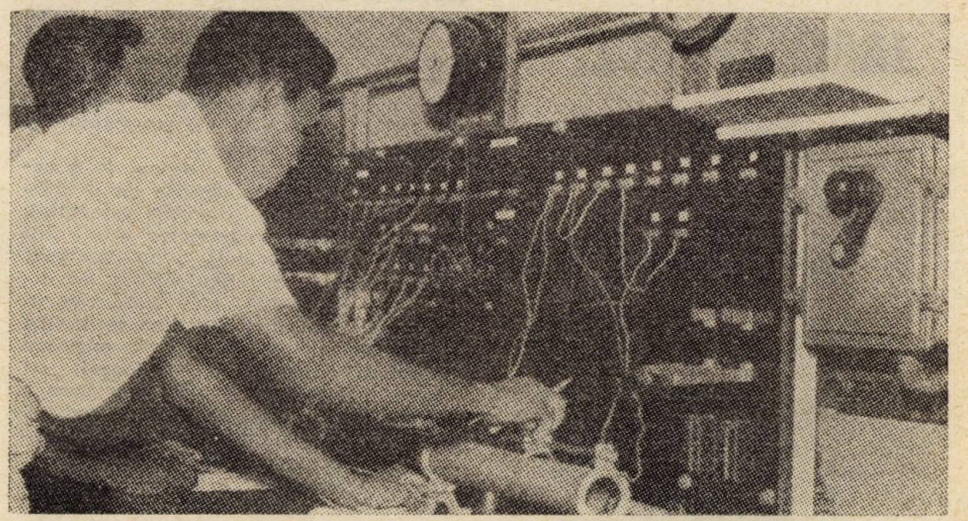

Formarea de cadre calificate : un imperativ al dezvoltării africane.

OBȚINEREA suveranității naționale de către țările africane reprezintă unul din evenimentele politice cele mai marcante din ultimii 25 de ani. Independența dobîndită de aceste țări, fie în urma unor negocieri „pașnice" cu fostul colonizator, fie ca urmare a unui proces de luptă armată, a schimbat fundamental fizionomia continentului african. Rezultatul este izbitor : în Africa au apărut aproape simultan circa 30 de state independente. Aceste state noi, împreună cu statele din Asia de sud-est, care și-au dobîndit independența anterior, au modificat sensibil echilibrul tradițional al Organizației Națiunilor Unite în materie politică : conducerea exclusivă a lumii de către marile puteri tradiționale a fost pusă la grea încercare. Acest fenomen nou reflectă și o mutație în raporturile juridice dintre statele și popoarele vechilor națiuni, pe de altă parte.

În marea lor majoritate, statele africane au optat, pe planul politicii externe, pentru calea neutralismului, afirmîndu-și dorința de colaborare economică și culturală cu orice țară, indiferent de poziția ei ideologică, cu condiția ca opțiunea lor de nealiniere să fie respectată.

Pe plan african, neutralismul se articulează pe ideologia unității africane. Dobîndind simultan independența politică, noile state africane, ale căror frontiere corespund „decupajelor" efectuate de fostele puteri coloniale, sînt conștiente de arbitrarul acestor frontiere ; în același timp, toate simt necesitatea de a-și uni eforturile pentru a face față vulnerabilității situației lor speciale. Într-adevăr, trebuie reamintit că mișcările politice și sindicale africane, care mobilizaseră masele pentru a revendica independența, avuseseră totdeauna în vedere unitatea interteritorială. În plus, unitatea africană, ca aspirație politică, își găsește originea în marea mișcare a panafricanismului, apărută cu mult înainte de lupta pentru independență.

Dacă doctrina neutralismului la africani se articulează pe ideologia unității africane, ea însăși apărută din panafricanism, această doctrină are două cîmpuri de aplicație :

— primul, pe plan internațional, în cadrul instituțiilor în care statele africane se regăsesc în grupul afro-asiatic ;

— al doilea, pe plan continental, în cadrul Organizației Unității Africane, în care statele africane se regrupează și se străduiesc să rezolve problemele ce le sînt proprii.

În ciuda încordărilor și conflictelor care au amenințat (și continuă să amenințe) pacea lumii în ultimii zece ani, este incontestabil că, în Africa, forța concepției unitare a supraviețuit furtunilor ; și, mai mult chiar, ea are tendința să se întărească. Eșecul secesiunii biafreze e o dovadă în această privință. Motivul determinant al izolării adepților secesiunii biafreze a fost conștiința unității africane și corolarul ei, voința de a apăra unitatea teritorială și unitatea națională. Sprijinul politic evident al majorității șefilor de state africani, al popoarelor și al intelectualilor africani acordat generalului Gowon pentru apărarea cauzei unității Nigeriei a dus în cele din urmă la înfrîngerea Biafrei secesioniste.

Tot sub impulsul acestei idei-forță se reînnoiesc periodic contacte nu numai între state frățești, dar și între state de orientare economică diferită. Putem cita ca exemple : concilierea și armonizarea relațiilor dintre Coasta de Fildeș și Guineea, dintre Coasta de Fildeș și Tanzania, dintre Congo (Brazzaville) și Congo (Kinshasa), Kenya, Tanzania și Uganda, Algeria și Maroc, Algeria și Tunisia.

Paralel cu consolidarea legăturilor multiple dintre statele africane, în cursul anului 1970 acestea și-au reafirmat sprijinul politic față de mișcările africane de eliberare națională care luptă împotriva colonialismului portughez și împotriva statelor rasiste din Africa de Sud. Volumul ajutorului material și financiar care trebuie acordat acestor mișcări de eliberare este în prezent în curs de reevaluare de către O.U.A., pentru a contrabalansa sprijinul crescînd (militar și financiar) pe care rasiștii îl primesc prin intermediul N.A.T.O.

Pe plan economic, ideea dominantă în Africa este o idee cu caracter de urgență : dezvoltarea, antiteză a subdezvoltării și, în consecință, a dependenței politice.

Ideea dezvoltării pornește de la o realitate concretă și alarmantă : starea de pauperitate a maselor. Se pune problema ca, în conformitate cu aspirațiile populațiilor și ale statelor africane, să fie înlăturate obstacolele care împiedică valorificarea resurselor naționale și dezvoltarea forțelor productive. Obiectivul urmărit este de a spori produsul național, de a stabili un volum de schimburi echilibrat cu restul lumii, de a reduce dependența economiei naționale față de străinătate, de a îmbunătăți nivelul de trai al țăranilor și muncitorilor.

Realizarea acestei platforme implică o altă idee-forță : colaborarea economică și tehnică interregională. Aceasta înseamnă a armoniza schimburile comerciale, a spori volumul schimburilor dintre țări situate în aceeași zonă economică și ale căror economii, în loc să fie concurente, au interesul să fie complementare. Cu alte cuvinte, se pune problema de a intensifica schimburile și relațiile economice interafricane în cadrul solidarităților naturale, înscrise în geografia politică a continentului.

Jean-Pierre N'DIAYE

LE FIGARO

PARIS

INSTITUTUL VITEZEI

ASEMENEA copilului, omul nu își dă seama dinainte de consecințele acțiunilor sale. Nu le înțelege decît atunci cînd se întorc împotriva lui, ca un bumerang. Atunci, ca și Wilhelm al II-lea după masacrele din cursul primului război mondial, el geme, cu fața tumefiată : „Nu am vrut asta !"

Un exemplu : viteza. Omul a visat totdeauna să meargă din ce în ce mai repede. Din zorii timpurilor, nu-și putea împlini acest vis decît cu ajutorul

PIOTR JAROSZEWICZ

președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Polone

La 23 decembrie, în cadrul ședinței plenare a Seimului, primul secretar al C.C. al P.M.U.P., Edward Gierek, a propus în numele grupurilor parlamentare ale Partidului Muncitoresc Unit Polonez, Partidului Țărănesc Unit și Partidului Democrat, alegerea lui Jozef Cyrankiewicz în funcția de președinte al Consiliului de Stat și a lui Piotr Jaroszewicz în funcția de președinte al Consiliului de Miniștri.

Piotr Jaroszewicz s-a născut la 8 octombrie 1909 într-o familie de învățători din Nieswiez (Polonia orientală). După terminarea cursurilor școlii din Jaslo (Polonia de sud), ocupă un post de învățător în districtul Stolin, iar între anii 1934—1939 este conducătorul școlii normale din localitatea cu același nume. Încă de pe atunci este membru al Uniunii învățătorilor polonezi, cu orientare de stînga. Paralel cu munca de învățător, Jaroszewicz urmează cursuri universitare la Varșovia, studiind pedagogia și științele sociale.

După izbucnirea războiului, în 1939, Jaroszewicz pleacă în Uniunea Sovietică, unde își continuă munca de profesor. În 1943 s-a înscris voluntar în armata poloneză formată pe teritoriul Uniunii Sovietice, terminînd totodată și școala de ofițeri în cadrul diviziei a 2-a „Henryk Dombrovsk". În rîndul armatei 1-a poloneze parcurge drumul războiului pînă la Berlin.

În 1944 se întoarce în țară și devine membru al Partidului Muncitoresc Polonez, iar în 1945 este numit delegat la primul Congres al partidului. După terminarea războiului ocupă funcția de adjunct al șefului Biroului Politic al armatei poloneze, iar la sfîrșitul anului 1945 este numit general de brigadă și adjunct al ministrului apărării.

În 1950, Piotr Jaroszewicz este numit general de divizie. În același an ocupă funcția de adjunct al președintelui Comisiei de Stat al Planificării Economiei, iar în noiembrie 1952 devine vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, funcție pe care o păstrează pînă în decembrie 1970.

Din mai 1954 pînă în martie 1956, conduce și departamentul minelor și cărbunelui.

Din 1957 este reprezentantul permanent al Poloniei în C.A.E.R. În aprilie 1958 conduce Comitetul de colaborare economică cu străinătatea.

Piotr Jaroszewicz este membru în C.C. al P.M.U.P. din 1948, iar după cel de-al 4-lea și al 5-lea Congres al partidului — din 1964 și respectiv 1968 — este ales membru supleant în Biroul Politic. Plenara a 7-a a C.C. al P.M.U.P. din decembrie 1970, îl alege membru al Biroului Politic.

Piotr Jaroszewicz este din 1947, fără întrerupere, deputat în Seim din partea districtului Zielona Gora.

E decorat cu ordinul Constructorul, de două ori cu Drapelul Muncii cl. I-a, cu Crucea Comandorilor Ordinului Eliberarea Poloniei, cu Crucea Grünwald cl. a 2-a și cu Virtutea militară.

A. M.

---

calului. Pentru a sili pe acest vechi complice cu coamă să fugă din ce în ce mai repede, îi perfecționa harnașamentul, sistemul de atelaj, ușura vehiculele pe care calul trebuia să le tragă.

Totul s-a schimbat atunci cînd omul a inventat motorul cu explozie. Dar la început nu și-a dat seama. A crezut doar că descoperise un cal neobosit, infinit mai rapid decît cel vechi, „calul-vapori", hrănit cu benzină în loc de ovăz. De ce „vapori" ? Prin comparație cu mașina cu vapori sau cu abur, singura sursă de energie fabricată pe care o posedam pe atunci, în afara calului, a vîntului și a apei — motoare naturale. Anglia era patria calului de curse. În consecință, acest nou cal al cursei pentru progres a fost desemnat prin inițiale engleze : H.P. (Horse power : putere a calului), transformate apoi în C.P. (cal-putere).

La început am crezut că viteza era pur și simplu un mijloc comod pentru a ajunge mai repede dintr-un punct A într-un punct B. Omul călare pe „caii-vapori" cu benzină rămînea identic cu omul călare pe vechii lui cai-ovăz. Azi înțelegem brusc că lucrurile nu stau cîtuși de puțin așa. Cavalerul și-a schimbat montura. Dar montura și-a schimbat și ea cavalerul. Nu mai este același om, transportat mai repede, care călărește pe C.P. ai automobilelor noastre și care odinioară călărea buestrașii lui Roland, lui Bayard, lui d'Artagnan, lui Napoleon... Dincolo de un anumit prag, care este trecut de motorul cu explozie, viteza reprezintă un fenomen inedit, pe care îl descoperim cu fascinație și groază, într-o baie de sînge.

Ne credem „moderni", „ultramoderni", „pe primul plan al actualității". În realitate, categoriile noastre de înțelegere au rămas încă la era calului. Străzile noastre, orașele noastre continuă să fie străzi și orașe pentru cai, atunci cînd de fapt ar trebui să fie drumuri și orașe pentru automobile : autostrăzi, autoorașe. Tot astfel, studiem acest fenomen nou, viteza, cu un spirit ale cărui metode și limbaj datează din secolele îndepărtate. Pentru a ne ridica, în sfîrșit, la nivelul acestui fenomen, ar trebui să concentrăm toate cercetările asupra vitezei în cadrul unui organism inedit : „Institutul vitezei".

„Institutul vitezei" ar adapta științele noastre denumite „umane" — și pe acelea pe care nu îndrăznim să le denumim „inumane" — la aceste studii noi. El ar grupa o mulțime de cercetători în jurul acestui fenomen original.

Medicii ar examina efectul vitezei asupra organismului nostru : asupra ritmului cardiac, asupra circulației sanguine, asupra respirației, asupra vederii, asupra auzului, asupra sistemului nervos, asupra reflexelor.

Psihologii și psihiatrii ar cerceta deformațiile pe care viteza le provoacă în conștientul și subconștientul nostru, noile raporturi pe care le creează între ele, hipnotismul în care ne cufundă, dorința de putere și violența pe care le dezlănțuie în noi.

Lingviștii ar cerceta vocabularul vitezei, care aduce cuvinte triviale pe buzele duceselor.

Specialiștii în circulație ar examina problemele ei așa cum examinează medicii problemele circulației sanguine.

Arhitecții, urbaniștii, peisagiștii, economiștii, sociologii ar insera fenomenul viteză în concepția lor asupra noilor amplasamente urbane și rurale.

Mulțumită unui asemenea institut, societatea ar îmblînzi, în sfîrșit, acest fenomen al vitezei pe care îl tratează încă asemenea unei doamne bătrîne care, închipuindu-și că se așează comod, pentru ceai, pe un vechi fotoliu, ar observa brusc că stă pe o ladă cu dinamită.

Paul GUTH

La Roissy-en-France, lîngă Paris, continuă construirea celui de-al treilea aeroport al capitalei franceze. Amenajările sînt destinate unui trafic de 30 milioane de călători anual (de două ori mai mult decît la Orly)

POȘTA REDACȚIEI

După părerea mea...

În ultimele numere ale revistei au reapărut unele sugestii ale cititorilor. De la bun început remarc ceva pozitiv: mai toate propunerile se încadrează în profilul revistei. Nimeni nu cere revistei „Lumea" să se ocupe de sport, filatelie, tehnică etc., precum se întîmpla în anii trecuți. Un singur cititor (nr. 52), deși recunoaște că avem publicații care tratează destule probleme economice, nu e mulțumit și propune ca și revista „Lumea" să se ocupe mai mult de astfel de subiecte. Eu constat că aproape fiecare număr al revistei conține, sub o formă sau alta, și evenimente economice. Cred că cine dorește să afle mai multe poate consulta publicațiile pur economice. Rubrica „Profil" i se pare unui cititor (nr. 50) cam seacă. După cîte îmi amintesc, atunci cînd s-a introdus această rubrică, cu ani în urmă, nu s-a intenționat realizarea unor biografii romanțate ci schițarea succintă a biografiei unor oameni de stat sau diplomați actuali. Cred că acestui scop, rubrica „Profil" îi corespunde perfect. Alți doi cititori propun înființarea unei rubrici aparte de „Poșta redacției", în cadrul căreia cititorii să-și exprime opiniile lor în legătură cu diferite probleme ale vieții internaționale. Se observă un început în acest sens, opiniile trimise redacției apar în revistă cu subtitlul „După părerea mea". S-au ridicat obiecții și în legătură cu ultima copertă, care cuprinde reclame. Sînt de acord cu aceste obiecții. Cu ani în urmă, și eu am ridicat această problemă. A fost o vreme în care, pe a doua copertă interioară, apărea cîte o scurtă monografie a unui oraș, însoțită de o fotografie. A fost un lucru instructiv și interesant. La un moment dat, fără vreo explicație, au apărut reclamele. Acum repet întrebarea: nu se poate reveni la monografiile orașelor? Mie revista mi-a plăcut întotdeauna și schimbările survenite le-am primit cu satisfacție, deoarece, se constată că au urmărit ridicarea nivelului ei. Este adevărat că nu sînt adeptul unor prea dese modificări și de aceea privesc poate unele propuneri și sugestii cu oarecare rezervă.

D. MACH
Cîmpia Turzii

Coperțile și destinația lor preocupă pe mulți cititori. Sugestiile sînt interesante, dar dificil de aplicat. Publicitatea reprezintă o sursă de venituri și nu putem renunța la ea. Hărți și fotografii vom continua să publicăm în interiorul revistei. În rest, vă apropiați mult de punctele noastre de vedere.

Cu prilejul conferințelor ținute în cadrul Cercului „Lumea" din Oradea, redactorii revistei George Serafin și George Potra au afirmat că redacția primește cu interes diferite propuneri și păreri ale cititorilor. După părerea mea, ar fi bine să se publice în revistă un calendar al evenimentelor săptămînii. Cititorii nu păstrează, în general, cotidienele și într-un astfel de calendar ar găsi, în ordine cronologică, evenimentele importante. Rubrica „Din surse..." este o bună inițiativă. Aș dori mai multe caricaturi și umor în cadrul ei (Au cam dispărut, în altă ordine de idei, pamfletele semnate de Art Buchwald). Revista „Lumea" se ocupă foarte mult de știință. După părerea mea, ar fi bine să se trateze și probleme sociologice și socio-psihologice. De exemplu: despre problemele tineretului occidental sau american, despre „comunele" tip Manson și cauzele apariției lor etc. Socotesc numerele cu o anume tematică (acele „dosare") foarte bune și cred că fiecare al doilea sau al treilea număr ar putea fi redactat în acest fel. În rubrica „Puncte de vedere" apar relatări din reviste străine dar nu se precizează căror curente politice aparțin ziarele sau revistele respective. Cred că s-ar putea înțelege și mai bine un articol dacă s-ar ști cărui grup politic îi aparțin autorul sau ziarul în care a fost publicat.

Mara SZKATZ
Oradea

Propunerile dv. coincid în bună parte cu proiectele noastre. „Fermenții contestației", în numărul de față, răspunde, credem, dorințelor dv. și celor exprimate de mulți alți cititori.

Ca un vechi cititor al revistei „Lumea", îmi permit să vă adresez cîteva rînduri. Urmăresc „Lumea" de mult timp și observ cum an de an se îmbunătățește, cîștigă printr-un conținut și o prezentare grafică tot mai bune. Pot spune că „Lumea" s-a impus ca o revistă cu profil distinct în peisajul presei românești. Fiecare publicație încearcă să scape de șablon, să-și creeze un profil propriu și acest lucru l-au reușit redactorii revistei: varietate de teme, tratare elevată. Se putea întîmpla lesne ca revista să lunece spre aspectul uneia de gen-magazin, dar eforturile colectivului redacțional i-au păstrat profilul evitînd fărîmițarea și transformarea revistei într-un mozaic neconcludent. Îmi permit să felicit colectivul redacțional pentru reușitele grupaje despre O.N.U. și despre dezarmare. Felicitări pentru reportajul politic „Periplu latino-american". Sper că redacția va continua publicarea unor astfel de materiale.

Adrian PATILINEȚ
Sebeș-Alba

Mulțumim pentru aprecieri. Așteptăm în continuare părerile dv. despre conținutul și aspectul grafic al revistei.

Socotesc săptămînalul de politică externă „Lumea" drept una din publicațiile cele mai serioase și interesante de la noi. Ca cititor și colecționar al revistei pot spune că materialele publicate în paginile ei m-au făcut să cunosc diferite aspecte ale politicii internaționale. Revista are un avantaj față de presa zilnică, prin faptul că pune la dispoziția cititorului, mai pe larg, tot ce a apărut nou în legătură cu un eveniment sau altul — în intervalul dintre două numere consecutive — ajutînd la înțelegerea evenimentelor în profunzimea lor. Am cîteva remarci. Nu s-ar putea ca cele patru coperți să conțină fotografii legate de specificul revistei (eventual în culori)? Cred că o fotografie a unui om de stat ar fi mai interesantă decît reclama: „I. S. Electroceramica Turda livrează izolatori cu suporți". Ar trebui ca revista să trateze mai des una din problemele deosebite ale contemporaneității: aceea a tineretului. În paginile revistei, prea puțin am citit despre acest subiect. Poate că rubrica „Reportaj pe glob" ar trebui să aibă și valoare de documentar, nu numai descriptivă.

O dorință mai veche a mea este aceea de a vedea într-un număr viitor fotografiile autorilor articolelor din revistă.

Gh. BOGASIU
Mizil

Despre coperți am răspuns mai sus. Întrucît „Reportaj pe glob", vechiul nostru titlu de rubrică, a început să apară și în alte părți, l-am schimbat, denumindu-l „Meridiane '71". Urmărim, desigur, să oferim cititorilor noștri reportaje de substanță, nu pur descriptive. Fotografiile autorilor apar în unele cazuri și vom încerca să le publicăm mai frecvent.

Citesc de foarte mult timp revista „Lumea", pe care o consider foarte bună. Vă scriu dorind să vă fac o sugestie. Ca și alți cititori, cred că ar fi bine să apară, într-un număr viitor al revistei, o hartă politică a lumii. Cred că această hartă ar putea apărea pe coperta a treia, în locul reclamelor, în întregime sau detaliată, pe continente, în mai multe numere.

Mircea PAVELESCU
Pecica, jud. Arad

„Lumea" vă răspunde

Vasile Chivu, Buzău. 1. România întreține relații diplomatice cu zece țări latino-americane și are agenții economice în Argentina, Brazilia, Chile, Uruguay, Columbia și Venezuela. 2. Potrivit datelor O.N.U., în perioada 1960/1970 ponderea Americii de Nord în producția industrială a lumii capitaliste a reprezentat 42—43 la sută, a Europei occidentale, 25—30 la sută, a Americii Latine, 5— 6 la sută.

Piretus, București. Între limbile indienilor din America există deosebiri mari. Consultați răspunsurile în această problemă apărute în nr. 47 din 1969. Pentru celelalte întrebări, vă sugerăm consultarea unei enciclopedii.

Jean Moldoveanu, Buda, jud. Suceava. Conducătorul ministatului Liechtenstein este prințul Franz-Josef II, în vîrstă de 64 de ani. Treizeci la sută din populația principatului este constituită de străini. Liechtenstein a devenit stat suveran în 1806; între 1852 și 1919 a aparținut Austriei.

Gheorghe Moga, Macea, jud. Arad. 1. Călătoria Papei în Asia nu s-a limitat la Filipine, care au fost numai o primă etapă. Au urmat: Samoa de Vest, Australia, Indonezia, Hong-Kong și Ceylon. Voiajul se înscrie într-o serie de acțiuni — vizibile în ultima vreme în politica Vaticanului — spre deschidere, spre cooperare internațională, acțiuni cunoscute sub numele de „aggiornamento". (Vă recomandăm consultarea răspunsului apărut în nr. 47 din 1970). Paul al VI-lea a mai vizitat în ultimii ani America de Sud, Africa, Orientul Apropiat. 2. Autoritățile elveține nu au acordat azil politic generalului Odumegwu Ojukwu.

POȘTA REDACȚIEI

VICTIMELE DIN ORIENTUL APROPIAT

Gh. Bădescu, Craiova ; V. Neacșu, Borșa ; V. Popescu, Arad. 1. Este dificilă stabilirea exactă a numărului de incidente și, mai ales, al răniților și morților din Orientul Apropiat deoarece de multe ori cifrele date publicității nu concordă. Pentru 1970, ziarul „Le Monde" publică recent cîteva date pe care le reproducem : din 8 078 de incidente (desfășurate între 1 ianuarie și 26 decembrie), 4 820 s-au produs în zona Canalului de Suez pînă la intrarea în vigoare a încetării focului ; pe frontul iordanian s-au produs 1 880 incidente, pe cel sirian 449 incidente, pe cel libanez 407 incidente. 2. La sfîrșitul anului trecut, populația statului Israel (populația teritoriilor ocupate nu intră în această statistică) era de 2 998 000 locuitori, din care 2 559 600 evrei.

Daniel Țopescu, Brăila. Ginerele președintelui Nixon este David Eisenhower și nu John Eisenhower.

Alexandru Andreescu, Borsec. În măsura în care evenimentele o vor justifica, vom publica un documentar pe tema propusă de dv.

Paul Toma, Tîrgoviște. Vă rugăm să vă adresați revistei „Magazin istoric".

RĂPIRILE DE DIPLOMAȚI

Gheorghe N. Luxandra, com. Stîlpeni, jud. Argeș. 1. Portugalia este membră a O.N.U. din anul 1955. Despre rezoluțiile O.N.U. și O.U.A. în legătură cu recenta invazie a mercenarilor în Guineea am scris în nr. 48 și 52. 2. Problema răpirilor de diplomați în America Latină se studiază atît în diferite țări ale continentului cît și în cadrul O.S.A. Deocamdată nu s-a ajuns la vreun acord în această privință. O mare parte din reprezentanții țărilor respective susțin că anchetarea și pedepsirea atentatelor de acest fel țin de jurisdicția internă ; prin urmare, nu pot fi încheiate acorduri internaționale pentru a stăvili fenomenul răpirilor de diplomați. *În fotografie :* ambasadorul Marii Britanii în Uruguay, Geoffrey Jackson, răpit la 8 ianuarie.

CUM AU FOST ARESTAȚI ASASINII LUI LAPORTE

Nic. Vasilescu, București. Ne solicitați să completăm informațiile apărute recent în presa cotidiană despre procesul în care asasinii lui Pierre Laporte, fost ministru al muncii în provincia canadiană Québec, și-au recunoscut vina și au explicat felul în care au comis crima. Iată cum au fost arestați cei patru inculpați, membri ai Frontului pentru eliberarea Québecului (F.L.Q.). A doua zi (18 octombrie) după asasinarea lui Pierre Laporte, autoritățile canadiene au lansat un mandat de arestare împotriva lui Paul Rose, în vîrstă de douăzeci și șapte de ani, considerat a fi unul din principalii răspunzători pentru răpirile de la începutul lunii octombrie. După cîteva zile, la 23 octombrie, erau lansate mandate de arestare împotriva lui Jacques Rose, fratele lui Paul Rose, împotriva lui Francis Simard — amîndoi în vîrstă de douăzeci și trei de ani — și a lui Bernard Lortie. Cel din urmă a fost arestat la 6 noiembrie, la Montreal. Căutarea celorlalți a durat încă două luni (ajungînd pînă în Marea Britanie), portretele lor au fost afișate în toate comisariatele de poliție din Canada, în piețele publice, în metrouri etc. Presupușii asasini au fost găsiți în cele din urmă în noaptea de 27-28 decembrie, departe de aglomerările urbane, ascunși într-o fermă la Saint-Luc (aproximativ 40 de kilometri depărtare de Montreal. Ferma fusese cumpărată mai de mult de un membru al organizației F.L.Q., dar părea complet părăsită. După o serie de cercetări, polițiștii au instalat la oarecare distanță un post de observație. Noaptea a fost văzută o lumină discretă la subsolul clădirii, deși nimeni nu se apropiase de fermă. După ce au înconjurat clădirea, polițiștii i-au somat pe cei ascunși înăuntru să se predea. Cei trei tineri membri ai F.L.Q. au fost găsiți într-o subterană-tunel săpat în privința fermei, unde aveau suficiente provizii de alimente și arme. La o săptămînă după arestare, Francis Simard a recunoscut că, împreună cu frații Rose, este autorul asasinatului de la 17 octombrie.

Ion Ursuleanu, Brașov. 1. În Africa Centrală nu există încă nici o stație de telecomunicații prin satelit. Potrivit datelor existente la ora actuală, se pare că Senegalul va fi primul stat al acestei regiuni care va dispune de o asemenea stație. (La sfîrșitul lunii noiembrie, societatea „Telesenegal" și firma franceză „France-Câbles et Radio" au semnat un contract pentru construirea unei stații). Un alt proiect este în curs de realizare în Nigeria. O stație de telecomunicații prin satelit există în Maroc. 2. Félix Houphouët Boigny a fost ales, la 30 noiembrie 1970 pentru a treia oară, în funcția de președinte al Coastei de Fildeș.

CRIMINALI DE RĂZBOI NAZIȘTI

G. Jianu, Timișoara. La sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, o mare parte a criminalilor de război mai mult sau mai puțin cunoscuți s-au refugiat în America de Sud. Țara ideală pentru ei s-a dovedit a fi Paraguay, care, după cum se știe, e condusă de o dictatură de tip fascist. Se presupune că nu puțini foști naziști se ascund în Uruguay, Argentina, Brazilia. Tot în America de Sud au fost transportate în anul 1945, înainte și după sfîrșitul războiului, documente secrete ale hitleriștilor și o parte a tezaurului „Casei centrale a S.S.". Un exemplu citat de ziaristul francez, Alain Pujol, într-un reportaj apărut în „Figaro" : la 7 februarie 1945, un submarin german a transportat în Argentina 187 692 400 mărci, 17 376 500 dolari, 4 682 500 lire sterline, 24 976 000 franci elvețieni, 8 379 000 florini olandezi, 87 kg de platină, 2 311 kg aur și 4 638 carate briliante și diamante. Tezaurul a sosit pe adresa lui Ludwig Freude, agent al spionajului hitlerist în Argentina.

TRANSPLANTUL DE CORD

Valeriu Sima, com. Mărgău, jud. Cluj. 1. Pînă în luna aprilie 1970 se efectuaseră 159 transplanturi de inimă, de către 59 grupuri de medici. În 1968 s-au efectuat 114 operații dar la sfîrșitul acelui an numărul a scăzut brusc din mai multe cauze : în primul rînd moartea majorității operaților (ceea ce putea însemna un anumit eșec) ; insuficiența cunoaștere și posibilitate de controlare a reacțiilor de respingere ale organismului ; carențele juridice privind definirea „morții clinice". În 1969 numărul operațiilor de transplant de cord a fost de 13. În 1970 a fost și mai scăzut : 6. 85 la sută din bolnavii operați au murit în primele trei luni ; jumătate din numărul celorlalți au murit în următoarele trei luni ; 7 la sută din bolnavii operați au trăit peste un an și numai 1 la sută, mai mult de 18 luni. 2. În legătură cu răpirile de diplomați și cu deturnările de avioane vă recomandăm consultarea datelor publicate în nr. 1/1971.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17 60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

C. P. C. S.

COMBINATUL DE PIELĂRIE ŞI ÎNCĂLŢĂMINTE TIMIŞOARA

produce:

- Pantofi cu talpă monolit, duroflex şi bovine, pentru copii şi adulţi
- Ghete cu talpă monolit pentru adolescenţi
- Sandale şi pantofi bărbăteşti
- Pantofi cu talpă din cauciuc şi cu feţe din box pentru femei
- Articole de marochinărie
- Confecţii din blană: haine de damă, căciuli, gulere, coliere din jder, mănuşi din piei diferite
- Accesorii metalice
- P.V.C. pe suport textil
- P.V.C. expandat
- Folii P.V.C.
- Feţe de masă din P.V.C.

Combinatul exportă produse în Anglia ,Belgia, Canada, Franţa, Grecia, R.F. a Germaniei ,Liban, Libia, Olanda, U.R.S.S.

COMBINATUL DE PIELĂRIE ŞI ÎNCĂLŢĂMINTE TIMIŞOARA
Str. Ştefan cel Mare Nr. 58, tel. 1.40.90

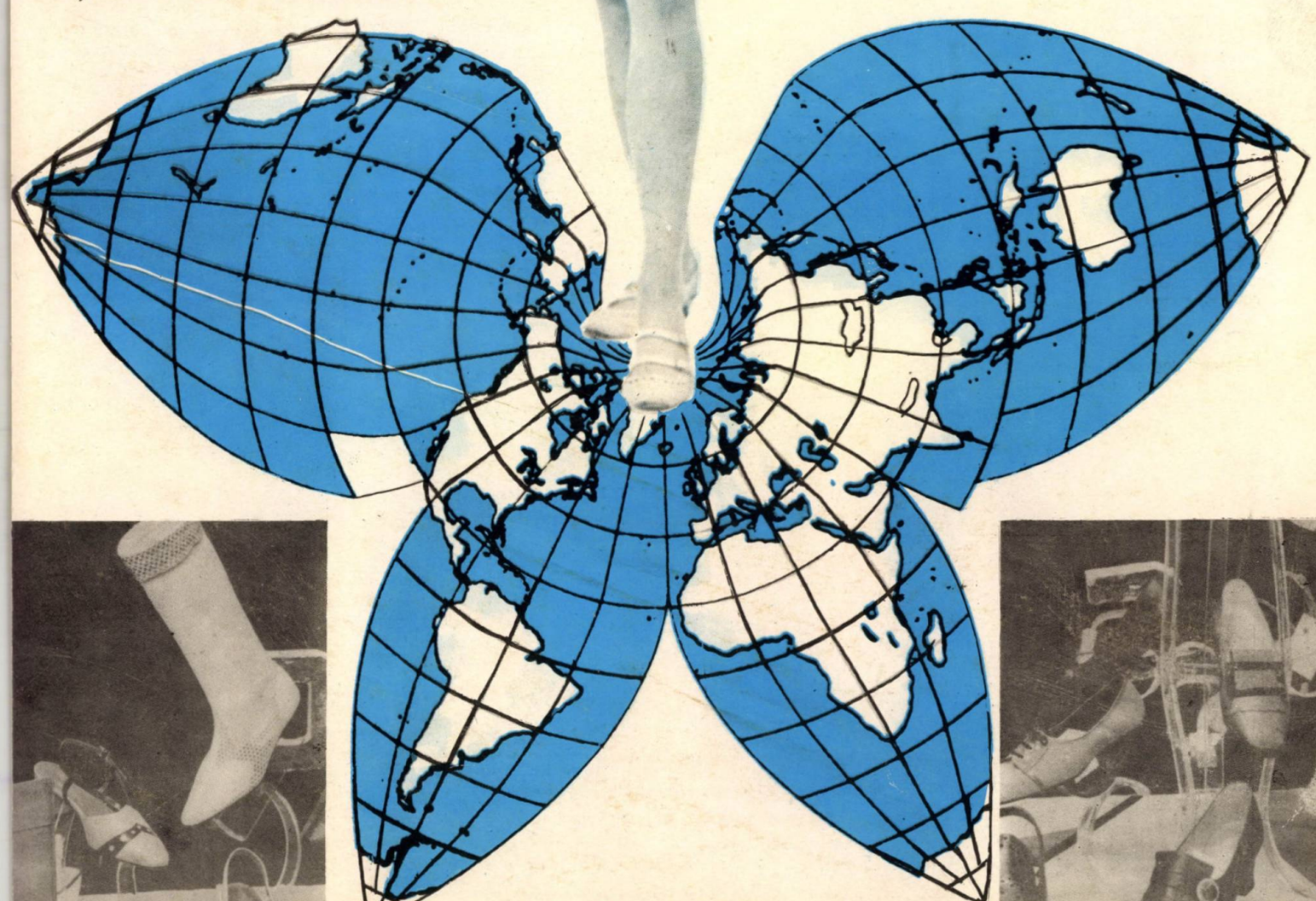

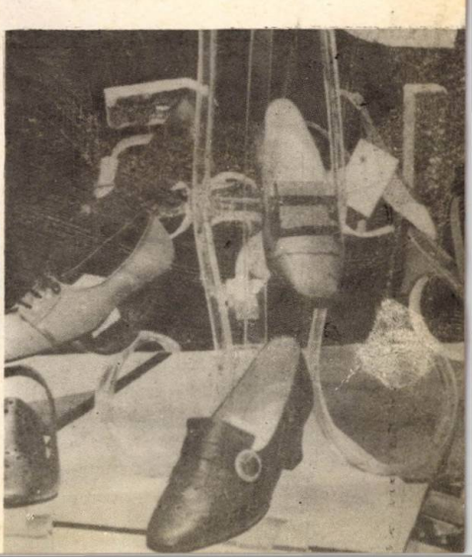

UZINA DE FIBRE SINTETICE

iași

ȘOS. ȚUȚORA 175

PRODUCE

• FIBRĂ POLIESTERICĂ TIP LÎNĂ ALBĂ • FIBRĂ POLIESTERICĂ TIP LÎNĂ NEAGRĂ PALĂ • FIBRĂ POLIESTERICĂ TIP BUMBAC • FIBRĂ POLIESTERICĂ TIP LÎNĂ ALBĂ TĂIATĂ • FIBRĂ POLIESTERICĂ TIP LÎNĂ NEAGRĂ TĂIATĂ • FIBRĂ POLIESTERICĂ TIP IN • FIBRĂ POLIESTERICĂ TIP LÎNĂ PALĂ CU PILLING REDUS • FIBRĂ POLIESTERICĂ TIP LÎNĂ TĂIATĂ CU PILLING REDUS

Lei 2

LUMEA

Nr. 4 21 ianuarie 1971

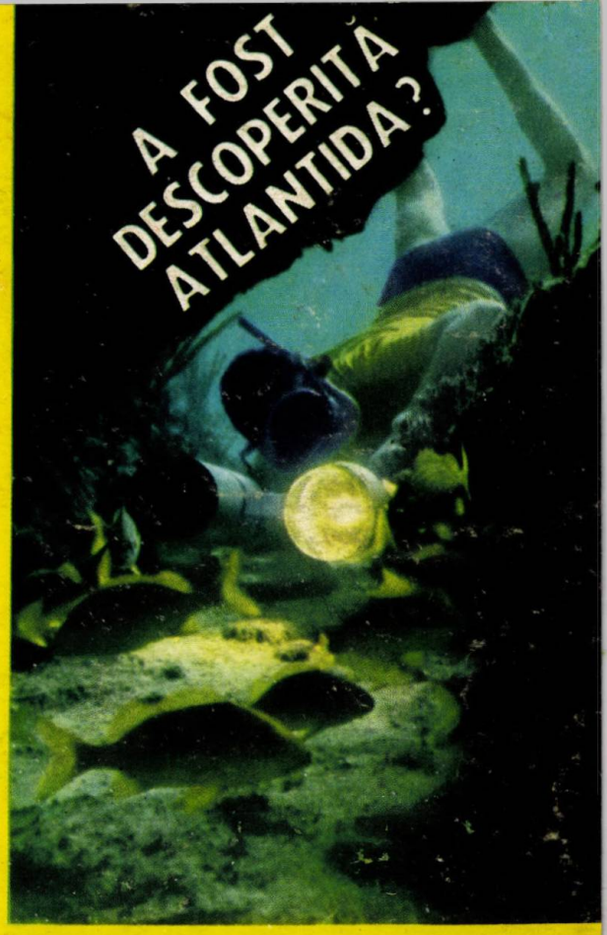

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA SIBIU

DIALOGUL ROMÂNO–ITALIAN

Președintele Nikolai Podgornii și președintele Anwar Sadat la festivitățile inaugurării barajului de la Assuan.

Premierul Jenö Fock, premierul Ahti Karjalainen și ministrul de externe Janos Peter pe aeroportul din Helsinki, la sosirea oaspeților maghiari care fac o vizită oficială in Finlanda.

Michael Kohl, secretar de stat al Consiliului de Miniștri al R.D. Germane, sosind la Cancelaria federală din Bonn, unde a avut convorbiri cu omologul său vest-german Egon Bahr.

La Belfast (Irlanda de Nord), recrudescența incidentelor între cele două comunități religioase a atras din nou intervenția armatei.

LUMEA

Nr. 4 (378) — 21 ian. 1971

CABINETUL DE PARTID BIBLIOTECA SIBIU

REPERELE DIALOGULUI ROMÂNO-ITALIAN și poziția Italiei într-o serie de probleme majore ale vieții internaționale constituie temele interviului pe care **Aldo Moro** l-a acordat în exclusivitate revistei noastre cu prilejul recentei sale vizite în România (pag. 2).

LA BONN, momentul politic se caracterizează printr-o intensă activitate diplomatică externă, nu numai a guvernului ci și a opoziției creștin-democrate (pag. 4). **Inflația, climatul politic încordat, răpirile de diplomați au făcut ca Uruguayul să nu mai semene cu „oaza de liniște" de altădată** (pag. 5). **Controversele provocate de intenția cabinetului britanic de a livra arme Africii de Sud au pus în dificultate conferința Commonwealthului, în curs de desfășurare la Singapore** (pag. 6).

ORIGINALITATEA experienței peruviene, bazată pe exercitarea puterii de către un regim militar care a inițiat transformări progresiste în structurile social-economice, continuă să suscite un amplu interes pe plan internațional. **Despre o serie de preocupări doctrinare și de activități practice ale autorităților din Lima i-au vorbit trimisului nostru în America Latină, Eugen Pop, înalți demnitari peruvieni** (pag .9).

ÎNTR-O JUMĂTATE DE AN, o treime din ministerele S.U.A. și-au schimbat titularii. **Măsura cea mai comentată: „schimbarea gărzii" la departamentul finanțelor, în fruntea căruia Administrația republicană a numit un reprezentant al Partidului democrat** (pag. 19).

ESTE ATLANTIDA o legendă sau o ipoteză științifică plauzibilă? Sau și una și alta? Rezultatele unor recente explorări submarine întreprinse de reputați specialiști în apropierea arhipelagului Bahamas au repus în discuție enigma continentului scufundat, care a aprins imaginația atâtor generații (pag. 24)

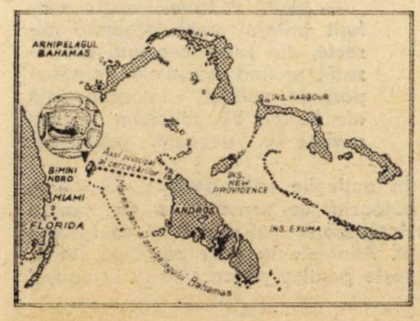

INTERVIUL NOSTRU

Aldo Moro 2

ARTICOLE ȘI REPORTAJE POLITICE

Paris. Cooperarea economică româno-franceză. Ion Florescu. 3

Bonn. Călătorii, consultări, explorări. Radu Pascal. 4

Montevideo. Era odată o „Elveție"... Anca Voican. 5

Singapore. Commonwealth : controversele persistă. Mihai Matei. 6

Intîlnire cu Peru. Eugen Pop. 9

Calea ascendentă a legăturilor româno-bulgare. Ileana Nicolaescu. 12

80 de ani de la nașterea lui Antonio Gramsci. Nicu Bujor. 12

„Creierele" se întorc acasă. Ilie Șerbănescu. 14

India. Ritm și dezvoltare. Radu Budeanu. 16

Assuan. Stelian Țurleo. 18

Casa Albă. Pregătiri pentru 1972 ? Eugen Preda. 19

Două ore cu Jean-Jacques Servan-Schreiber. Sergiu Verona. 20

DIN SURSE. 8

ECONORAMA. 22

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

Comerțul exterior al Ungariei. Alexandru Pintea și Ion Pop. 23

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

A fost descoperită Atlantida ? Dimitri Rebikoff și J. A. Foex. 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

The Observer, Za Rubejom, L'Express, International Herald Tribune, Le Monde 26—30

PROFIL

Ahmed El Khatib, șeful statului sirian. 30

POȘTA REDACȚIEI 31 — 32

În exclusivitate pentru „Lumea"

INTERVIUL NOSTRU

ALDO MORO

DIALOGUL ROMÂNO-ITALIAN

Recent, la invitația ministrului de externe, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al Italiei, Aldo Moro, a făcut o vizită oficială în țara noastră, în cursul căreia a fost primit de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, și de președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer. Oaspetele a vizitat obiective industriale și așezăminte cultural-sociale din orașele București și Brașov. Convorbirile purtate au consemnat dezvoltarea continuă a raporturilor dintre România și Italia, în spiritul prieteniei tradiționale dintre cele două popoare, evidențiind existența unor noi posibilități pentru extinderea acestora.

Aceste convorbiri s-au desfășurat în spiritul cordialității și stimei reciproce, confirmînd viabilitatea dialogului între țări cu orînduiri sociale diferite, ale căror concepții și aprecieri nu converg desigur în toate problemele ; întîlnindu-se totuși pe același teren fertil al respectării principiilor independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, cooperării mutuale, ele pot găsi, cum s-a și dovedit în practică, puncte comune de apropiere în probleme majore ale vieții internaționale actuale, recunoscînd importanța primordială a instaurării unui climat de destindere și securitate în Europa și în lume.

Dl Aldo Moro a avut amabilitatea să răspundă solicitării revistei „Lumea", trimițîndu-ne din Roma opiniile domniei-sale în problemele propuse.

— Cum apreciați, domnule ministru, rezultatele acestei prime vizite a dumneavoastră în țara noastră și cum priviți dezvoltarea viitoare a relațiilor dintre Italia și România ?

— Vizita mea în România a avut darul să reliefeze profunda cordialitate a relațiilor existente între România și Italia, bazate pe atîtea legături de civilizație și cultură. Aprecierile noastre asupra celor mai importante probleme internaționale dezvăluie multe puncte de convergență și sînt inspirate de obiective comune. Considerăm că fiecare stat poate și trebuie să-și aducă aportul la viața internațională prin autonomia și originalitatea sa proprie. Acest principiu esențial nu împiedică însă dezvoltarea celor mai variate relații de colaborare și asociere. Și tocmai datorită acestei individualități ireductibile a fiecărui stat, se poate acționa pentru stabilirea unor raporturi suple concordante cu realitatea și, în cele din urmă, cu atît mai solide. Astfel, asemenea raporturi se pot realiza dincolo de frontiere. În această privință aș dori să reamintesc îndatorirea noastră față de Europa pentru a cărei refacere ne aducem de ani de zile o importantă contribuție, fie prin găsirea unor procese de unificare acolo unde există asemenea condiții, fie prin stabilirea unor multiple raporturi bilaterale cu toate țările și, dintre acestea, în special cu România. Dialogul nostru își găsește fundamentul în căutarea comună și pasionată a unor mai bune mijloace de salvgardare și consolidare a păcii printr-o scrupuloasă respectare a principiilor suveranității, independenței, neamestecului în afacerile interne, precum și a alegerii de sine stătătoare a căii spre progresul și dezvoltarea civilizației popoarelor noastre.

Sînt convins că România și Italia pot urma un lung drum împreună, printr-un sincer schimb de idei, instaurînd relații de colaborare în multiple sectoare, unde de altfel au și fost luate importante și interesante inițiative.

— Vizita domniei voastre a oferit prilejul unei informări directe, din sursa cea mai autorizată, privind actualele preocupări de politică internațională ale Italiei. Vă solicităm cîteva cuvinte în această problemă.

— În acțiunile sale politice, țara mea este călăuzită de convingerea că pacea reprezintă scopul cel mai înalt ce trebuie urmărit. Alianțele la care participă Italia, inițiativele politice pe care le ia în cadrul acestora, activitatea cotidiană pe care o desfășoară nu au alt obiectiv decît salvgardarea și consolidarea păcii.

Dacă aș sintetiza în cîteva cuvinte caracteristicile politicii italiene aș putea cita : alianța atlantică pe care ea o caracterizează ca un important factor de securitate prin caracterul său defensiv și de destindere ; Națiunile Unite ca tribună a păcii în lume și centru de inițiative pentru rezolvarea marilor probleme ale umanității ; construirea pe tărîm politic dar și economic a Europei ca o comunitate deschisă și ca element important al echilibrului pe continent și în lume spre avantajul tuturor ; intensificarea raporturilor intereuropene care au drept obiectiv un nou cadru bazat pe încredere ; pace și integritate pentru toți cei din bazinul mediteranean ; sinceră dorință pentru dezarmare și pentru crearea unor condiții de securitate mereu mai puțin precare și costisitoare , colaborare pentru dezvoltarea țărilor ce se afirmă în societatea internațională contemporană.

— Pentru că securitatea continentului nostru este una din problemele prioritare ale actualității, care ar fi, în concepția guvernului italian, modalitățile cele mai adecvate pentru pregătirea unei conferințe a securității europene ?

— După părerea noastră, problema principală pentru Europa, de la Marea Nordului și pînă la Mediterana, este aceea a dezvoltării dialogului politic și a realizării unor relații mereu mai complexe și mai libere. Destinderea nu constă numai în atenuarea conflictelor ce pot perturba relațiile internaționale. Ne gîndim mai ales la o politică pozitivă, la un proces tot mai bogat în contacte, la o nouă treaptă de încredere și solidaritate. De aceea noi urmărim ca un țel ideal, deși nu foarte apropiat, depășirea gradată a blocurilor opuse în Europa. După părerea noastră, unificarea Europei occidentale nu contrazice aceste perspective, ci le favorizează. În acest spirit ne-am manifestat nu o dată, și am confirmat acest lucru și la întîlnirile noastre de la București, atitudinea noastră favorabilă convocării unei conferințe europene care, bine pregătită, ar putea aduce o contribuție importantă și deloc efemeră la acest proces de pace adevărată și stabilă. E vorba deci de a căuta cu spirit de răspundere modalitățile cele mai eficace pentru atingerea obiectivelor pe care cred că le împărtășesc numeroase țări ale continentului nostru. Trebuie să ne gîndim la convocarea unei conferințe căreia, prin climat politic și prin condiții propice, să-i putem asigura succesul. De aceea, cînd dorim o soluție în problema Berlinului, o îmbunătățire a raporturilor de conviețuire între cele două părți ale Germaniei precum și progresul tratativelor în curs, rămînem credincioși îndatoririi noastre pline de răspundere de a căuta cele mai bune căi pentru crearea unor raporturi de pace în Europa. Nu punem condiții, dar ne gîndim la o atmosferă de natură să asigure conferinței atingerea obiectivelor sale precise și fundamentale. Sîntem, așadar, receptivi la orice nouă inițiativă menită să ne apropie de o asemenea țintă. Nu vrem să pierdem timpul și nici să eludăm problemele. Examinăm și vom examina cu cel mai mare interes toate sugestiile ce vor fi avansate. Ne îndeplinim și ne vom îndeplini și pe mai departe rolul nostru atît în favorizarea unei evoluții pozitive și a dezvoltării fructuoase a tratativelor în curs, cît și în luarea cît mai curînd posibil a unor inițiative oportune.

Rodica DUMITRESCU

COOPERAREA ECONOMICĂ ROMÂNO – FRANCEZĂ

Paris. Întîlnire între Valéry Giscard d'Estaing și Manea Mănescu

În cursul vizitei oficiale pe care a făcut-o vara trecută în Franța, președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, își exprima convingerea că, în urma întrevederilor și convorbirilor pe care le-a avut cu președintele Georges Pompidou, „se deschid noi posibilități pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare și cooperare multilaterală" dintre România și Franța.

Întîlnirile româno-franceze la nivel înalt de acum cîteva luni au fost evocate, ca un moment deosebit de fecund în evoluția legăturilor dintre cele două țări, luni după-amiază la palatul Elysée, unde președintele Pompidou a primit pe președintele Consiliului Economic al României, Manea Mănescu, șeful delegației române le cea de a treia sesiune a Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică, tehnică și științifică. În cursul întrevederii, șeful statului francez a discutat între altele cu oaspetele român despre lucrările comisiei mixte guvernamentale și despre contribuția ei la progresele realizate pe planul cooperării celor două țări.

Această comisie a fost înființată, după cum se știe, la începutul lui 1969, ca urmare a prevederilor declarației româno-franceze date publicității în mai 1968 cu prilejul vizitei în România a generalului de Gaulle, președinte al Republicii Franceze. Misiunea Comisiei este de a analiza periodic desfășurarea schimburilor comerciale bilaterale și a cooperării în diferite domenii economice în care e competentă și de a defini coordonatele dezvoltării lor viitoare. Sesiunile anterioare ale Comisiei s-au desfășurat în ianuarie 1969 (Paris) și ianuarie 1970 (București). Deși se înscrie într-un timp relativ scurt, activitatea de pînă acum a comisiei este jalonată de realizări apreciabile, printre care merită o atenție specială producerea în România a autoturismului „Dacia" pe baza unui acord cu Regia Renault, fabricarea de calculatoare electronice, cooperarea în domeniul informaticii. Înființarea, hotărîtă în cadrul celei de a doua sesiuni a comisiei mixte guvernamentale, a unui comitet mixt pentru cooperarea pe terțe piețe a deschis colaborării româno-franceze incontestabile posibilități noi, inclusiv aceea a inițierii în comun a unor acțiuni de explorare și exploatare a unor resurse de materii prime.

Cea de a treia sesiune a comisiei mixte guvernamentale, care s-a desfășurat din a doua jumătate a săptămînii trecute pînă la începutul săptămînii în curs, a debutat printr-o întrevedere a șefilor celor două delegații, președintele Consiliului Economic al României, Manea Mănescu, și ministrul francez al economiei și finanțelor, Valéry Giscard d'Estaing. Atît în cursul acestei întrevederi, cît și în reuniunile care au urmat — plenare și pe grupuri de specialiști în diferitele domenii vizate — a fost analizat stadiul cooperării dintre cele două țări la începutul lui 1971, precum și perspectivele de dezvoltare a acestei cooperări. De asemenea, șeful delegației române a avut o întîlnire cu André Bettancourt, ministrul-delegat al președinției Consiliului de Miniștri, însărcinat cu problemele planului și ale amenajării teritoriului. Fiecare dintre părți a expus cu acest prilej celeilalte coordonatele generale ale dezvoltării economiei țării respective în următorii cinci ani.

O asemenea informare mutuală, care permite studierea în comună cunoștință de cauză a nevoilor și posibilităților ambilor parteneri constituie incontestabil o condiție favorabilă unei cooperări realiste, sistematice, în spiritul egalității în drepturi și avantajului reciproc. Concret, a fost examinat și cu acest prilej potențialul de extindere a schimburilor economice româno-franceze, a co-

→

U THANT SE VA RETRAGE

„Nimic nu-mi va putea modifica hotărîrea", a declarat la 18 ianuarie U Thant, secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, cînd și-a făcut cunoscută, în cadrul unei conferințe de presă, intenția de a nu mai accepta, la 31 decembrie 1971, un nou mandat de cinci ani (ar fi fost al treilea). A reamintit, în susținerea acestei decizii, că ea constituie una din condițiile formulate în 1966 cînd, la insistența membrilor Organizației, a acceptat al doilea mandat al său. Nici un om nu este de neînlocuit, a spus U Thant celor prezenți la conferința de presă. Va trebui găsit însă „un om care să știe să privească spre viitor, dezvoltînd rolul Națiunilor Unite de instrument de pace și progres, un om în întregime devotat Organizației".

Nu numai vîrsta (mîine, U Thant va împlini 62 de ani), ci mai ales dificultățile ultimului său mandat — dintre care războiul din Vietnam, conflictul din Orientul Apropiat și permanența criză financiară a Organizației sînt cele mai importante — par a-l fi determinat pe secretarul general să ia o asemenea decizie. Partizan ferm al „diplomației discrete", acest fost profesor de istorie modernă care sosea în 1957 la Națiunile Unite pentru a-și reprezenta în înaltul for internațional țara — Birmania — vede încă în „misiunea Jarring" o ultimă posibilitate de reglementare pașnică a conflictului din Orientul Apropiat. Anunțîndu-și plecarea în aceste momente hotărîtoare pentru misiunea lui Gunnar Jarring, U Thant — se comentează în cercurile diplomatice de la Națiunile Unite — încearcă poate să dea de înțeles statelor interesate că timpul presează și că trebuie găsită în sfîrșit o soluție.

Cu privire la decizia anunțată de U Thant și la implicațiile ei vom reveni într-un număr viitor.

R. D.

operării industriale (construcție de mașini-unelte, mecanică fină, electrotehnică, electronică) și în alte sectoare ale economiei, perspective și modalități de acțiune pe terțe piețe. Programul de activitate pentru 1971 al comisiei mixte guvernamentale, al comitetelor și grupelor mixte de lucru a fost, la stîrșitul sesiunii, consemnat într-un protocol semnat de șefii celor două delegații.

Observatorii și presa franceză subliniază atmosfera cordială în care s-au desfășurat toate aceste contacte și convorbiri, inclusiv vizita pe care șeful delegației române a făcut-o președintelui Pompidou, căruia i-a transmis din partea președintelui Consiliului de Stat al României un mesaj personal exprimînd urări de sănătate și fericire, de prosperitate și noi succese poporului francez prieten. Cu acest prilej, președintele Republicii Franceze a apreciat ca foarte fructuoase lucrările comisiei mixte guvernamentale. Șeful statului francez, referindu-se în termeni foarte călduroși la întîlnirea din anul trecut cu șeful statului român, a rugat la rîndu-i pe oaspetele său să transmită președintelui N i c o l a e Ceaușescu urări de sănătate și de succes în activitatea sa multilaterală închinată progresului continuu al României, fericirii poporului român. Fără îndoială, climatul de înțelegere, simpatie și încredere care definește raporturile dintre România și Franța au valoare de exemplu pentru ceea ce pot fi relațiile dintre țări, indiferent de regimurile lor sociale, atunci cînd se desfășoară în concordanță cu interesele statelor respective, ale păcii generale, ale progresului creator.

Ion FLORESCU

BONN

CĂLĂTORII, CONSULTĂRI, EXPLORĂRI

Există puține indicii care să arată că discuția pe tema „politicii răsăritene" a lui Brandt ar fi slăbit în intensitate. Oricum, aceasta este situația în R.F.G. Și, e simptomatic, că, în acest context, politicienii vest-germani dezbat, în ultimele săptămîni mai cu seamă, problema ratificării tratatelor cu Uniunea Sovietică și Polonia. Cînd și cum să fie ele ratificate pare să fie întrebarea care solicită partidele — cele din guvern și opoziția — iar, în acest sens, se manifestă o diversitate de opinii și chiar unele încercări de a condiționa ratificarea de rezolvarea altor probleme, precum reglementarea situației Berlinului occidental (punctul de vedere al guvernului) sau și de realizarea unui progres în relațiile dintre cele două state germane (teza creștin-democrată).

Dacă în concepția guvernului nu se pot observa nuanțe noi, de natură să invite la comentarii speciale, în atitudinea opoziției creștin-democrate mulți întrevăd eventuale reevaluări, mai cu seamă în domeniul politicii externe. Această presupunere are o anume semnificație în preajma Congresului U.C.D., care va trata cu prioritate chestiuni de ordin economic și social, dar nu le va neglija nici pe cele internaționale.

Or, la Bonn, momentul politic pare să favorizeze diplomația externă și, în această perspectivă, e de așteptat o oarecare atenuare a confruntărilor interne. Nu e exclus ca opoziția să fi înțeles acest lucru. E poate semnificativ că, înainte cu cîteva zile de deschiderea Congresului U.C.D., creștin-democrații și-au trimis doi din importanții lor lideri în turnee de informare în Polonia și Uniunea Sovietică, respectiv pe Barzel, și pe fostul ministru de externe, Schröder, șeful comisiei de politică externă în parlament. Mulți comentatori își amintesc acum, că, în urmă cu ani, Schröder se erijase, într-un oarecare contrast cu colegii săi de partid, în adeptul unei politici mai flexibile și mai rationale față de țările Europei răsăritene, și chiar Barzel își cîștigase o statură politică proprie printr-o anume rezervă și moderație, marcate față de figurile rigide ale U.C.D.—U.C.S.

Creștin-democrații par să fie îndemnați spre o revenire la sentimente mai calme — dacă, totuși, încă nu pe deplin conciliate — și pentru motivul că, în propriile rînduri începe să se gîndească altfel decît la nivelele superioare ale conducerii. E, astfel, de presupus că, la apropiatul Congres al U.C.D., „Uniunea tînără" (gruparea de tineret a partidului), va introduce o tonalitate nouă față de majoritate, prin unele opțiuni considerate ca puțin ortodoxe în acest cadru, cum sînt cele recent exprimate, privind necesitatea recunoașterii granitei Oder-Neisse și a unei politici mai „elastice" față de R.D.G. Simptomatic e și faptul că au apărut voci, precum cea a fruntașului creștin-democrat, Johann Wilhelm Gaddum, din Renania-Palatinat, care și-a înfruntat colegii de partid pronunțîndu-se în favoarea multor aspecte ale „politicii răsăritene" guvernamentale și, mai ales, dînd o apreciere pozitivă tratatului polono—vest-german.

Nikolai Patolicev (stinga), ministrul comerțului exterior al U.R.S.S., a fost una din personalitățile guvernamentale sovietice care l-au primit pe liderul U.C.D., Gerhard Schröder cu prilejul vizitei sale la Moscova

Încă prudent în formulări, observînd o rezervă destul de ușor detectabilă față de opiniile lui Strauss sau chiar Barzel, se dovedește a fi locțiitorul președintelui U.C.D., Helmut Kohl, în vîrstă de 40 de ani. Sprijinit de „tineretul" din partid nu numai pentru apropierea de generație, dar, mai cu seamă, pentru dispoziția sa de a accepta ideea unor reforme în partid, Kohl — nu ezită unii comentatori să prezică — ar putea ajunge, într-un viitor nu chiar îndepărtat, noul președinte la U.C.D. în locul lui Kiesinger și, implicit, candidatul partidului la funcția de cancelar. Congresul U.C.D. de la finele lunii, și în special cel din toamnă, ar putea oferi indicii prețioase privind șansele politice de viitor ale lui Kohl.

În timp ce opoziția începe să călătorească în Răsărit și se pregătește de Congres, cancelarul Willy Brandt și șeful diplomației vest-germane, Walter Scheel organizează voiaje la Paris, Londra și Washington.

Cu cîteva zile înaintea consultărilor franco—vest-germane, între Brandt și Pompidou (21 și 26 ianuarie), se poate constata că, în actualul context internațional, între cei doi oameni de stat vor fi dezbătute teme depășind interesul pur bilateral, adică în cadrul strict al tratatului de prietenie din 1963. Ultima întrevedere franco—vest-germană s-a consumat în vară, înainte ca Brandt să încheie tratatele cu Uniunea Sovietică și Polonia, și înainte ca Pompidou să fi călătorit, la rîndul său, la Moscova, iar Chaban Delmas la Varșovia.

Dacă e de așteptat ca Brandt să găsească, la Paris, un sprijin reînnoit în materie de „politică răsăriteană", e însă mai puțin probabil ca, în ce privește complexul Berlinului occidental, poziția Franței să fie întru totul conformă doleanțelor vest-germane, cum nu e, pare-se, identică nici cu aceea a aliaților occidentali, parteneri la masa de tratative a celor patru puteri din Berlinul occidental.

Dificilă se arată, de asemenea, și găsirea unui numitor comun în mult disputate chestiuni comunitare, atitudinea Franței trădînd prea puține schimbări de la linia de principiu trasată de de Gaulle. E de așteptat ca, în momentul de față, subiectul să preocupe cu deosebire pe diplomații occidentali, adepți ai lărgirii Pieței comune și ai unei armonizări a intereselor frizînd supranaționalismul. Brandt va avea, și în acest sens, ocazia să sondeze opțiunea franceză în actuala conjunctură vest-europeană, nu lipsită de noi și destul de aspre contradicții.

În ce privește relațiile Bonn-Washington, recentele declarații ale senatorului democrat Muskie, aflat într-o călătorie la Moscova și apoi la Bonn, în favoarea politicii externe a cabinetului Brandt-Scheel, atenuează unele mai vechi remarci critice datorate, în primul rînd, fostului secretar de stat, Achesson. Nu e mai puțin adevărat că Muskie se află în opoziție și că declarațiile sale nu angajează poziția guvernului american.

În orice caz, reprezentanți ai guvernului de la Bonn au ținut să precizeze că voiajul lui Brandt în S.U.A. nu e făcut la sugestia opoziției, care afirmă că acesta poate fi privit ca o modalitate de a risipi presupusele rezerve americane la adresa „politicii răsăritene". Într-adevăr, observatorii nu pot distinge argumente concrete în favoarea ideii lansate de opoziție, așa cum, pe de altă parte, le este greu să susțină că opoziția ar face actualele vizite, în Uniunea Sovietică și în Polonia, la sugestia guvernului.

Radu PASCAL

MONTEVIDEO

ERA ODATĂ O „ELVEȚIE"...

S-au aglomerat problemele în Uruguay: răpirile de diplomați debutează, în 1971, la Montevideo; atmosfera politică este în fierbere — în noiembrie vor avea loc alegeri prezidențiale, care se anunță a fi mai deosebite decît în trecut.

„Uruguay — Paradisul pierdut" — scrie Marcel Niedergang de la «Le Monde», vechi și cunoscut specialist în problemele latino-americane, amintindu-și probabil că, în urmă cu șase ani, cînd a publicat un volum dedicat continentului, prezentase această țară în termeni care au căpătat largă circulație: „Elveție a Americii Latine".

Iată ce făcea posibilă și justifica, de altfel, comparația. Urmărind o repartizare a funcțiilor care să excludă tentația monopolizării puterii, legislația uruguayană a introdus în 1952, în locul sistemului prezidențial, așa-numitul „sistem colegial" de tip helvetic: din cei 9 membri (reprezentînd principalele partide: Blanco și Colorado), 8 alcătuiau guvernul iar unul îndeplinea pe timp de un an, prin rotație, funcția de președinte. S-a renunțat la sistem în 1966 — avea dezavantajul de a nu cointeresa în mod real nici unul din membri — și s-a reintrodus alegerea prin vot a președintelui.

În al doilea rînd, reputatele bănci elveține au găsit în băncile de la Montevideo veritabile consoarte. După al doilea război mondial, ele au exprimat gradul de prosperitate generală a acelor ani, cînd produsele de export uruguayan — lîna și carnea — se vindeau pe piețele modiale la un preț foarte bun. Nivelul înalt de trai se completa cu o recunoscută democratizare a vieții politice și cu un sistem de asigurări sociale dintre cele mai înaintate în lumea capitalistă. Îndelungata tradiție democratică a instituțiilor, stabilitatea politică au făcut posibile unele succese de genul acesta: introducerea, pentru prima dată pe plan mondial, a zilei de lucru de opt ore, asigurarea învățămîntului gratuit pentru toate gradele, a asistenței medicale gratuite, a unui avantajos sistem de pensii. De atunci au trecut ani...

„Iată cel mai mare dușman al nostru — inflația", spune astăzi președintele Pacheco Areco. De aici au început, de fapt, necazurile. În 10 ani, Uruguayul a cunoscut 15 devalorizări: un dolar echivalează cu 4,10 pesos în 1959 și cu 250 în 1969. Inflația este ecoul altor dificultăți, generate de o situație economică fragilă. Cele mai multe opinii converg spre constatarea că s-a dat curs agriculturii în defavoarea industriei, ceea ce, în condițiile progresului industrial vertiginos al zilelor noastre, înseamnă involuție și nu evoluție. Sprijinirea economiei pe exportul cîtorva produse agrare s-a dovedit astfel plină de riscuri.

Un rău nu vine niciodată singur: asupra statului apasă povara întreținerii unui foarte mare număr de pensionari, funcționari și șomeri. Afluența capitalurilor europene, în căutarea unor plasamente sigure, a determinat proliferarea stabilimentelor bancare de tot felul; de aici, un aparat administrativ uriaș (trei oameni pentru un post și, respectiv, un scaun) care privează sfera productivă de cadre. Lipsa lor se simte și ca urmare a unei rate scăzute a creșterii populației (1,2 la sută — minimă în America Latină), remarcîndu-se o proporție mare a persoanelor în vîrstă în raport cu cele apte de muncă. Aglomerarea urbană — din 2,6 milioane de locuitori, aproximativ 41 la sută locuiesc în capitală — generează o dezavantajoasă repartiție teritorială a populației.

Oaza de liniște care era Uruguayul pînă acum cîțiva ani a dispărut o dată cu revenirea la sistemul prezidențial: cele două formații politice tradiționale au intrat în ring decise, fiecare, să nu cedeze. Colorado, partid majoritar și ac-

→

FOTOCRONICA

Premierul Alexei Kosighin l-a primit săptămîna trecută la Kremlin pe senatorul american Edmund Muskie. După cum se știe, Muskie este considerat a fi unul dintre candidații potențiali ai Partidului democrat în alegerile prezidențiale din 1972

DETECTOR

Responsabilități

Dacă generalul William Westmoreland, fost comandant al trupelor americane în Vietnam și actual șef al statului major al armatei, ar fi judecat după criteriile stabilite în timpul celui de al doilea război mondial privind crimele de război, el ar fi declarat vinovat — consideră profesorul Telford Taylor, fost procuror al Statelor Unite în procesul de la Nürnberg.

General în retragere și profesor în drept la Universitatea Columbia, Telford Taylor, pune astfel pentru prima oară în cauză, în public, responsabilitatea generalului Westmoreland, ca și pe aceea a fostului președinte Lyndon Johnson, într-un interviu acordat ziarului „The New York Times" și într-o emisiune de televiziune. După părerea profesorului Taylor, procesul intentat unui locotenent, unui căpitan sau unui sergent pentru masacrul de la My Lai, din martie 1968, nu servește la nimic, deoarece „nu la acest nivel trebuie căutați adevărații responsabili".

R. D.

Record

Călăul din Pretoria este, pare-se, un fel de recordmen. Jumătate din execuțiile legale care se săvîrșesc pe mapamond au loc în Republica Sud-Africană. Prin spînzurătoare... Între 1911 și 1968, arată statisticile, au fost astfel executate în această țară 2 323 persoane. O medie deci de 40 persoane pe an, o medie întrucîtva „moderată", spun partizanii spînzurătorii. Ceea ce este de discutat: mai mult de jumătate din execuții au avut loc nu, cum s-ar putea presupune, la începutul secolului, ci din 1953 încoace, iar actuala medie anuală este de 100 pe an. În plus, din totalul de 2 323 executați, numai 85 au fost albi..

Ministrul justiției, Pelser, apără menținerea pedepsei capitale și a ștreangului ca modalitate de a împiedica „o enormă creștere a numărului de crime grave" și de a garanta securitatea „unor oameni fără apărare" și a „bătrînilor izolați", înduioșător... Jurist cu autoritate, profesorul Van Niekerk, de la universitatea din Johannesburg, preconizează abolirea: „Africa de Sud, arată el, este răspunzătoare de 90 la sută din execuțiile judiciare din lumea occidentală..." Și referindu-se la argumente ca acelea de mai sus în favoarea menținerii sistemului în vigoare, el insistă: „O examinare mai îndeaproape a faptelor contrazice cu desăvîrșire asemenea puncte de vedere".

Într-adevăr, faptele ilustrează, printre altele, ciudata disproporție dintre albi și negri în numărul total al condamnaților. Plus amănuntul procedural că nu vinovăția acuzatului trebuie dovedită ci acesta trebuie să demonstreze că e nevinovat...

A. B.

Montevideo. „Oaza de liniște" a dispărut...

tualmente guvernamental, dispune de voturile păturilor mijlocii urbane, în timp ce Blanco, acum în opoziție, este sprijinit de marii proprietari de pămînturi. Alegerile din 1966 au dat cîștig de cauză partidului Colorado, prin Oscar Gestido, dar moartea prematură a președintelui a adus la putere, în 1967, pe Pacheco Areco. Intenționează, cu prilejul alegerilor din noiembrie, să-și reînnoiască mandatul. Pentru aceasta trebuie modificată constituția, care nu permite ca aceeași persoană să dețină mandate succesive : apar opinii pro și contra, inclusiv în rîndurile propriului partid se amplifică o dispută și așa extrem de vie între Parlament și președinte.

În această perspectivă, forțele de stînga și de centru uruguayene au decis formarea „Frontului amplu", (vezi și rubrica „Puncte de vedere" din „Lumea" nr. 3/71), care urmează să ofere o altă alternativă decît cele tradiționale : Blanco sau Colorado. Fac parte partidele comunist, socialist, democrat-creștin și diverse grupuri, blancos sau colorados, dizidente, care optează, în ceea ce privește tactica preluării puterii, pentru confruntarea legală, electorală și nu pentru calea violentă. Aceasta, cu atît mai mult cu cît în ultimii ani Montevideo și alte orașe au cunoscut momente sîngeroase, lupte de stradă.

În 1968, în timpul manifestațiilor studențești, a fost ucis Liber Arce, al cărui nume circulă azi, ca emblemă, în transcrierea lui fonetică : „Liberarse" (a se elibera). Apoi, numeroase tulburări interne, conflicte între parlamentari încheiate prin dueluri, greve, acțiuni ale grupurilor din Tupamaros (ca o expresie a înfloririi guerrillei urbane) și, în sfîrșit, asasinarea lui Dan Mitrione (funcționar F.B.I.).

Forțele de stînga consideră oportună revenirea la calm pentru a se asigura desfășurarea normală a unor alegeri, în vederea cărora guvernul se declarase dispus să acorde drepturi și libertăți necesare participării cît mai ample nu numai a corpului electoral dar și a tuturor tendințelor politice interne. În asemenea condiții ar putea fi păstrate speranțe de a recîștiga miltonianul „paradis pierdut".

Anca VOICAN

SINGAPORE

COMMONWEALTH : CONTROVERSELE PERSISTĂ

Insistența cu care premierul Heath și diferiții purtători de cuvînt ai guvernului britanic au repetat, de la victoria electorală a conservatorilor, în iunie, și pînă în prezent, argumentele (vulnerabile) în favoarea reluării livrărilor de arme către autoritățile R.S.A. constituia un indiciu că, în ciuda afirmațiilor contrare, guvernul conservator nu studia *dacă* să procedeze sau nu la tranzacția cu Pre-

→

PROCESUL DIN CAMERUN

Aproape în același timp cu înscenarea judiciară de la Burgos se desfășura, între 26 și 30 decembrie, în miezul Africii, la Yaoundé, capitala Camerunului, un proces numit de autorități „al rebeliunii", în care erau acuzate aproximativ o sută de persoane. Sentințele au fost date în două rînduri, la 5 și 6 ianuarie a.c., și au constat în șase condamnări la moarte, cinci condamnări la închisoare pe viață, douăzeci de condamnări la cîte douăzeci de ani închisoare, douăzeci și opt la cîte zece ani închisoare și optsprezece la cîte cinci ani închisoare.

Se pare că adevărul despre cele petrecute anterior procesului de la Yaoundé nu se prea lasă cunoscut în acele ținuturi în care mai lipsesc în bună măsură mijloacele de informare. Ceea ce se știe este că Ernest Ouandié (46 de ani), vicepreședinte al Unjunii Populațiilor Camerunului (U.P.C.), care a dus o activitate intensă pentru cucerirea independenței statului, și-a văzut interzis partidul. Ouandié s-a retras în junglă și a desfășurat o luptă de guerilă împotriva autorității președintelui Ahmadou Ahidjo. Fără prea mari șanse de izbîndă, din lipsă de arme, și, poate mai mult, de adepți. Încît, după nouă ani, la 19 august 1970, Ernest Ouandié se predă. Doi dintre apropiații săi colaboratori -- Mathieu Njassap și Raphaël Fossing — urmau să fie și ei condamnați la moarte.

Zece zile mai tîrziu, la 29 august, era arestat, la întoarcerea dintr-o călătorie la Roma, monseniorul Albert Ndongno, (44 de ani), episcop de Nkongsamba. Acuzațiile sînt grave : tentativă de lovitură de stat și rebeliune, încercare de asasinare a șefului statului, colaborare cu elementele de guerilă, apartenență la organizația secretă (ori mai curînd secta religioasă) „Sfînta Cruce" etc. În sarcina membrilor U.P.C. sînt trecute 1078 de asasinate și 450 de răpiri. Episcopul de Nkongsamba este acuzat că ar fi acordat ajutoare bănești guerillerilor și că ar fi depus, cu prilejul călătoriei la Vatican, o anumită sumă de bani la o bancă occidentală, în contul acestei organizații. Monseniorul Ndongmo încearcă să explice legăturile cu conducătorii U.P.C. „Am fost însărcinat să cer lui Ernest Ouandié, care îmi este prieten din copilărie, să se alăture regimului sau să părăsească țara". Președintele Ahidjo neagă însă a fi cerut vreodată prelatului un asemenea lucru.

În sfîrșit, se ivește și acuzația esențială : Monseniorul N'ongmo ar fi trimis arme lui Gabriel Tabeu (numit „Wamba alergătorul", condamnat și el la moarte, împreună cu Célestin Takala), inițiatorul sectei „Sfînta Cruce". Arme pe care „Wamba alergătorul" susține că nu le-a folosit (sau cel mult pentru doborîrea vreunei gazele), pentru că altele îi erau ocupațiile.

După unii, monseniorul Albert Ndongmo se făcea de multe ori mai vinovat. Cu atît mai vinovat cu cît circulaseră zvonuri cum că ar fi dorit să candideze la președinție...

S-ar părea însă că lucrurile pot fi privite și din alt unghi de vedere. În Camerun trăiesc mai multe seminții — între care există divergențe și neînțelegeri — cu greu reunite printr-o federalizare a țării. Partidul Uniunea Populațiilor Camerunului își găsește adepții mai cu seamă în rîndurile uneia dintre ele — populația bamiléké, catolicizată, care numără aproximativ 1 milion de locuitori (din cele peste 5 milioane ale țării). Inculpații procesului de la Yaoundé aparțin acestei populații. Agențiile de presă anunțau că, nu mult după trimiterea lor în judecată, triburile din nordul țării au dat foc bisericilor catolice și s-au dedat la acte provocatoare.

Ministrul camerunez al justiției a anunțat vineri că Ernest Ouandié, Gabriel Tabeu și Raphäel Fossing au fost executați. Celorlalți condamnați la moarte le-a fost comutată pedeapsa în închisoare pe viață.

S. T.

toria, ci *cum* să facă acest lucru, cu minimum de dezavantaje pentru relaţiile cu partenerii din Commonwealth. Ceea ce au demonstrat dezbaterile conferinţei de la Singapore — înainte de a epuiza agenda — este că modalitatea „fără dureri de cap" căutată de britanici nu există, că o decizie ca aceea a guvernului conservator nu poate să nu supună Commonwealthul unei tensiuni periculoase.

Manifestarea controverselor a debutat într-un registru lipsit de orice stridenţă. Preşedintele Zambiei, Kenneth Kaunda a prezentat o declaraţie de principii, condamnînd apartheidul şi colonialismul, precum şi acordarea de sprijin militar guvernelor al căror regim se întemeiază pe aceste forme ale inechităţii politice. S-a solicitat participanţilor să aprobe acest document. Pusă în situaţia de a-şi condamna propriile proiecte, sau de a se izola de marea majoritate a partenerilor, partea britanică a încercat diverse manevre : mai întîi delegaţia australiană care se număra printre puţinii aliaţi ai guvernului englez — a încercat să dilueze, prin amendare, declaraţia de principii. Tentativa — eşuată — a fost urmată de difuzarea neoficială dar insistentă a punctului de vedere britanic potrivit căruia punerea la vot a declaraţiei prezentate de preşedintele Zambiei ar reprezenta o încălcare a uzanţelor Commonwealthului care îşi propune consultări, iar nu adoptarea de hotărîri comune. Cînd nici acest argument nu a făcut impresie, surse britanice i-au informat „confidenţial" pe ziariştii prezenţi la conferinţă că guvernul Heath este dispus să-şi plătească decizia de a relua livrările de armament cu pierderea cîtorva membri ai Commonwealthului (cu alte cuvinte — cui îi place, bine, cui nu...). „Asumare a riscurilor" care nu a oprit însă activitatea de culise a gazdelor singaporeze dispuse, pare-se, să depună toate eforturile pentru a obţine o atenuare a divergenţelor. O iniţiativă în această direcţie a fost şi convocarea, pentru miercuri, a unei reuniuni „secrete" — destinată găsirii unui compromis acceptabil. Este interesant că gazdele au propus reuniunea „secretă" încă de luni, adică au anticipat că intervenţia de marţi a premierului Heath nu va calma spiritele... Să adăugăm că, în ultimul moment, s-a hotărît ca şi dezbaterile de marţi să se desfăşoare cu uşile închise. Marţi seara, însă, nu se realizase nici o apropiere a punctelor de vedere ; „noutatea zilei" — propunerea indiană de a fi amînate cu şase luni atît livrările cît şi controversele — nu întrunise adeziunile necesare.

Între ţările africane s-a constituit un grup ad-hoc (Zambia, Tanzania şi Uganda) care îşi coordonează acţiunile pentru exercitarea unei presiuni maxime asupra Marii Britanii. Este de presupus că persistenţa refuzului britanic de a accepta declaraţia de principii va primi replici neîndoielnice ; în orice caz, preşedintele ugandez Obote a evocat posibilitatea unei riposte pe terenul comercial. De fapt, în afara delegaţiilor Australiei şi Republicii Singapore, nu se vedea bine, la începutul săptămînii, pe a cui „înţelegere" ar putea conta Marea Britanie. Controversele pe care avea să le provoace intenţia de a relua vînzarea de armament regimului sud-african erau, la urma urmei, previzibile...

Mihai MATEI

Album de familie

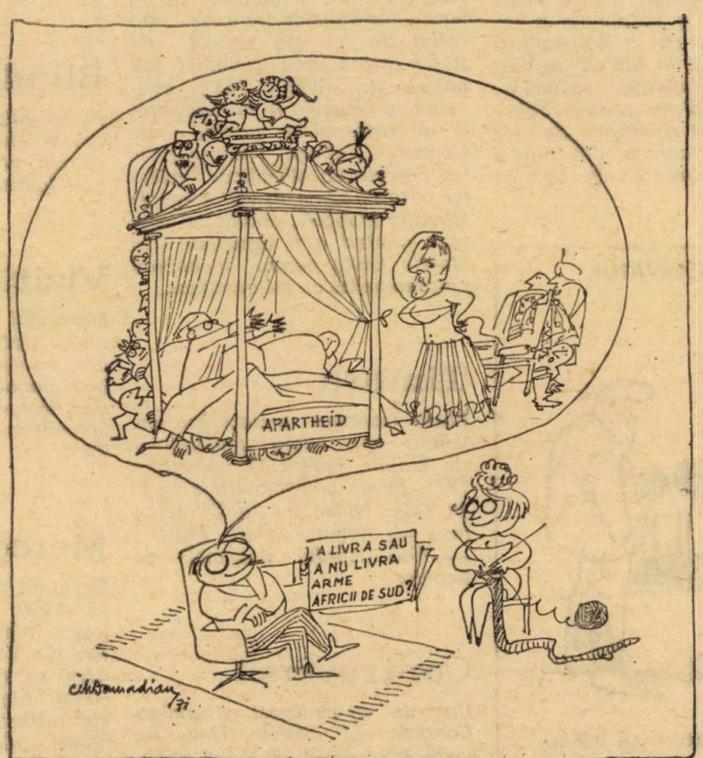

— ...Şi ca să-ţi explic mai plastic în ce situaţie delicată se află englezii la conferinţa Commonwealthului...

Desen de CIK DAMADIAN

DETECTOR

Înalta doamnă şi afacerile

Din cînd în cînd, imagini ale doamnei Ky, soţia vicepreşedintelui administraţiei de la Saigon, ilustrează paginile magazinelor occidentale. Doamna Ky are un zîmbet fotogenic şi poartă cînd costumul vietnamez, cînd ultimele creaţii ale marilor case de modă pariziene. La un moment dat, după apariţia unui asemenea ciclu de imagini, comentatori maliţioşi — şi dintre cronicarii diplomatici şi dintre cei mondeni — se întrebau chiar dacă „doamna vicepreşedintă" este cea care a plătit scumpele veşminte, achiziţionîndu-le, sau dacă celebrele ateliere cu pricina au plătit publicitatea, oferindu-i măcar, cu protocolară distincţie, rochiile în care se lăsase fotografiată. Căci ocazionalul manechin, dotat cu un solid spirit practic, ştie să nu lase prilejurile nefolosite.

Fotografia doamnei Ky a reapărut recent în paginile unor magazine ilustrate. De data aceasta nu la capitolul modă, ci în chip de zîna-cea-bună-a-aviaţiei-militare. Cu nu fel de baghetă, ea arăta pe o hartă amplasamentul unde intenţionează să organizeze un centru de vacanţă pentru membrii acestei arme de elită (din care provine şi viceprezidenţialul ei soţ). Fotografia este de fapt un episod dintr-o afacere ceva mai... complicată. În urmă cu vreo două săptămîni, cotidianul saigonez „Doc Lap" — confiscat de autorităţi imediat după apariţie — afirma că doamna Ky, „profitînd de situaţia soţului ei", cumpărase „ieftin" în regiunea Platourilor Înalte un lot de terenuri pe care ar intenţiona să le exploateze. Înalta doamnă a dezminţit că „ar fi profitat de situaţia soţului ei", nu însă şi că a achiziţionat 1 400 ha cu intenţia, explica ea, de a crea acolo o fermă a familiei Ky, precum şi susmenţionatul centru de vacanţă pentru aviatori. Cu privire la nobila intenţie de a asigura vacanţe plăcute aviatorilor, agenţia de presă sud-vietnameză se grăbea şi ea să dea o declaraţie... uşor deosebită de a vicepreşedintei : „În scopul de a exploata terenurile necultivate pentru dezvoltarea economiei naţionale, guvernul a distribuit asemenea terenuri particularilor care au făcut cererea de a le defrişa. Dacă soţia vicepreşedintelui a făcut o asemenea cerere, cazul ei intră în cadrul acestei politici guvernamentale..." De unde concluzia că doamna Ky a cumpărat terenurile chiar mai ieftin decît bănuia confiscatul „Doc Lap". De vreme ce e suficient ca un „particular" să exprime într-o cerere dorinţa de a participa la „politica guvernamentală" de „dezvoltare a economiei naţionale" pentru a primi în scop de „defrişare" porţiuni din menţionatele „terenuri necultivate".

Nu chiar atît de necultivate, de altfel, după cîte se pare : ţăranii din regiune se plîng că sînt spoliaţi de pămînturile lor.

Fl. Ş.

DIN SURSE...

Scăderea...

...comenzilor a determinat reducerea producției de Boeing 747 ; începînd cu luna februarie se vor fabrica 5 în loc de 7 pe lună.

Tentative?

În timpul șederii sale în Kenya, unde și-a petrecut vacanța, asupra cancelarului Willy Brandt ar fi plutit amenințarea unei tentative de asasinare — cel puțin așa pretinde cotidianul hamburghez „Bild am Sonntag". „Bild" amintește că Willy Brandt, în ultimele șaisprezece luni de cînd se află la conducerea țării, a fost în numeroase rînduri amenințat cu moartea de către organizații de extremă dreaptă.

Week-end

Președintele Nixon a revenit duminică la Casa Albă, după week-end-ul petrecut la reședința sa din Camp David, unde și-a redactat mesajul anual asupra Stării Uniunii, pe care îl va citi vineri seara în fața Congresului.

„Sifar"

Generalul Giovanni de Lorenzo, fostul șef al „Sifar" (serviciile secrete italiene), n-ar fi încercat să organizeze o lovitură de stat în timpul crizei ministeriale din iulie 1964, ci ar fi comis „neregularități" printre care stabilirea de fișe ale tuturor personalităților politice italiene și de liste cu persoanele suspecte pentru regim. Acestea sînt, pe scurt, concluziile comisiei de anchetă însărcinată în 1968 să facă lumină în acest răsunător scandal politic italian. Rezultatele anchetei, consemnate într-un dosar de peste 2 000 pagini, au fost remise parlamentului, care le va supune dezbaterii.

Concurs

Un premiu literar pentru pace a fost fondat la Roma de către Consiliul catolic al apostolatului laicilor. „Fiecare om este fratele meu" — sub această deviză a fost deschis concursul literar la care vor participa tineri poeți și prozatori. Premiul este consacrat memoriei lui Don Aldo Mei, preot italian, executat de naziști pentru a fi încercat să salveze un tînăr evreu urmărit de Gestapo în timpul celui de al doilea război mondial.

Uraniu

Agenția națională pentru energia atomică a Indoneziei a făcut cunoscut că în Kalimantan, în Sumatra și în Irianul de Vest au fost descoperite zăcăminte de uraniu. Și în pustiul Saharei s-au găsit zăcăminte de uraniu. Într-o regiune din nordul Nigerului, prospecțiunile care se fac de mai mulți ani au dus la descoperirea unui zăcămînt ce pare a fi — după părerea specialiștilor — cel mai mare din lume.

Încercare

Se anunță din New York că președintele ultimei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., Edward Hambro, îl va ajuta pe secretarul general U Thant în încercarea de a rezolva în cursul anului 1971 dificultățile financiare prin care trece organizația.

Imn

Organizația Națiunilor Unite i-a propus lui Pablo Casals să compună imnul organizației, pînă la sesiunea din 1972.

„Atlas S 183"

— Colaborare franco-americană: astronauții americani care vor efectua, începînd cu 1972, zboruri de două luni în jurul Pămîntului în cadrul programului „Skylab" (laborator orbital), vor studia stelele și galaxiile cu ajutorul aparatelor franceze. Este vorba de un nou proiect de studii astronomice, cunoscut sub numele de „Atlas S 183", conceput la Marsilia în laboratoarele de astronomie spațială ale Centrului Național Francez pentru cercetarea științifică. Proiectul a fost reținut de către administrația N.A.S.A., aparatele franceze urmînd a fi expediate în Statele Unite pentru începerea antrenamentelor astronauților.

Timbru

Poșta franceză proiectează un timbru cu efigia generalului de Gaulle pentru 11 noiembrie 1971, prima comemorare a morții sale. Nimic nu va fi făcut însă — notează „Paris Match" — fără acordul doamnei de Gaulle.

Controversă

Cel de al nouăzeci și unulea Congres al Statelor Unite i-a lăsat celui de al nouăzeci și doilea Congres ceea ce „France Presse" numește „un cadou otrăvit" : „afacerea SST" — avionul supersonic ce a stîrnit controverse între congressmenii partizani ai tehnologiei cu orice preț și cei care apără mediul înconjurător. A 92-a sesiune a Congresului se va deschide la 21 ianuarie și va trebui să se pronunțe asupra proiectului înainte de 30 martie — precizează agenția.

— N-aș vrea să mă înțelegi greșit. Eu sînt un mare amator de păsărele...

(Din **The Washington Post**)

Blindaj

30 000 dolari este prețul noii mașini blindate a șefului poliției secrete americane (F.B.I.), Edgar Hoover.

Vizită

Mareșalul Andrei Greciko, ministrul apărării al Uniunii Sovietice, va efectua o vizită oficială în Finlanda între 25 și 29 ianuarie, la invitația omologului său finlandez — anunță agenția TASS.

Mercenari

Guvernul tailandez ar fi angajat 4 000 mercenari pentru a lupta împotriva forțelor patriotice din Vietnamul de Sud. Cei 4 000 se spune că ar fi fost recrutați din rîndurile soldaților ciankaișiști rămași în nordul Birmaniei unde, în lipsă de altceva, se ocupau cu traficul de opium de-a lungul frontierei birmano-tailandeze.

ÎN S.U.A. A EȘUAT LANSAREA UNUI OBSERVATOR ASTRONOMIC ORBITAL

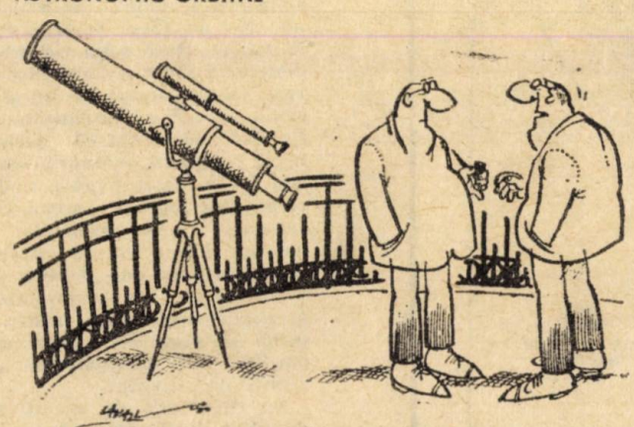

— Singura observație care se mai poate face e că miliardele pierdute sînt o cifră astronomică...

(Din **L'Europeo**)

Președintele Velasco Alvarado vorbind la o adunare populară. Pe fundal, imaginea indianului Tupac Maru, conducătorul răscoalei țărănești din 1781 împotriva opresiunii spaniole

Țară cu natură uluitoare, cu univers uman miraculos. Așa le-a apărut Peru mai tuturor călătorilor care au încercat să-l cunoască. Anzii peruvieni, cu piscuri de peste 6 000 de metri, veșnic înzăpeziți, care albesc cerul, au rămas, în parte, „terra incognita". Cutezanța cercetătorilor, care au escaladat Anzii și au încercat să defrișeze zone de junglă, unde curiozitatea științifică intuia amprente ale istoriei incașilor despre care pomeneau cronicarii spanioli, a deschis, totuși, cîteva din porțile unor lumi cu adevărat miraculoase. Într-una din tainițele Anzilor, aproape de vechea capitală incașă, Cuzco, a fost descoperită (părerile sînt aproape unanime) — „a opta minune a lumii" — Citadela incașă Machu-Pichu *Cu ruinele unor fortărețe din blocuri de sute de tone (cum au fost șlefuite și îmbucate atît de perfect între ele, fără cunoașterea uneltelor de fier, nu se știe precis nici astăzi) și a unor palate între care se întindeau grădini suspendate. Imperiul incaș (care cuprindea o mare parte a zonei andine) avea o civilizație materială foarte avansată, un sistem de organizare administrativă și de comunicație, a căror studiere solicită, astăzi, atenția oamenilor de știință.*

Conchistadorii lui Pizarro au aruncat lespedea distrugerii și uitării peste formidabila creație incașă. Numit, cu un pergament regal, Marqués de la Conquista, *Pizarro a primit în dar cinci* milioane de hectare, inclusiv „inventarul lor viu". La rîndul lui, *Pizarro a făcut și el uriașe cadouri oștenilor săi. Apoi pămîntul a fost vîndut și cumpărat cu indieni cu tot.*

În secolul douăzeci apar colonizatori veniți din nord. Nu caută aur, ca spaniolii, ci petrol, cupru, și alte minereuri. Le caută, și le obțin la prețuri derizorii, cu perspectiva, devenită realitate, a unor cîștiguri fabuloase. Este procesul celei de-a doua înfeudări a țării. Peste vechile relații de suzerani-vasali, se grefa o nouă formă, contemporană, a acestor relații. În Lima, mustind de bogăție și lux, domnea cea mai coruptă oligarhie latino-americană.

Pînă la 3 octombrie 1968, cînd a primit primul atac frontal. Este data la care începe o nouă perioadă în istoria politică a Republicii Peru.

De la trimisul nostru la Lima, Eugen Pop

ÎNTÎLNIRE CU PERU (I)

Președintele VELASCO ALVARADO despre obiectivul central al regimului : schimbarea radicală a structurilor

FERNANDEZ BACA, președintele societății de stat „Petroperu": Dezvoltare națională cu resurse interne

JORGE DELLEPIANE OCAMPO, ministrul industriei și comerțului: Independență economică efectivă!

În cursul șederii mele la Lima, așteptam de fiecare dată, cu foarte mare interes și cu o justificată curiozitate profesională, interviurile pe care conducătorii politici peruvieni au binevoit să le acorde pentru revista „Lumea". Citisem mult și scrisesem, în ultimii doi ani, despre originalitatea formulei politice din această țară, care — pentru prima oară în peisajul politic latino-american din perioada postbelică — asocia o guvernare militară, asumată printr-o lovitură de stat, cu un mod de exercitare a puterii **diametral opuse** tradiționalelor regimuri cu o geneză asemănătoare. Totodată, în diferite cercuri politice latino-americane, în discuțiile cu personalități progresiste și democratice am avut prilejul să constat **prestigiul continental** deosebit de mare al guvernului de la Lima. Prestigiu determinat de consecvența cu care Peru a rezistat rafalelor presiunii imperialiste după naționalizarea monopolului „International Petroleum Company" și de suita actelor sale de politică internă și externă, care exprimau exercitarea puterii în direcția **împlinirii unor aspirații naționale.**

Așadar, sînt întru totul explicabile interesul și curiozitatea de a cunoaște pe cale directă preocupările doctrinale și acțiunile practice ale guvernanților peruvieni, opiniile lor asupra perspectivei politicii actuale. Aș vrea să mulțumesc, și pe această cale, Direcției Relațiilor Publice și Presei din Ministerul de Externe, pentru sprijinul acordat în organizarea întîlnirilor cu înalții demnitari peruvieni. Convorbirea cu președintele Velasco Alvarado — ale cărui declarații pentru cititorii români le-am relatat într-un număr anterior al revistei — a avut loc în cadrul unei întîlniri cu un grup de ziariști, unde au fost expuse și unele considerații de esență doctrinală asupra cărora ne vom opri în acest articol.

Nu paleative ci schimbări structurale!

Cum s-ar putea defini doctrina pe care se bazează linia politică a guvernului militar? — a fost întrebat președintele Alvarado la conferința de presă amintită.

— Este o doctrină, concepută în funcție de realitățile naționale peruviene, a spus președintele, generată de ele. Guvernul revoluționar și-a propus obiective de mare interes național și ne străduim să le realizăm. Urmărim nu o simplă îmbunătățire a situației noastre ci o schimbare structurală a realităților naționale. Aceste concepții sînt formulate pe larg în cuvîntarea președintelui Alvarado rostită la 15 noiembrie 1970. În această cuvîntare susținerea tezei schimbărilor structurale pornește de la constatarea că **„pînă la începutul Revoluției Naționale, Peru a fost o țară supusă presiunii duble și paralizante a subdezvoltării și imperialismului. Nimeni nu poate nega acest fapt (...). Imperialismul nu este altceva decît dominația exercitată de capitalul și tehnologia străină asupra unei societăți cu economie incipi-**

entă și larvară (...). Iar subdezvoltarea este, în mod fundamental, ansamblul unor puternice dezechilibrări în distribuirea tuturor formelor materiale și nemateriale ale bogăției între membrii societății. Ambele fenomene ale problematicii principale a Perului tradițional sînt legate în esența lor intimă. Ele generează o situație care se caracterizează prin concentrarea puterii în toate formele — cu toate sechelele ei de sărăcie, ignoranță și înapoiere pentru imense sectoare sociale periferice — și prin subordonarea marcată a economiei noastre unui sistem de putere internațională a cărei sursă originală nu o putem controla (...). **ACEASTĂ REVOLUȚIE SE ÎNFĂPTUIEȘTE CU SCOPUL CA PERU SĂ NU MAI FIE O ȚARĂ DEPENDENTĂ ȘI SUBDEZVOLTATĂ** (subl. ns.) **în mare măsură sîntem încă o asemenea țară. Dar sîntem pe cale de a nu mai fi. Și acest lucru este important. Pentru că marile transformări istorice nu se fac dintr-o dată. Pentru Peru, ieșirea din stadiul subdezvoltării și lichidarea dominației imperialiste înseamnă o mare și profundă transformare istorică".**

Această transformare a început cu naționalizarea petrolului.

„PETROPERU" sau cea mai senzațională știre publicată după 1825

Reproducem, în fotocopie, pagina 1-a a ziarului „El Peruano" din 10 octombrie 1968, în care se anunța exproprierea complexului industrial de la Talara, pe baza decretului guvernamental din 9 octombrie, prin care se decide

EL PERUANO

DIARIO OFICIAL

Sl. 2.00

Complejo Industrial de Talara, Refinería, Instalaciones y Anexos son Expropiados por el Gobierno Revolucionario de la Fuerza Armada

Gobierno Revolucionario Enarbola la Bandera de la Nueva Emancipación

Júbilo en Todo el País

naționalizarea zăcămintelor și instalațiilor petroliere ale monopolului „International Petroleum Company" (I.P.C.) și imputarea sumelor datorate statului de către această companie. Reproducem și fragmente din textul articolului redacțional în legătură cu decretul respectiv: **„DUPĂ CÎȘTIGAREA BĂTĂLIILOR DE LA JUNIN ȘI AYACUCHO, ZIARUL «EL PERUANO» — FONDAT DE EL LIBERTADOR, BOLIVAR, IN 1825, CA UN FRUCT AL CUCERIRII PRIMEI INDEPENDENȚE — NU A AVUT NICIODATĂ O ȘTIRE MAI BUNĂ ȘI MAI SENZAȚIONALĂ DECÎT CEA PE CARE A PUBLICAT-O LA 10 OCTOMBRIE 1968, ZIUA CARE A URMAT ACELEIA ÎN CARE ZĂCĂMINTELE PETROLIERE DE LA TALARA, RAFINĂRIA ȘI ANEXELE AU FOST REDATE PATRIEI. S-A ÎMPLINIT ASTFEL O FIERBINTE ASPIRAȚIE A MULTOR GENERAȚII DE PERUVIENI ȘI S-AU DESCHIS PORȚILE SPRE VIITOR, SPRE CUCERIREA NOII EMANCIPĂRI, PROIECTARE ȘI AFIRMARE PE PLAN SUPERIOR A PRIMEI (EMANCIPĂRI) — CARE A CULMINAT LA JUNIN ȘI AYACUCHO".**

Junin și Ayacucho, la care se referă „El Peruano", sînt localitățile unde s-au dat bătăliile decisive în războiul dus împotriva dominației spaniole, pentru cucerirea **independenței politice.** Naționalizarea petrolului — exploatat ilegal și fraudulos de I.P.C. — este considerat ca primul pas decisiv al luptei pentru **independența economică.** Așa l-a apreciat guvernul peruvian. Așa l-a considerat întreaga națiune peruviană.

N-am întîlnit peruvieni care să nu simtă nevoia unor lungi și pasionate explicații, cînd — în discuția cu un străin — vine vorba despre naționalizarea complexului de la Talara. „A fost o explozie de bucurie și de entuziasm în toată țara — îmi povestea un inginer din Lima, originar din regiunea petrolieră. Cînd trupele guvernului au intrat în zona companiei pentru a ocupa întreprinderea, ele au executat o «operație fulger». Fără drept sau posibilitate de ripostă. Cînd militarii au trecut de poarta rafinăriei, la radio se anunța decretul. Îl cunoașteți. Faimosul decret din 9 octombrie. S-a anunțat de zeci de ori. Și în spaniolă, și în **quechua,** ca să știe toată lumea. Era un eveniment formidabil. Nu numai pentru că am oprit scurgerea unui fluviu de aur din țară, ci pentru că am fost în stare să facem asta. Am recucerit Talara, dar — înainte de toate — demnitatea noastră, atîta amar de vreme nesocotită. Ziua de 9 octombrie a devenit «Ziua demnității naționale» pe care o sărbătorim și o vom sărbători în fiecare an. Nu a decretat-o numai guvernul. A decretat-o întregul Peru". Naționalizarea înfăptuită de guvernul peruvian a fost considerată „ca un simbol și ca un act eficient" al luptei împotriva dominației nord-americane, cu atît mai mult, cu cît exproprierea de la 9 octombrie viza una din **principalele poziții strategice** ale acestei dominații pe continentul latino-american. Referindu-se la perioada anterioară naționalizării I.P.C., un scriitor nord-american, John Gunther, sublinia, în cartea sa „Inside Latin-America", că în Peru imperialismul economic oferea un „exemplu clasic, aproape totul fiind sub controlul acestuia".

Iată, așadar, motivul rezonanței continentale a naționalizării de la 9 octombrie 1968 și a sprijinului politic primit de Peru pentru respingerea sancțiunilor economice nord-americane. Bătălia pentru „noua emancipare" s-a desfășurat și pe terenul relațiilor interamericane. **dar și pe terenul finalizării interne a decretului de naționalizare.**

Cum s-a desfășurat în ultimii doi ani această bătălie? Este tema discuției pe care o avem, pe terasa edificiului „PETROPERU" cu președintele executiv al societății, generalul Marco Fernandez Baca Carrasco. Militar, cu grad de general, interlocutorul nostru este și unul din reprezentanții străluciți ai tehnocraților din armata peruviană, a căror specializare în diverse ramuri economice și științifice este, fără îndoială, una din explicațiile eficienței departamentelor pe care le conduc. Licențiat în fizico-matematici, obținînd, ulterior, și diploma de inginer, profesor în învățămîntul superior (a predat cursuri de matematici, fizică teoretică și mecanică cuantică), cu stagii de cercetător în renumite centre universitare din S.U.A., Anglia, Franța — Fernandez Baca găsește un larg teren de afirmare a pregătirii sale în conducerea societății „PETROPERU",

Fernandez Baca: „Avem convingerea că lucrăm pentru fericirea poporului"

care a preluat zăcămintele și instalațiile petroliere naționalizate.

Interlocutorul nostru înfățișează, cu vădită plăcere, date și cifre despre amplificarea activității „PETROPERU" dar subliniază, înainte de toate, crezul politic al eforturilor naționale pentru independența economică. **„Sîntem siguri de capacitatea guvernului peruvian de a rezolva problemele peruviene, potrivit intereselor naționale și în armonie cu celelalte popoare, cu care putem colabora în toate domeniile. Întreprinderea „PETROPERU" este o expresie a dezvoltării naționale cu resurse interne".**

— Care este ponderea actuală a „PETROPERU" în economia națională?

— Considerabilă. „PETROPERU" exploatează și administrează o zonă petrolieră care produce zilnic 47 000 de barili, echivalînd cu 65 la sută din întreaga producție națională de petrol crud. Totodată, rafinăriile de la Pampilla, Talara și Iquita, aparținînd de „PETROPERU" reprezintă 89 la sută din capacitatea națională de prelucrare. Programul nostru pentru viitorul apropiat prevede sporirea cu 50 la sută a capacității de prelucrare la rafinăria de la Pampilla. Vom moderniza și vom lărgi capacitățile rafinăriei de la Talara.

Înșirarea atîtor date și cifre nu reprezintă, nici pe departe, o înclinație a reporterului spre interviul „tehnicist". Dimpotrivă. Am redat, mai pe larg, cifrele și datele relatate de pre-

ședintele „PETROPERU", pentru că ele ilustrează **succesul economic al unui act politic important,** infirmînd cunoscuta teză neocolonialistă potrivit căreia, sectoarele economice din care se înlătură pozițiile dominante ale capitalului monopolist nu ar putea fi administrate și conduse cu eficiență.

— Care este stiuația rentabilității „PETROPERU" ?

— Foarte bună, ne răspunde Fernandez Baca, și această apreciere, superlativă, din partea unui interlocutor care în expunerea datelor despre realizările „PETROPERU" nu a formulat nici o frază vădind automulțumire, reflecta expresia satisfacției reale în fața unei evoluții economice și financiare foarte dinamice. „PETROPERU" ocupă al treilea loc pe scara contribuabililor către stat.

— Care sînt perspectivele financiare ale întreprinderii ?

— Vom extinde programele de investiții și vom asigura statului noi venituri, prin valorificări superioare și integrale ale resurselor petroliere. Se pun bazele unei industrii petrochimice peruviene și se va da o folosire industrială gazului de sondă... Avem calcule precise ale creșterii rentabilității..

Și, după o clipă de tăcere, părăsind tonul tehnocratului :

— Avem convingerea că lucrăm pentru fericirea poporului. Convingerea aceasta este un imbold uriaș pentru noi.

— Mult succes pentru „PETROPERU" și pentru dv., señor general.

„Bienvenido Michiquillay !"

După naționalizarea „I.P.C.", o campanie de presă bine orchestrată din exterior lansa ideea „insecurității" și „lipsei de orice perspectivă", a investițiilor și asistenței financiare străine în Peru. Declarațiile oficiale ale guvernului de la Lima au intervenit, cu eficiență, în clarificarea poziției față de capitalul străin. Guvernul peruvian și-a reafirmat poziția în legătură cu necesitatea controlului național asupra principalelor sectoare ale activităților economice și financiare, apreciind, însă, că această orientare nu este de loc incompatibilă cu asistența financiară externă, utilizată în direcția necesităților dezvoltării economice și cu avantaje reciproce. Activizarea resurselor interne reprezintă pîrghia principală a dezvoltării, dar, ca factor complementar, se solicită, cu garanțiile cuvenite, și capitalul străin. Nu în condiții oneroase și ilegale, prin frustrarea statului, cum a fost cazul cu I.P.C. ci cu beneficii rezonabile, activitatea investitorilor străini trebuind să fie **eficientă** pentru economia națională. S-a ridicat, în acest cadru conceptual, și problema acelor societăți străine din industria extracției cuprului, care — plătind sume derizorii pentru dreptul de concesionare — nu valorifică, decît parțial, în funcție de interesele lor conjuncturale, zăcămintele respective. Prin decretul-lege nr. 18368 din 14 august 1970, societățile străine sînt obligate să prezinte statului „calendarul" activităților economice și să asigure finanțarea proiectelor de investiții. Concesionarii a două mari mine („Michiquallay" și „Berenguela") — monopolurile „American Smelting and Refinig Campany", „Charter Minera S.A." și „The Lampa Mining Company" — au invocat „imposibilitatea" de a îndeplini condițiile decretului pînă la termenul limită fixat, 31 decembrie 1970. În urma acestui refuz — considerat de unii observatori ca un balon de „încercare" — **cele două mine au fost trecute în proprietatea statului.** „Bienvenido Michiquillay !", „Y tambien Berenquela !" („Bine ai venit Michiquillay !", „Și, de asemenea, Berenguela") — acestea sînt titlurile articolelor prin care revista „Minas y Energia" salută intrarea celor două mari întreprinderi în patrimoniul național. **„Nu putem tolera,** ne spunea președintele Velasco Alvarado, **ca bogățiile importante ale națiunii să nu fie valorificate, să nu fie integrate în circuitul dinamic al dezvoltării naționale. Au existat și mai există concesionari, care, în schimbul unei sume derizorii plătite pentru dreptul de concesionare ca atare, credeau că au achiziționat și**

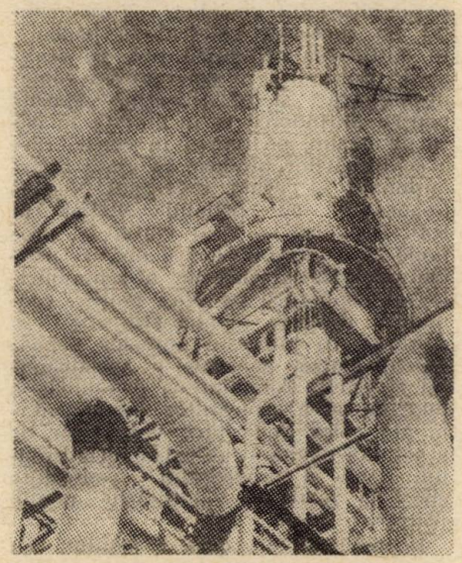

Talara a fost redată patrimoniului național

dreptul de a dispune ca proprietari de resursele respective, și de a decide arbitrar asupra exploatării lor. Deci și asupra veniturilor noastre. O situație, cu adevărat intolerabilă !"

Industrializare ! Dar cum ?

Extinderea și consolidarea pozițiilor statului în sectorul industrial — expresie a necesității de a se imprima dezvoltării economice direcții corespunzătoare intereselor naționale — este tema convorbirii noastre cu contraamiralul Jorge Dellepiane Ocampo, ministrul industriei și comerțului. Discutăm, avînd în față textul „Legii generale a industriilor" din iunie 1970.

— Este o lege a perspectivei în dezvoltarea noastră industrială, ne spune ministrul. **Se enunță cu claritate, că toate industriile de bază trec sub controlul statului. Legea se referă, după cum știți, la ramuri importante — industria siderurgică, industria chimică de bază, industria producătoare de mijloace de producție și altele enumerate în lege.**

— Este vorba de întreprinderile existente sau și de cele care vor lua ființă în ramurile respective ?

— Și de cele existente și de cele pe care le vom crea. Avem nevoie de o industrie națională puternică. Așa cum se arată și în lege, obiectivul guvernului în industrializarea țării este ASIGURAREA UNEI DEZVOLTĂRI PROGRAMATE ȘI AUTOFINANȚATE CARE SĂ NE ASIGURE O INDEPENDENȚĂ ECONOMICĂ EFECTIVĂ (subl. ns.) **Avem multe bogății naturale. Aș putea spune că din acest punct de vedere avem o situație privilegiată. Avem petrol, minerale feroase și neferoase, bumbac, zahăr, cafea, ca să nu mai amintesc de marile resurse ale industriei de prelucrare a peștelui. Dar pînă acum am fost doar exportatori de materii prime. De acum încolo va trebui să facem comerț și cu produse avînd valori superioare. Deci cu materii prime industrializate. Ca să fim siguri de o dezvoltare industrială eficientă trebuie să-i asigurăm, în primul rînd, resurse de finanțare naționale. Și nu ne este de loc indiferent cum și în ce direcții se desfășoară activitatea industrială. Cunoașteți probabil că, avem o industrie de automobile. Dar, în unele cazuri, doar cu numele. La noi se făcea numai asamblarea. Uneori nici atît. Doar se aplicau pneurile. Nu vom mai admite asemenea situații. Avem dreptul, și am legiferat acest drept, ca industriile, chiar cele cu participarea capitalului străin, să nu fie autohtone doar cu numele. Unele firme străine au considerat ca realist punctul nostru de vedere. Altele s-au retras. Noi, însă, nu vom abdica de la linia noastră.**

Tendința de a muta centrul de greutate al finanțării industriei din afara surselor externe în cea a posibilităților interne și punerea în mișcare a unui mecanism economic care să genereze **noi** surse de capital autohton ridică și problema opțiunilor burgheziei naționale. O parte a burgheziei naționale, reprezentînd oligarhia legată de capitalul străin, s-a opus măsurilor guvernamentale ; dar — în urma etatizărilor și a reformei agrare, capacitatea ei de rezistență a scăzut considerabil. Acele pături ale burgheziei naționale, a căror afirmare economică fusese stînjenită de privilegiile și de puterea competitivă a monopolurilor străine erau în mod obiectiv interesate să susțină noua politică economică. Procesul de clarificare a pozițiilor capitalului național a parcurs, totuși, un drum sinuos, caracterizat un timp prin pasivitate. Abținerea sa de la noi investiții se explică, în parte — așa cum notam în reportajul anterior — și prin prudența industriașilor în fața posibilităților de consolidare a regimului. Dar nu era vorba numai de aceasta. Legea „comunității industriale" din 1970, prin care o cotă anuală a beneficiilor, 15 la sută, se repartizează în contul muncitorilor, devenind partea lor de investiție în cadrul întreprinderii, inițial a fost privită unilateral în cercurile industriașilor. Dar faptul că această pierdere de profituri individuale poate fi compensată cu alte mari avantaje — protecția oferită de stat capitalului național în fața monopolurilor străine și, în acest cadru, multiplicarea posibilităților de expansiune în diferite noi ramuri ale producției industriale — a dus la revizuirea pasivității inițiale. Înfăptuirea reformei agrare menită să contribuie la lărgirea pieței interne este un nou stimulent puternic al angajării capitalului particular național în realizarea politicii economice jalonată de guvern.

Efectele economice și sociale ale reformei agrare — una din pîrghiile puternice ale orientărilor interne — și convergența acestor orientări cu politica externă a guvernului de la Lima vor constitui subiectul următor al reportajului.

CALEA ASCENDENTĂ A LEGĂTURILOR ROMÂNO-BULGARE

S-au împlinit 23 de ani de cînd, la 16 ianuarie 1948, a fost semnat primul Tratat româno-bulgar de prietenie, colaborare și asistență mutuală. Eveniment de seamă în evoluția relațiilor dintre cele două popoare, consfințind legăturile de prietenie reciprocă cu adînci rădăcini în trecutul istoric, încheierea acestui tratat a marcat o etapă nouă, superioară, în dezvoltarea raporturilor de solidaritate internațională și colaborare multilaterală dintre România și Bulgaria în anii puterii populare. În acești ani ai construcției socialiste, relațiile tradiționale româno-bulgare au căpătat un conținut nou, materializîndu-se într-o largă și fructuoasă colaborare între cele două țări, unite prin comunitatea orînduirii sociale, a ideologiei marxist-leniniste, a țelurilor socialismului și comunismului, prin interesul comun în promovarea unei politici de pace în Balcani, ca și în general în Europa și în lume. Legăturile economice româno-bulgare s-au intensificat an de an, fapt ilustrat și de evoluția schimburilor comerciale, al căror volum a crescut, în ultimii 20 de ani, de peste 13 ori. Intensificarea colaborării româno-bulgare, schimbul de valori materiale și spirituale, de experiență în cele mai diverse sectoare ale construcției socialiste constituie fără îndoială o reflectare a progresului remarcabil obținut de cele două țări în domeniile hotărîtoare ale activității umane. În același timp, succesele obținute generează noi posibilități pentru amplificarea și diversificarea colaborării multilaterale, pentru ridicarea ei pe un plan superior.

În acest sens, un nou și remarcabil capitol în dezvoltarea multilaterală a relațiilor dintre popoarele român și bulgar, dintre cele două state, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar a fost deschis în toamna anului trecut cu prilejul vizitei făcute în țara vecină de către delegația de partid și guvernamentală română condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, al convorbirilor rodnice purtate cu delegația de partid și guvernamentală bulgară condusă de tovarășul Todor Jivkov. Noul tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre țările noastre, semnat cu acest prilej, vădește tocmai preocuparea comună de a adînci continuu, pe planuri multiple, legăturile de prietenie și colaborare în interesul ambelor popoare. Continuînd în condițiile de astăzi prevederile tratatului semnat în 1948, noul tratat este menit să constituie o puternică bază pentru extinderea, întărirea și adîncirea colaborării dintre cele două țări în cele mai diverse domenii — politic, economic, tehnico-științific, cultural — pe temelia trainică a principiilor ce garantează dezvoltarea rodnică a relațiilor de tip nou dintre țările socialiste — egalitatea deplină în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale, avantajului reciproc, neamestecul în treburile interne, întrajutorarea tovărășească în spiritul internaționalismului socialist. „Fundamentat pe succesele celor două popoare în edificarea orînduirii noi, pe realizările dobîndite în colaborarea româno-bulgară și posibilitățile sporite pentru extinderea ei în stadiul în care ne găsim, pe luarea în considerare a schimbărilor produse în viața internațională — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei în R.P. Bulgaria — noul tratat își propune să asigure un cadru propice pentru evoluția ascendentă a schimburilor și cooperării pe plan politic, economic, militar, tehnico-științific și cultural, în interesul ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii. Comunitatea orînduirii, a țelurilor și a aspirațiilor fundamentale ale celor două țări, voința lor de a acționa neabătut pe calea socialismului, păcii și progresului reprezintă chezășia forței și viabilității noului tratat".

Poporul român, care a salutat cu deosebită satisfacție încheierea noului tratat, este deplin încredințat că prietenia și colaborarea româno-bulgară se vor dezvolta și întări continuu, spre binele ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii.

Ileana NICOLAESCU

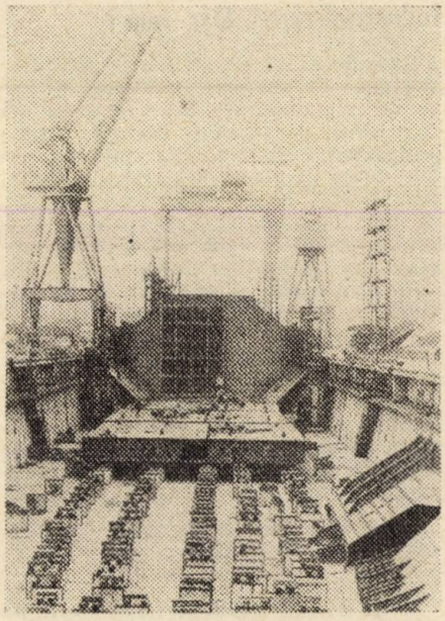

Varna. Pe șantierele „Gheorghi Dimitrov" se construiește un vas de 23 500 tone pentru transportul cărbunelui, una din cele mai mari nave comerciale produse aici

80 de ani de la nașterea lui Antonio Gramsci

ȘI TOTUȘI NU L-AU PUTUT ÎMPIEDICA...

Nicu Bujor

La 22 ianuarie se împlinesc 80 de ani de la nașterea lui Antonio Gramsci, întemeietor și conducător al Partidului Comunist Italian, unul din cei mai prestigioși militanți ai mișcării muncitorești italiene și internaționale.

Antonio Gramsci s -a născut la Ales, în provincia Cagliari din Sardinia, într-o familie de condiție modestă. După terminarea studiilor liceale obține o bursă de studii care îi permite să frecventeze facultatea de litere a Universității din Torino. În acest oraș din Piemont — cel mai industrializat din Italia —, tînărul student a găsit o puternică ambianță muncitorească, care a contribuit în mod hotărîtor la formarea sa revoluționară.

La sfîrșitul anului 1913 se înscrie la secția din Torino a Partidului Socialist Italian și colaborează la săptămînalul local „Il grido del Popolo". Prin atitudinea sa combativă în proble-

mele care se puneau în fața muncitorimii italiene, în acea perioadă, A. Gramsci se situează pe pozițiile aripii radicale a mișcării socialiste. În toamna anului 1914, a început să lucreze la ediția din Piemont a ziarului „Avanti" în calitate de critic teatral și cronicar.

În august 1917, Antonio Gramsci a fost ales secretar provizoriu al Secției din Torino a P.S.I. După izbucnirea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie din Rusia, publică în „Avanti" un comentariu entuziast la adresa Revoluției, a conducătorilor ei, care, cu voință și încredere, au condus masele muncitorești și țărănești la victorie.

La 1 Mai 1919, Gramsci, împreună cu alți tineri intelectuali socialiști, printre care și Palmiro Togliatti, a fondat revista „L'Ordine Nouvo", devenită celebră în viața social-politică italiană. Foarte curînd, „L'Ordine Nouvo" s-a transformat într-un organ propulsor de noi forme de organizare muncitorească, profund ostile oportunismului din partidul socialist, propagînd o reînnoire a organizării sindicale prin intermediul formării consiliilor de fabrică. Revista devine animatorul marilor greve din anii 1920—1921 care au culminat cu ocuparea fabricilor.

La 21 ianuarie 1921 a fost creat Partidul Comunist Italian. La noul partid au aderat, printre alții, grupul politic „abstenționist", condus de Bordiga, care devine șeful noului partid, și o serie de conducători ai stîngii maximaliste. Gramsci a fost ales membru al Comitetului Central.

Ulterior, referindu-se la lupta aprigă împotriva fascismului și polemica împotriva oportunismului unor lideri socialiști, Gramsci va denumi această perioadă „timpuri de fier și de foc". Tînărul conducător sard a fost primul în mișcarea muncitorească italiană care a făcut o analiză temeinică a fascismului și a evoluției acestuia spre declanșarea unei reacții violente, singeroase, de clasă.

Congresul al II-lea al P.C.I. (martie 1922) îl deleagă ca reprezentant al partidului la Internaționala Comunistă cu sediul la Moscova, unde stă pînă în 1923, cînd se mută la Viena. În această perioadă, Gramsci elaborează bazele reînnoirii radicale a metodelor și structurii Partidului Comunist Italian. La 12 februarie 1924, apare noul organ al P.C.I., a cărui denumire — „L'Unità" —, adoptată la propunerea lui Gramsci, simbolizează unitatea întregii clase muncitoare în jurul partidului, unitatea muncitorilor și a țăranilor, unitatea întregului popor italian în lupta împotriva fascismului.

Ales deputat în parlament la alegerile din 1924, Gramsci se întoarce în Italia și își reia activitatea în sînul partidului, devenind secretarul P.C.I.

La 14 iunie 1924, comuniștii împreună cu alte grupuri antifasciste părăsesc sala de ședințe a parlamentului, dînd naștere acelei mișcări de protest numită Aventino. Gramsci participă activ la reuniunea acestor grupuri, propune proclamarea unei greve generale politice, transformarea reuniunii într-un antiparlament și insistă asupra necesității luptei de masă împotriva fascismului. Aceste propuneri însă sînt respinse de partidele burgheze și socialiste.

La 3 ianuarie 1925, Mussolini proclamă legea excepțională. Gramsci își reia activitatea în parlament, continuă munca la „L'Unità" și, mai ales, conduce lupta pentru organizarea partidului în fiecare fabrică și loc de muncă.

În ianuarie 1926, s-a ținut în ilegalitate, în Franța, la Lyon, cel de-al III-lea Congres al P.C.I. Tezele prezentate de Antonio Gramsci la Congres au fost adoptate cu 90 la sută din voturile delegaților. Ele conțineau o primă analiză istorică și științifică a problemei structurii sociale a țării și a dezvoltării mișcării muncitorești, o analiză riguroasă a regimului capitalist și a fascismului în Italia. Tezele adoptate de Congres au constituit de fapt liniile directoare ale activității partidului pînă la răsturnarea regimului fascist.

Tot în această perioadă, Gramsci a dezvoltat marea sa idee : contracararea blocului forțelor reacționare care sprijinea fascismul printr-un bloc istoric al forțelor populare, capabile să reînnoiască Italia din temelii, să instaureze o nouă orînduire politică și socială.

La 8 noiembrie 1926, Gramsci a fost arestat la Roma împreună cu numeroși conducători comuniști și ai altor partide de opoziție : fascismul începuse să dea lovituri frontale suprimînd orice libertate, anulînd imunitatea parlamentară a deputaților adverși, interzicînd toate partidele. Procesul a avut loc între 28 mai și 4 iunie 1928, la care procurorul a cerut cu privire la Gramsci : „Pentru 20 de ani, trebuie să interzicem acestui creier să funcționeze" Gramsci a fost condamnat la 20 de ani, 4 luni și 5 zile închisoare.

Publicații antifasciste anunțînd moartea lui Gramsci : „Fascismul l-a asasinat !"

La 25 octombrie 1934 este eliberat condiționat (în străinătate, o largă campanie s-a desfășurat pentru eliberarea sa). Regimul din închisoare însă a lăsat urme adînci, sănătatea fiindu-i șubrezită. Astfel, începu calvarul disperat al spitalelor, care a dus la moartea survenită la 27 aprilie 1937, în clinica „Qisisana" din Roma.

Antonio Gramsci este considerat „primul marxist italian adevărat, integral și consecvent". Simbol al tuturor suferințelor luptătorilor întemnițați în închisorile fasciste, Gramsci a continuat să lucreze pentru partidul său, pentru clasa muncitoare, creînd prin acele „Caiete" („Quaderni del carcere"), redactate în îndelungații ani de închisoare, un patrimoniu neprețuit al gîndirii revoluționare. În afară de acțiunea politică, el a desfășurat o importantă activitate consacrată cercetării și studierii istoriei Italiei, grupurilor intelectuale, maselor populare, problemelor lingvistice și sociologice. Importante sînt și concepțiile lui privind raporturile dintre cultură, artă și viața națională. Pătrunse de un profund umanism, „Scrisorile din închisoare" adresate rudelor și tovarășilor săi de luptă sînt revelatorii pentru înțelegerea activității literare a lui A. Gramsci. Pentru aceste scrieri, în 1947 i-a fost atribuit cel mai mare premiu literar italian, premiul Viareggio.

Lucrările teoretice ale lui Antonio Gramsci se remarcă printr-o abordare originală a unor probleme de bază ale filozofiei marxiste, prin contribuții proprii la dezvoltarea creatoare a marxismului, constituind un prețios îndrumar în lupta clasei muncitoare.

„În centrul întregii gîndiri a lui Gramsci, spunea colaboratorul și tovarășul său apropiat Palmiro Togliatti, se află afirmația despre caracterul istoric absolut al realității sociale și politice, deci definirea marxismului ca un istorism absolut, ca singura doctrină capabilă să ducă la înțelegerea întregii mișcări a istoriei și la dominarea acestei mișcări de către oamenii asociați". A. Gramsci constată că în țările capitaliste dezvoltate, sarcinile luptei revoluționare se pun într-un mod diferit de cele ce s-au pus în Rusia sau se pun în țările cu o economie rămasă în urmă, de aici decurgînd necesitatea luării în considerare a diversității condițiilor concrete în care acționează fiecare partid revoluționar.

Această concepție gramsciană apare ca o primă încercare de a valorifica experiența Revoluției din Octombrie în condițiile Italiei, țară cu o economie capitalistă dezvoltată și cu tradiții istorice și culturale proprii ei. În acest context, se poate vorbi de o primă încercare de a fundamenta o cale italiană spre socialism, concepție elaborată ulterior, în mod decisiv, de Palmiro Togliatti.

Inspirîndu-se din gîndirea lui Gramsci, comuniștii italieni au desfășurat și desfășoară o prestigioasă activitate teoretică și practică pentru aplicarea creatoare a principiilor fundamentale ale marxism-leninismului la condițiile concrete ale țării, pentru stimularea unei originale gîndiri revoluționare, în legătură strînsă cu realitățile. Partidul Comunist Italian se află în primele rînduri ale luptei pentru interesele vitale ale clasei muncitoare și maselor largi populare, pentru prosperitatea poporului italian, afirmîndu-se ca promotor al ideii unirii tuturor forțelor de stînga, a tuturor curentelor și orientărilor democratice, progresiste, tinzînd spre înnoire socială.

Scrutînd drumul glorios parcurs de comuniștii italieni, tovarășul Luigi Longo, secretar general al Partidului Comunist Italian, arăta în raportul ținut la Congresul al XII-lea (februarie 1969) că P.C.I. „s-a născut prin Gramsci, a crescut prin Togliatti, a devenit robust și mare tocmai pentru că s-a străduit totdeauna și în fiecare clipă — în timpul fascismului, al Rezistenței, în acești 20 de ani — să se confrunte numai cu realitatea în mișcare, să prindă rădăcini în sufletul poporului, să fie deschis și receptiv la tot ceea ce este pozitiv și valabil în manifestările societății, în cursul propriei sale dezvoltări".

„CREIERELE" SE ÎNTORC ACASĂ

- O schimbare de sens
- Aisbergul Californiei
- Şomajul „elitelor"

Începînd de prin deceniul al 7-lea, proliferarea fluxurilor de capitaluri americane destinate investiţiilor către Europa occidentală a devenit tot mai frecvent o temă de predilecţie a literaturii economice vest-europene, implicaţiile şi consecinţele acestui fenomen fiind supuse unor minuţioase disecţii. Investiţiile americane făcute în afara Statelor Unite conturau tot mai limpede o a doua putere economică în lumea capitalistă : industria americană din străinătate. Şi, ceea ce îngrijora mai profund era faptul că expansiunea aceasteia avea la bază, într-o măsură importantă, un simplu privilegiu al S.U.A. în cadrul sistemului monetar occidental : dolarii „de hîrtie" — investiţi cu virtutea de a fi „tot atît de buni ca aurul" şi pe care rotativa băncii de emisiune americane îi fabrica cu dărnicie —, finanţau această expansiune, deficitul permanent al balanţei de plăţi americane fiind transformat, prin scurgerea masivă a acestor dolari peste graniţe, într-un instrument al extinderii dominaţiei Statelor Unite asupra ţărilor occidentale.

Dar, tot în aceşti ani, începea să se vorbească din ce în ce mai insistent, dezvăluindu-i-se implicaţiile, despre un alt flux — de sens contrar —, observat încă mai înainte, şi care producea, în rîndul vest-europenilor o îngrijorare poate chiar mai mare, avînd în vedere repercusiunile sale. Era vorba despre ceea ce englezii au denumit sugestiv „brain drain" (scurgerea creierelor) — „exodul de inteligenţă" către S.U.A., fenomen de natură să reflecte decalajele economice dintre Europa occidentală şi Statele Unite.

Printre factorii luaţi în considerare în explicarea acestui fenomen se menţionau : cîştigurile mai ridicate oferite „inteligenţei" peste Ocean, o receptivitate mai mare în S.U.A. faţă de inventivitate şi, mai ales, posibilităţile superioare de informare şi cercetare în institutele, laboratoarele şi uzinele americane. Mii de savanţi, oameni de ştiinţă, cercetători, doctori în ştiinţe, ingineri, medici se stabileau, anual, în S.U.A., ţările vest-europene afectate în primul rînd de acest exod fiind Marea Britanie, Elveţia, Norvegia. Între 1961 şi 1966, Marea Britanie singură a pierdut peste 23 000 de cadre cu înaltă calificare din domeniul tehnicii, şi numai într-un singur an (1965) numărul total al emigranţilor britanici în S.U.A. a fost de 27 350. În 1967, după aprecierile ziarului „The Financial Times", au imigrat în S.U.A 2 893 savanţi, 8 822 ingineri şi tehnicieni, 3 537 medici, din care aproape jumătate din ţările vest-europene, restul provenind din ţările în curs de dezvoltare. (Menţionăm că în ce priveşte fenomenul „brain drain", nu ne referim, în articolul de faţă, decît la fluxurile dintre ţările vest-europene şi S.U.A., neluînd în discuţie „exodul de inteligenţă" din ţările în curs de dezvoltare, care are loc nu numai către S.U.A., dar şi spre Europa occidentală şi care reprezintă o pierdere deosebit de importantă pentru aceste ţări, prejudiciind, în bună măsură, procesul dezvoltării lor economice şi sociale).

Îngrijorarea produsă în ţările vest-europene de accentuarea fenomenului „brain drain" era mai mult decît justificată. Pregătirea acestor cadre ştiinţifice costase eforturi umane şi financiare imense iar „capitalul pe termen lung", reprezentat de inventivitatea şi aportul lor, aproape scăpa estimaţiilor cifrice. În schimb S.U.A. beneficiau de acest considerabil aport fără a cheltui, practic, nimic pentru a-l obţine.

Cîteva exemple sînt edificatoare. În 1968, lucrau, în S.U.A., peste 2 000 de diplomaţi universitari elveţieni. Beneficiile încasate de Statele Unite de pe urma acestei împrejurări pot fi apreciate drept considerabile, chiar şi numai avînd în vedere că, în Elveţia, suma menţionată ca fiind necesară pentru pregătirea unui diplomat universitar, este, în medie, de 200 000 franci elveţieni (50 000 dolari).

Într-un amplu studiu publicat în „Temps Modèrnes" (mai-iunie 1968), lordul Bowden, luînd în considerare costul ridicat al formării unui doctor în ştiinţe în Marea Britanie — 20 000 lire sterline — şi valoarea deosebită a contribuţiei în muncă şi idei a acestuia de-a lungul vieţii sale — apreciată la peste 250 000 lire sterline —, arăta că, „dacă vom capitaliza «valoarea» tuturor britanicilor care au plecat în Statele Unite de la sfîrşitul războiului vom ajunge la o sumă ce ne-ar fi permis să rambursăm cu uşurinţă ansamblul împrumutului primit în cadrul planului Marshall". Menţionînd că, în acest mod, se transferă în S.U.A. „valori" de peste 200 milioane lire sterline anual, lordul Bowden aprecia că „de voie, de nevoie, noi contribuim într-o măsură mult mai importantă la dezvoltarea industriei americane decît la a celei a tuturor ţărilor în curs de dezvoltare". Într-un asemenea context, nu este de mirare că au fost create, în anii din urmă, oficii britanice în S.U.A., însărcinate exclusiv cu recrutarea şi repatrierea „competenţelor" emigrate. Reflecţia amară a unui economist occidental releva, la întreaga ei dimensiune, gravitatea situaţiei : „astfel, vest-europenii înşişi contribuie la adîncirea decalajelor ce-i despart de S.U.A.".

■

Tendinţele observate în ultimul timp par să indice, însă, o schimbare de sens în fenomenul „brain drain", şi, în orice caz, un recul sensibil al „exodului creierelor" peste Ocean. Un recent raport al Comisiei Pieţei comune relevă că numărul cadrelor cu înaltă calificare care au imigrat în Statele Unite în 1969 a scăzut la 10 225 faţă de 11 979 în 1967 şi 12 423 în 1968. Tendinţa de scădere este şi mai evidentă în ce priveşte „eminenţele cenuşii" provenite din Europa occidentală : de la 4 768 în 1968 la 2 850

În perioada „exodului de creiere" spre S.U.A., firmele americane foloseau „agenţi recrutori" care cutreierau Europa occidentală pentru „achiziţionarea" specialiştilor de înaltă calificare

în 1969 (din Marea Britanie — de la 2 167 la 972 ; din R.F.G. — de la 737 la 298). Față de creșterea deosebită (90 la sută) a numărului emigranților din țările Pieței comune către Statele Unite între 1966 și 1968, în 1969 se constată o scădere importantă (40 la sută) față de anul precedent. Estimațiile privind anul 1970 indică accentuarea tendințelor menționate, iar raportul amintit, cît și cel publicat, tot de curînd, de Consiliul național pentru dezvoltare economică din Londra, prognozează un pronunțat declin al „exodului creierelor" către S.U.A. și chiar o schimbare a sensului fenomenului „brain drain".

Ce determină, însă, manifestarea acestor tendințe ? Se apreciază că faptul se datorează, printre altele, măsurilor pe care, sub presiunea cercurilor oficiale vest-europene, autoritățile americane au fost nevoite să le adopte, încă în anii trecuți, în vederea introducerii de restricții în calea „exodului creierelor" către Statele Unite, cea mai importantă, în acest sens, fiind noua lege privind imigrația, adoptată în iulie 1968. În prezent, însă, alții sînt factorii luați, în primul rînd, în considerare.

■

„Mergînd de la Los Angeles spre sud, către Redondo Beach, și spre nord către North Hollywood, sau 60 de mile la sud de San Francisco, către Palo Alto și San José în Santa Clara, — remarca săptămînalul de specialitate „The Economist" — se observă că datele privind gradul de ocupare al forței de muncă sînt numai de tipul aisbergului aerospațial californian." În această regiune — cunoscută drept „placa turnantă" a industriei aerospațiale americane — forța de muncă este, într-adevăr, subfolosită. Față de 1967, de pildă, numărul celor angajați în industria aerospațială din California a scăzut de la 615 000 (în medie trimestrial) la mai puțin de 560 000 în prezent, de aceste reduceri fiind afectați și mii de specialiști.

Aisbergul californian nu este un fenomen izolat. În întreaga industrie aerospațială americană, deși contractele sînt, în continuare, astronomice, și vînzările ating încă fabuloasa sumă de 30 miliarde dolari anual, portofoliul contractelor se arată, cel puțin pentru moment, în descreștere. Concurența între marile companii s-a ascuțit, pentru unele firme cucerirea unei comenzi fiind chiar o problemă de supraviețuire. În prezent, dintre marile firme din industria aerospațială americană, numai McDonnell-Douglas este menționată ca fiind „lîngă borcanul cu dulceață", datorită obținerii comenzii pentru avionul de luptă F-15.

În schimb, North American Rockwell, după ce a pierdut construirea lui F-15, pare a fi exceptată, în continuare, de la proiectele unor noi contracte. Datorită dificultăților financiare — legate în special de depășirea costului construcției avionului de transport C 5 A — marea companie Lockheed, cel mai important beneficiar de contracte în domeniul aviației militare, a cerut să folosească în avans o parte din sumele afectate unor comenzi guvernamentale viitoare. Observîndu-se unele defecte la aripile lui F-111, producția lui a fost oprită. Ca urmare, într-o situație de incertitudine se află contractantul : General Dynamic. Inflația și-a spus cuvîntul și în acest domeniu. Deși efortul reducerii cererii interne — pentru combaterea inflației — a fost deplasat în principal și direct asupra maselor salariate, a fost nevoie și de o comprimare a cheltuielilor guvernamentale. În același timp, creditul și masa monetară au fost puse în menghină. Toate aceste companii își luau partea leului din cheltuielile guvernamentale și beneficiau de mari credite bancare. Și pentru ca tabu-ul profiturilor să nu fie atins, aceste companii au recurs la restrîngeri de personal — care este obligat, astfel, să suporte consecințele. Pe de altă parte, piața comenzilor particulare din domeniul transporturilor aeriene civile, nu stă nici ea mai bine. „Boeing" cunoaște dificultăți din această cauză. Clienții par înclinați să amîne onorarea comenzilor și achitarea notelor de plată. Lansarea lui „Jumbo-747" a întîrziat, succesul lui se pare că nu a fost total și clienții au devenit reticenți. Iar supersonicul „S.S.T." este deocamdată doar un proiect incert.

În plus, reducerile programelor spațiale : bugetul spațial pe 1970 a prevăzut suma de 3,6 miliarde dolari și, după lungi dezbateri, cel pe 1971 a fost fixat la 3,1 miliarde față de 5,25 miliarde în 1965 ; 5,17 miliarde în 1966 ; 4,97 miliarde în 1967 ; 4,58 în 1968 ; 3,95 miliarde în 1969 ; paralel, personalul ocupat în cadrul acestor programe cunoaște același curs : 410 000 în 1965 ; 394 000 în 1966 ; 307 000 în 1967 ; 268 000 în 1968 ; 218 000 în 1969 ; 166 000 în 1970 ; 144 000 în 1971.

Economiștii occidentali înclină să înscrie toate aceste aspecte într-un context mult mai larg : modificarea politicii Administrației în domeniul „R&D" („Research and Development") — cercetare și dezvoltare. După o perioadă de zece ani (1957-1966), cînd alocațiile guvernamentale pentru „R&D" au înregistrat o creștere medie anuală de 22 la sută, începînd din 1967 se constată o scădere a ritmului de creștere, iar anul 1970 nu a mai adus nici o sporire față de 1969. După cum am arătat, datorită puternicei inflații din S.U.A., Administrația a fost nevoită, în vederea combaterii ei, să opereze amputări în cheltuielile guvernamentale, inclusiv în cele destinate cercetării fundamentale și finanțării programelor militare și aerospațiale. În același timp, ritmul alert al inflației (5 la sută anual) a „erodat" progresiv semnificația reală a alocațiilor federale, de care beneficiază aproximativ 450 de organizații de cercetare științifică și numeroase gigantice companii, ce lucrează, în mare parte, pe baza comenzilor guvernamentale.

„Aceste reduceri efectuate de Administrație — remarca dr. John Owen în «The Scotsman» — au dus la un nivel de șomaj fără precedent în rîndul oamenilor de știință... La Cape Kennedy, mii de specialiști ai spațiului cosmic sînt literalmente fără slujbă, iar birourile și atelierele sînt pustii. Șomajul în rîndul inginerilor Americii se cifra în 1969 la numai 4 000 de oameni. În luna mai a anului 1970, evaluarea oficială se ridica la 29 000, iar în prezent cifra aproape s-a dublat. Numai în domeniul aerospațial au fost concediați peste 16 000 de cercetători și ingineri... Acești oameni, precum și alți tehnicieni șomeri, constituie «elita în șomaj»... Dacă situația actuală din domeniul științei continuă, mult trîmbițatul exod al creierelor din Europa s-ar putea să se dovedească a fi avut viață scurtă. De fapt, în prezent, există chiar un exod al creierelor în sens invers, sute de fizicieni americani căutînd slujbe, de exemplu, în Marea Britanie".

Observatorii fenomenului „brain-drain" apreciază, însă, că această schimbare de sens pare a fi determinată, într-o măsură cel puțin tot atît de importantă, și de alți factori. „The New York Times" menționează deteriorarea climatului politic din S.U.A., atmosfera de violență existentă, „care au fost de natură să dezamăgească pe mulți tineri savanți", iar „Business Week" este de părere că „oamenii de știință europeni părăsesc Statele Unite, printre altele, pentru faptul că sînt speriați de tulburările din complexele universitare și de înrăutățirea relațiilor dintre rase, precum și pentru a evita înrolarea copiilor lor în armata americană". Subliniind, la rîndul său, că însuși „modul de viață american" determină pe specialiști „să facă cale întoarsă", corespondentul din Statele Unite al ziarului britanic „The Times" consideră deosebit de important și semnificativ faptul că această tendință se manifestă, în special, în rîndul tinerilor. De asemenea, arată corespondentul ziarului, „mulți cred că au o obligație morală de a se întoarce".

Ilie ȘERBĂNESCU

DETECTOR

Spunea Henric al IV-lea...

Paradoxal, Parisul pare destinat să devină teatrul celei mai încordate campanii electorale. Paradoxal, pentru că Parisul nu are un primar ales (este singura localitate din Franța cu acest regim), ci un consiliu municipal de 90 de membri, cu un președinte care se schimbă la un an și ale cărui îndatoriri sînt mai cu seamă reprezentative. Prefectul orașului, numit de guvern, deține autoritatea reală — inclusiv chiar problemele bugetare. Au, e drept, primari cele douăzeci de arondismente, dar și aceștia sînt numiți, nu aleși.

Ceea ce conferă pregătirii alegerilor municipale interesul lor deosebit este, în primul rînd, acordul recent încheiat între comuniști, socialiști și Convenția instituțiilor republicane. Acordul acesta preocupă, pe de o parte, majoritatea guvernamentală, iar observatorii apreciază ca probabil că republicanii independenți („giscardieni") vor face în capitală mai puțin caz de independență și vor prezenta liste comune cu partidul gaullist U.D.R.; pe de altă parte, scrie „Le Nouvel Observateur", preocupă „pe centriștii de toate nuanțele (care sînt numeroși în diferite cartiere ale Parisului) și pe «reformatorii» de tipul Edgard Pisani sau Jean-Jacques Servan-Schreiber", care s-ar putea deci să caute modalități de asociere între ei sau cu una din listele principale.

„Parisul merită o liturghie", declara în secolul al XVI-lea Henric al IV-lea, protestant și rege al Navarei, trecînd la catolicism pentru a dobîndi coroana Franței. Exemplul istoric pare să-și păstreze eficiența după cinci veacuri. Fie și în materie de alegeri municipale...

Fl. Ș.

INDIA

Ritm și dezvoltare

Indira Gandhi : imperativul unor modernizări de structură

La New Delhi, în convorbirile pe care le-am avut cu o serie de personalități ale vieții politice și economice, interlocutorii evocau frecvent programul de emancipare și dezvoltare a Indiei, direcțiile principale ale acestuia, prevăzute încă din 1947 (anul obținerii independenței) pe agenda programatică a partidului Congresul Național Indian. Dacă punctele principale ale agendei politice, economice și sociale din 1947 ale C.N.I. se află și în 1971 în atenția liderilor cei mai sincer atașați de spiritul inițial al partidului de guvernămînt, aceasta nu înseamnă de loc că în acești 24 de ani situația politică și economică s-a conservat în coordonatele determinate de situația existentă în momentul eliberării de sub îndelungata perioadă colonialistă. Dimpotrivă, economia a înregistrat o serie de succese, societatea, cu toată moștenirea grea a trecutului, a evoluat și s-a dinamizat, în sfîrșit, viața politică a căpătat, într-un mod evident mai ales în ultima perioadă, accente noi care marchează o ascuțire continuă, uneori dramatică, a luptei între forțele progresiste și cele conservatoare.

DESPRINDEREA DE TRECUT

Vom preciza că eforturile, începînd din 1947, de a elibera țara de o complexă rețea de dependențe, mai mult sau mai puțin evidente, față de capitalul străin pe de o parte și față de rigiditățile de tip feudal, puternic implantate în organismul social-economic, pe de altă parte, deși au fost extrem de ample nu au putut rezolva complet și în adîncime toate imperativele ridicate de resorturile economice și sociale ale țării. Împărțirea Indiei în 17 state și 9 teritorii unionale, avînd fiecare guvernul său și considerînd prioritare propriile necesități, diferențele lingvistice și religioase nu o dată transformate de extremiști în adevărate micro-războaie civile, analfabetismul și lipsa rețelei de drumuri, industria aproape inexistentă și agricultura practicată, de secole, cu mijloace rudimentare — iată cîteva din principalele „trepte" pe care liderii progresiști ai C.N.I. le-au avut de învins, pas cu pas, în lupta pentru edificarea Indiei moderne. Dincolo însă de enormele dificultăți, de unele stagnări într-o serie de sectoare ale producției materiale, ceea ce a fost dominant pentru întreaga perioadă de la obținerea independenței și pînă astăzi reprezintă angrenarea fermă pe drumul progresului și al dezvoltării. În mod evident, atît în industrie cît și în agricultură, în rețeaua de învățămînt și sanitară, ultimii ani înglobează un inventar de realizări pozitive.

Încă din martie 1950 se preconizase și se pusese în practică sistemul planificării avînd drept obiectiv principal raționalizarea resurselor țării și ridicarea standardului de viață al populației. În acest sens, primul plan cincinal (1951-56) a prevăzut crearea premiselor pentru dezvoltarea industrială, aplicarea în agricultură a rețelelor de irigații, organizarea transporturilor etc. A urmat al doilea plan cincinal (1956-61) în care s-a continuat politica de lărgire și consolidare a bazei industriei grele. Importante investiții au fost afectate lărgirii ramurilor tradiționale (industria textilă) cît și dezvoltării sau deschiderii unor ramuri noi aparținînd industriei grele — metalurgia, industria extractivă a metalelor feroase și oțelurilor. În prezent, cel de-al patrulea plan cincinal (1966–71) adaugă la principalele centre industriale — Bhilai, Rurkela și Durkapur — realizările din domeniul industriei petrolifere, materializate în rafinăriile de la Gauhati, Kalol, Kosamba, combinatul de lubrifianți de la Haldia, precum și multe altele.

În domeniul învățămîntului s-a urmărit, de asemenea, modernizarea și amplificarea rețelei de școli și institute. Crearea în universități a unor secții noi, legate strîns de producție, înființarea de institute și laboratoare și dotarea lor cu echipamentul adecvat la care se adaugă apropierea muncii de cercetare de necesitățile industriei naționale (prin crearea Consiliului Cercetării Științifice care coordonează întreaga activitate de cercetare) iată cîteva din principalele repere ale dinamizării învățămîntului în India. Laboratorul național de fizică din New Delhi sau Centrul Atomic Bhabha de lîngă Bombay, cele mai cunoscute citadele ale savanților indieni, celebre de altfel și peste hotare (Centrul Bhabha exportă izotopi radioactivi în Africa, Asia și Europa) denotă, prin rezultatele efective la care au ajuns, nivelul imprimat muncii științifice de programul de dezvoltare al țării, activitate care exemplifică și se încadrează în aceea, atît de intensă, a edificării unei Indii moderne.

Dar, în contextul acestor mutații în viața economică indiană, cum s-a manifestat evoluția vieții politice ?

CENTRIFUGĂ SUB O CUPOLĂ „MAJORITARĂ"

Între dezvoltarea economiei și societății indiene, în cei 24 de ani de la obținerea independenței și ritmul prefacerilor politice a existat și există o strînsă interdependență. Aceasta s-a manifestat, nu o dată, în forme deosebit de acute, luminînd un moment sau altul al dezvoltării țării. Putem afirma că fiecăreia dintre etapele „cheie" care au marcat adoptarea unor măsuri importante pe drumul modernizării economice a Indiei, i-au corespuns puternice mișcări pe scena politică. Jocul echilibrului politic din cadrul partidului de guvernămînt C.N.I. la putere din 1947 — nu a fost în primii ani după obținerea independenței, și uneori și mai tîrziu, ușor de sesizat. Din ce cauză ? O lungă perioadă, rațiunile electorale au estompat fricțiunile. Aflîndu-se în majoritate în parlamentul central din New Delhi, partidul C.N.I. nu s-a aflat, întotdeauna, în majoritate în guvernele locale. Or, pentru a controla pîrghiile conducerii vieții publice, C.N.I. avea nevoie, dacă nu de o zdrobitoare majoritate la nivelul statelor, cel puțin de o reprezentare convenabilă în cadrul coalițiilor în care să controleze, cît de cît, opoziția. A dispune însă de o poziție bună în parlamentul central și una acceptabilă în guvernele locale, reprezenta pentru liderii acestui partid un motiv pentru ca luptele intestine din C.N.I. să nu „transpire" și să devină un element de dispersie în fața opțiunilor alegătorilor. Trebuia, cu alte cuvinte, menținută iluzia că C.N.I. continuă să existe ca un partid monolit, capabil să satisfacă prin unitatea și clarviziunea sa doleanțele maselor. Ceea ce nu a împiedicat în alegerile din februarie 1967, C.N.I. să piardă controlul în 9 state din 17. Dar de ce trebuia să se mențină „iluzia" că unitatea C.N.I. încă mai există sau, mai precis, de ce unitatea sa intrată în „tradiție" devenise în fapt o ficțiune ?

În mod necesar, obținerea independenței Indiei nu poate fi separată, ca eveniment politic, de activitatea prodigioasă a acestui partid, principala forță politică

care s-a afirmat de-a lungul luptei pentru independență, împotriva asupririi colonialiste. În perioada la care ne referim, patriotismul și entuziasmul dezrobirii naționale aduna, sub aceeași largă cupolă politică, o extrem de largă „paletă" socială. Ajungînd la putere în focul luptei anticolonialiste, C.N.I. trebuia să dea răspunsuri și să acționeze concret pe o „hartă" de măsuri pe care el însuși trebuia să o creioneze. Timpul și imperativele sociale au sedimentat opțiunile specifice, rîndurile C.N.I. cristalizîndu-se mai bine. Astfel, membrii care au înțeles să continue aspirațiile spre progres ale perioadei „revoluționare" în noua situație, favorabilă pentru concretizarea reformelor, s-au aliniat la stînga iar cei care au considerat că independența este o matcă de afirmare a intereselor capitalului privat și a oligarhiei tradiționaliste s-au regrupat spre dreapta. Un „tranșeu" adînc s-a săpat în vechea unitate congresistă. Anii au adîncit acest fenomen, forța centrifugă „ascunsă" sub cupola... monolitului îngroșind la extremități, în funcție de tendințele exprimate mai sus, rîndurile dislocate ale aceluiași partid.

După alegerile prezidențiale din vara anului 1969, care au resuscitat fricțiunile devenite cronice din cadrul C.N.I., dar și între forțele de stînga și cele de dreapta din afara partidului de guvernămînt. Venkata Varahagiri Giri, noul președinte, puternic susținut de aripa de stînga a C.N.I., a declarat : „Victoria în alegeri nu este a mea, ci a tradițiilor democratice ale partidului".

De la alegerile prezidențiale și pînă astăzi nu a existat un moment de referință în viața social-politică a Indiei care să nu marcheze eficacitatea de acțiune a grupării primului ministru, amplu susținută de forțele de stînga din afara C.N.I. Naționalizarea principalelor 14 bănci — care au acordat statului posibilitatea de a controla pîrghiile financiare, dînd în același timp o puternică lovitură tendinței de concentrare a capitalului privat — punerea la punct a comitetului guvernamental pentru reforma agrară și, în sfîrșit, acțiunea împotriva „drepturilor" maharadjahilor, sînt cîteva dintre cele mai importante acte ale inițiativei aripii democratice a C.N.I.

Ultimul conflict între cele două aripi congresiste care o activizat de altfel toate forțele politice ale țării — cel al discutării proiectului de lege privind desființarea privilegiilor maharadjahilor a reprezentat și motivul pentru care data alegerilor generale s-a devansat cu un an. Promovînd ca metodă clasică „bătutul pasului pe loc", prin trecerea tuturor proiectelor de legi democratice prin filtrul complicat al diverselor foruri, forțele de dreapta au încercat să amîne la nesfîrșit și concretizarea acestei legi. Dreapta congresistă, partidele de dreapta Jan Sangh și Swatantra s-au întîlnit pe aceeași platformă. Avînd în parlament o reprezentare destul de largă pentru a perturba inițiativele stîngii, aripa de dreapta a C.N.I. în înțelegere cu forțele de dreapta din afara partidului de guvernămînt ar reprezenta un obstacol permanent deși nu determinant pentru orice încercare de reformă democratică. În aceste condiții, Indira Gandhi a cerut președintelui Giri devansarea datei alegerilor, urmărind, prin rezultatul voturilor, atît o consolidare a propriilor poziții cît și o rarefiere a rîndurilor dreptei din Parlament, a cărei bază de masă se află în continuă scădere. Decretul de dizolvare a Camerei Inferioare odată semnat de președinte, India a intrat, pentru prima oară în istoria ei modernă, în febra pregătirilor unor alegeri generale devansate cu 12 luni. Care este nota dominantă a situației prezente ?

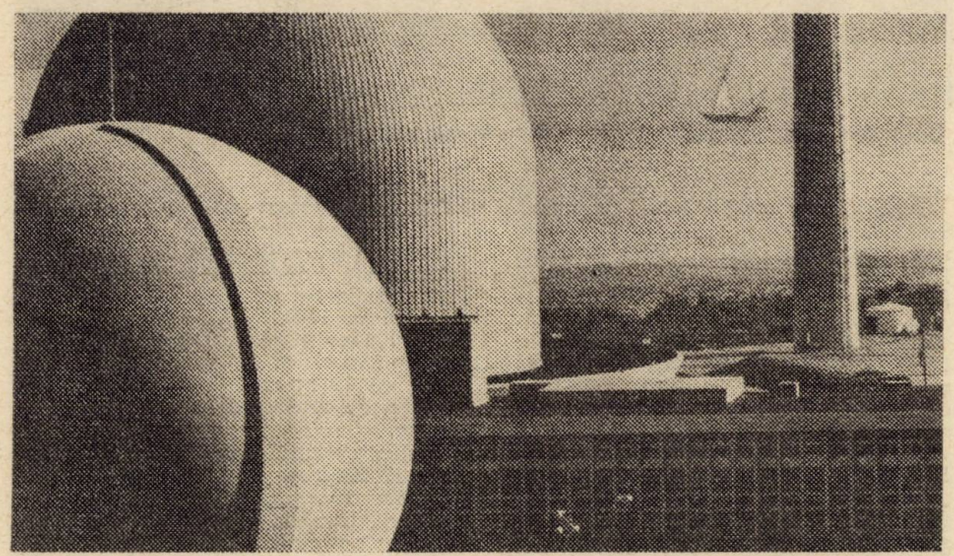

Un simbol al Indiei contemporane : Centrul atomic Bhabha (exportă izotopi radioactivi în trei continente)

Într-un previzibil elan forțele de dreapta au trecut la cimentarea unei coaliții. Cu deosebirea că niciodată dreapta din cadrul C.N.I., intitulată „Congresul opoziției" nu a pactizat mai deschis cu ceilalți membri ai coaliției „Jan Sangh" și „S.S.P." (Partidul socialist unificat). Ceea ce se remarcă, în contextul încercării reacțiunii de a forma un bloc comun împotriva grupării primului ministru și în general a forțelor de stînga, este refuzul partidului „Swatantra" care își spune „independent moderat" dar practică o limpede politică de dreapta, de a nu mai merge de această dată umăr la umăr cu obișnuiții săi parteneri. Refuzul partidului „Swatantra" de a îngroșa rîndurile coaliției „celor 3" — datorită printre altele, că nu i se acordă primul loc — ar putea deveni un serios impediment în calea iluziilor dreptei de a-și reedita o prezență numerică echivalentă cu aceea premergătoare dizolvării Camerei Inferioare. În timp ce dreapta încearcă să-și extindă contactele, comitetul de lucru al partidului indian de guvernămînt a adoptat platforma electorală, sprijinită de Indira Gandhi și de Jagjivam Ram, președintele partidului.

În spiritul democrației și a dezvoltării țării pe baze progresiste își duce campania electorală și partidul comunist. Cu ocazia unui miting ținut la Vijayavada (Uttar Pradesh) secretarul general al partidului, Rajeswara Chandra Rao, a subliniat necesitatea unificării tuturor forțelor democratice. În această ordine de idei el a apreciat că „formarea frontului forțelor progresiste și socialiste este singura cale de a înfrînge reacțiunea".

Pînă la începerea alegerilor pentru Camera inferioară a Parlamentului, programate pentru 1 martie (nu la 26 martie cum se prevăzuse inițial) campaniile electorale ale diverselor partide vor realiza, probabil, punți de contact necesitate de formularea unor platforme cu o bază de public cît mai largă. Ceea ce se repereză încă de acum, pe scena complexă a disputelor preelectorale, este hotărîrea aripii progresiste a C.N.I. de a nu face compromisuri, de a se prezenta în alegeri fără „parteneri balast". A devenit limpede, pentru orice observator, că partidul C.N.I. își desăvîrșește, cu ocazia acestor alegeri generale, un „declin optimist". „Declin" în sensul negării deschise a unității sale, despărțindu-se în fapt în două, „optimist" față de continuitatea celor mai valoroase principii democratice și progresiste.

Fără îndoială că un atu în favoarea președintelui Giri, a premierului Indira Gandhi îl reprezintă și opțiunile externe ale acestor două proeminente figuri politice indiene, politica lor externă de cooperare și colaborare cu toate țările lumii, indiferent de sistemele social-politice.

În acest plan se înscriu și relațiile româno-indiene. Între România și India s-au dezvoltat de-a lungul anilor legături politice, economice și culturale reciproc avantajoase subliniate în mod favorabil de vizitele la nivel înalt pe care solii celor două popoare le-au efectuat în 1958, 1962, 1967. Ultima vizită, în octombrie 1969, a președintelui României, Nicolae Ceaușescu, și a primului ministru Ion Gheorghe Maurer a marcat un moment deosebit de important în cronica bunelor noastre relații. Elementele concrete stabilite pe agenda legăturilor româno-indiene, acordurile comerciale și de plăți de lungă durată, acordurile culturale care prevăd schimburi de specialiști, material documentar, de expoziții, filme etc. jalonează excelenta cooperare între țările și popoarele român și indian. O serie de obiective industriale indiene cum sînt rafinăria de la Gauhati și combinatul de lubrifianți de la Haldia, reprezintă astăzi citadele ale aportului concretizat de specialiștii români în edificarea Indiei moderne.

Subliniind evoluția pozitivă, continuu ascendentă a legăturilor româno-indiene, tovarășul Nicolae Ceaușescu remarca, cu ocazia vizitei sale la New Delhi : „Avem toate motivele să apreciem ca fructuoasă colaborarea româno-indiană, rezultatele ei, care corespund pe deplin intereselor popoarelor noastre, cauzei înțelegerii și colaborării în lume. Dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre își găsește reflectarea concretă în creșterea și diversificarea continuă a schimburilor economice, în lărgirea cooperării tehnico-științifice, în intensificarea legăturilor culturale".

Angrenarea Indiei pe drumul progresului și al civilizației moderne reprezintă, în esență, un mesaj, în limbaj contemporan, adresat propriei continuități de valoare. Irizațiilor fabuloase care scăldau altădată bolțile palatelor maharadjahilor le răspund astăzi fabuloasele forțe domesticite sub cupolele centrelor atomice.

Radu BUDEANU

PE COPERTĂ : portul Bombay, denumit „Marea poartă a Indiei".

ASSUAN

Președintele R.A.U., Anwar Sadat, a inaugurat la 15 ianuarie, în prezența unor reprezentanți ai altor țări arabe și a unei delegații sovietice condusă de Nikolai Podgornii, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., barajul de la Assuan, cel mai important obiectiv industrial egiptean și cea mai mare lucrare hidroenergetică a Africii

Nilul este al doilea fluviu ca mărime dintre cele cîte există pe Pămînt și, totuși, este navigabil numai într-o măsură redusă, iar regiunile care îl încing suferă de multe ori de lipsa apei sau sînt distruse de inundații uriașe. Regularizarea cursului apelor acestui fluviu era un vis vechi al fellahilor, greu de realizat, însă, în condițiile unei economii rudimentare. Ridicarea la Assuan, în anul 1906, a unui baraj a născut primele speranțe, deoarece a înlesnit irigarea permanentă a unor suprafețe vecine, stăpînite de vitregia soarelui și nisipurilor.

Pentru a ne putea forma o imagine despre amploarea și însemnătatea noului baraj de la Assuan, e suficient să amintim că, potrivit datelor publicate de agențiile de presă, **550 000 ha vor putea fi dezțelenite, 358 700 ha vor înlocui irigarea sezonieră cu una permanentă (recoltele anuale vor crește de la una la trei), că pămînturile cultivabile ale Egiptului (pînă acum numai 3 la sută din teritoriu) vor spori pînă la 30 la sută.**

Lacul de acumulare, lung de 500 km, larg de 12 km, întins pe o suprafață de 6000 kmp, poate înmagazina o cantitate de 164 miliarde de metri cubi de apă (în prezent, cantitatea de apă a lacului este de 78 miliarde m.c.).

Barajul, construit de peste 36 000 de muncitori, tehnicieni, și ingineri egipteni, cu ajutor sovietic (început în urma acordului încheiat între părți în decembrie 1958), are **o lungime de 3 830 metri, o lățime de bază variind între 555 m și 980 m și în partea cea mai înaltă de 40 m și o înălțime de 111 m.** Pentru zidirea acestei bariere în calea apelor au fost necesari 43 milioane de m.c. granit, ciment și nisip.

Transportul fluvial va putea fi de acum înainte reglementat. Generatoarele de energie electrică ale barajului — cele 12 turbine hidroelectrice — vor produce 1,1 milioane kwh, asigurînd lumina electrică pentru 4 046 așezări umane. Producția anuală de energie electrică se va ridica într-o fază finală la **10 miliarde kwh ceea ce sporește de 10 ori cantitatea de energie electrică de care dispunea Egiptul în 1952.**

Două luni pe an, Assuanul e un paradis. În celelalte, căldura soarelui e nimicitoare. Oamenii au trebuit să lucreze pe o căldură de 40° la umbră, pe o multitudine de șantiere.

După 3200 de ani, miracolul de piatră de la Abu Simbel se mută...

Poate că, în egală măsură cu munca desfășurată la baraj, n-a lipsit măreția nici șantierului de la Abu Simbel. Imensul lac de acumulare amenința să înghită miracolul de piatră ridicat la Abu Simbel, acum 3 200 de ani, de orgoliosul faraon Ramses al II-lea — templu pentru eternizarea memoriei sale și a soției sale Nefertari. Cele două morminte-palat erau astfel construite încît și cele mai adînci încăperi erau luminate de soare o zi pe an, în februarie. Ochii enormelor statui din gresie, impasibile în fața furtunilor de nisip care le acopereau cu încetul, scrutează de milenii zarea de unde răsare soarele. O imagine realizată cu dagherotipul de francezul Maxime du Champ în 1850 dezvăluie monumentul pe trei sferturi acoperit de nisipul care a fost înlăturat abia în 1910.

Pentru salvarea palatelor funerare de la Abu Simbel au fost colectate de către U.N.E.S.C.O. șase milioane de dolari și înaintate mai multe proiecte: împrejmuirea cu un dig, deplasarea întregii construcții după decuparea din munte etc. Soluția acceptată a prevăzut decuparea ansamblului de la Abu Simbel în 1050 de blocuri de cîte 20—30 tone fiecare, transportarea cu 180 m înapoi și reridicarea lor într-o zonă cu 64 m mai înaltă, unde apele lacului de acumulare nu vor putea ajunge.

Salvate, statuile faraonului și soției sale și templele sacre vor străjui mai departe curgerea timpului, pe malul apelor Nilului, întregind imaginea creată de președintele Nasser în 1963: „Acest popor care a construit piramidele ca să păstreze în ele, timp de secole, rămășițele morților săi, va fi în stare să înalțe monumente asemănătoare pentru a garanta viitorul copiilor săi".

Stelian ȚURLEA

Un mesager al deșertului în fața marelui baraj

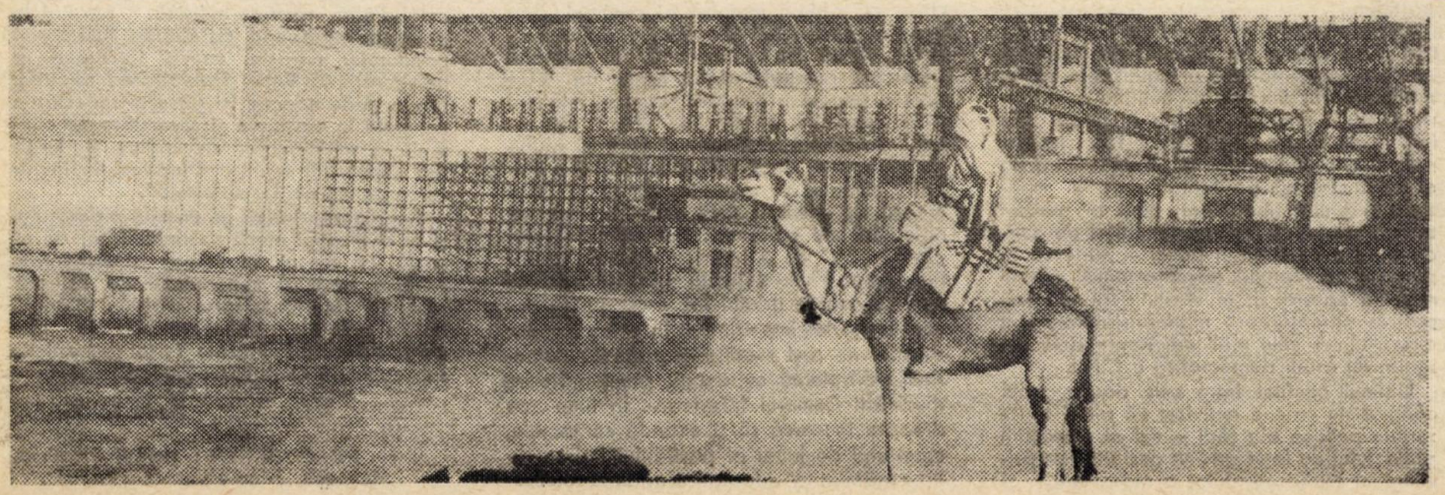

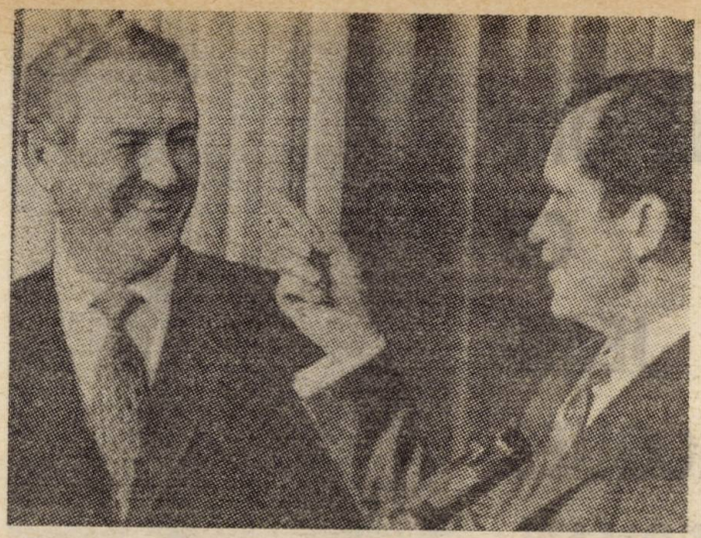

Președintele Nixon și noul său ministru de finanțe, democratul John Connally : o tentativă de abordare „bipartizană" a problemelor spinoase

CASA ALBĂ

PREGĂTIRI PENTRU 1972?

Eugen Preda

Campania electorală din 1972 este încă departe, dar primele mișcări în vederea menținerii mandatului actualei administrații pentru alți patru ani se și creionează. Încă din vara anului trecut a început un proces lent de restructurări în organizarea aparatului Casei Albe, proces însoțit de o vînătoare de „noi figuri" pentru Administrație. În acest răstimp, o treime din ministerele americane și-au schimbat titularii. Deocamdată însă, aceste schimbări au afectat un singur minister important : Ministerul finanțelor.

ETAPA ROCADELOR

Sistemul prezidențial american determină o pondere relativ scăzută a Cabinetului în procesul decizional. Membrii guvernului reprezintă alegerea personală a președintelui și Cabinetul nu-și asumă o răspundere colectivă pentru principalele acțiuni întreprinse. Fiind răspunzători pentru gestiunea departamentului încredințat, membrii guvernului trebuie priviți mai curînd ca sfetnici ai președintelui, de fapt singurul în drept să determine politica, inclusiv în cazurile în care ceilalți nu sînt de acord cu el. Această practică a fost instaurată încă din timpul lui Abraham Lincoln. El a și exprimat-o într-o formulă rămasă celebră : „Opt împotrivă, eu sînt pentru, *deci* hotărîrea este adoptată".

Ramurile guvernului american cuprind 12 ministere. Cunoscutul reporter politic Stewart Alsop consideră în volumul „The Center" că, din punctul de vedere al puterii politice și al influenței, cele mai importante sînt Pentagonul, Departamentul de Stat și Finanțele. Celelalte departamente, fără a se putea stabili o ordine ierarhică, sînt : Justiția, Transporturile, Locuințe și dezvoltare urbană, Sănătate, educație și asistență publică, Poștele, Agricultura, Munca, Comerțul, Internele. Există și cazuri cînd titularul unui departament joacă un rol de prim ordin în procesul decizional al Administrației, dar aceasta este mai curînd o chestiune care depinde de personalitatea respectivă și nu de importanța ministerului în fruntea căruia se află. Așa s-a întîmplat în timpul Administrației Kennedy, cînd cel mai apropiat colaborator al președintelui era ministrul justiției. Nu trebuie însă omis faptul că în fruntea acestui departament se afla însuși fratele președintelui, Robert Kennedy. O situație asemănătoare se repetă în Adiministrația Nixon, unde titularul Ministerului justiției, John Mitchell, fost partener al actualului președinte la o firmă de avocatură și coordonatorul campaniei electorale republicane din 1968, este unul dintre oamenii cei mai influenți la Casa Albă.

Prima persoană care a renunțat la portofoliu — în iunie 1970 — a fost secretarul pentru Sănătate, educație și asistență publică, Robert Finch. De fapt a fost o simplă mișcare, Finch mutîndu-se la Casa Albă în calitate de consilier. Motivele au rămas și astăzi obscure, deși se bănuia că Finch ar fi fost decepționat de imposibilitatea de a-și aplica unele idei și de a realiza programele de desegregare școlară. Gravitînd de un sfert de secol în jurul activității politice a lui Richard Nixon, opțiunea lui Finch de a rămîne în apropierea președintelui a apărut firească, deși răspunderile ce i-au fost încredințate par extrem de vag conturate.

Aproape concomitent a avut loc o altă mișcare. George Shultz și-a părăsit postul de ministru al muncii pentru a prelua conducerea Oficiului pentru buget și problemele conducerii, organ căruia i s-au acordat atribuții de coordonare a activității tuturor departamentelor. Această schimbare era, desigur, de cu totul altă natură și, dacă o corelăm cu unele restructurări simultane din mecanismul Casei Albe, atunci ea se poate înscrie în sfera încercărilor de a pune ordine în labirintul birocrației americane.

O dată cu numirea lui George Shultz la Casa Albă, a fost instituit și un Consiliu pentru problemele interne. Avînd în frunte pe unul dintre consilierii apropiați ai președintelui, John Ehrlichman, acest Consiliu reprezintă un aparat paralel celui pentru problemele de politică externă, care continuă să-l aibă în frunte pe Henry Kissinger. În funcție de natura lor, pentru a răzbate la președinte, toate problemele ministerelor trebuie să treacă pe la cel puțin una dintre următoarele persoane : Henry Kissinger, George Shultz sau John Ehrlichman — fapt care a și atras acestui grup denumirea de „garda pretoriană" a președintelui.

TOAMNA ZVONURILOR

După alegerile legislative din noiembrie, care n-au confirmat decît parțial strategia electorală republicană, Washingtonul vuia de zvonuri în legătură cu noile schimbări ce urmau să aibă loc în rîndurile Administrației. Între timp, unele din aceste zvonuri au și fost confirmate. La 25 noiembrie, ministrul de interne, Walter Hickel, a fost demis. Deși anunțul era așteptat, el a detonat ca o bombă pe scena politică americană. Aceasta datorită nu numai aspectului de vendetă politică, ci și faptului că în Statele Unite sînt extrem de rare cazurile în care se recurge la demiterea unei oficialități. De obicei se preferă formulările pudice și acțiunile respective sînt însoțite de scrisori prin care președintele își exprimă regretele etc., etc... Demiterea a fost motivată prin faptul că între președinte și ministrul său nu există „încredere reciprocă". După cum s-a aflat, Hickel a refuzat să-și dea demisia.

Ministerul de interne are, în Statele Unite, răspunderi mai ales în ceea ce privește protecția naturii și a rezervelor naturale. Hickel a nemulțumit numeroase companii petroliere cărora le-a aplicat mari amenzi pentru poluarea, prin activitatea de producție, a apelor Golfului Mexic. Se pare însă că la originea demiterii sale nu stau acțiunile pe care le-a întreprins pentru protejarea mediului înconjurător, ci conflictul care datează din vara trecută cu însuși președintele. La puțin timp după intervenția americană în Cambodgia, Hickel i-a scris președintelui, avertizîndu-l asupra pericolului „de a nu comunica cu tineretul nostru, de a nu-i asculta ideile, și de a nu se apleca asupra problemelor sale". Printr-o indiscreție, scrisoarea a devenit publică încă înainte de a fi ajuns pe biroul destinatarului. În timpul ultimei campanii electorale, Hickel a recidivat, atacîndu-l pe vicepreședintele Spiro Agnew : „Sînt în dezacord cu cei care ne propun soluții facile. Ei nu se interesează decît de consecințe și nu de cauzele problemelor. Aceștia sînt aceiași oameni care cer lege și ordine, dar refuză să vadă de ce există atîta ură, violență și frustrare în țara noastră — afirma el. Tineretul nu are de ce să fie liniștit. Lui îi trebuie ceva în care să creadă și față de care să se simtă angajat".

Concedierea lui Walter Hickel a adus în fruntea Ministerului de interne pe Rogers C.B. Morton, deținător, de 8 ani, al unui mandat în Camera Reprezentanților. În perspectiva acelorași alegeri, ziarul „Washington Post" consideră că ministrul justiției, John Mitchell, va demisiona, pentru a se consacra din timp conducerii campaniei electorale a lui Richard Nixon.

Cea mai mare vîlvă în lumea politică americană a stîrnit-o „schimbarea găr-

zii“ la Ministerul de finanțe. La 1 februarie, deci după ce noul buget va fi remis Congresului, actualul ministru al finanțelor, David Kennedy, își va părăsi postul pentru a deveni ambasador itinerant, cu rang de membru al Cabinetului, însărcinat cu problemele economice internaționale, în special cu relațiile cu Piața comună. Noul titular, John Connally, în vîrstă de 53 de ani, a dobîndit notorietate pe plan internațional în noiembrie 1963, cînd a fost rănit, la Dallas, în aceeași mașină în care președintele Kennedy a fost asasinat. Pe atunci Connally era guvernatorul statului Texas. El fusese ales în 1962 și și-a reînnoit mandatul în 1964 și 1966.

John Connally este primul democrat de vază care intră în Administrația Nixon. Vreme îndelungată, el a fost legat de cariera politică a fostului președinte Lyndon Johnson. Deși a fost director al lui „First National City Bank of Houston“ și este un mare om de afaceri cu interese în domeniul petrolului, în domeniul imobiliar și al societăților de televiziune, Connally nu e considerat un specialist în finanțe. Acum cîteva luni, publicistul Jules Witcover afirma în cartea „The Resurrection of Richard Nixon“ că, în timpul campaniei electorale din 1968, Connally l-ar fi susținut public pe candidatul democrat numai de formă, în timp ce, în culise, a căutat să obțină sprijin din partea unor cercuri influente pentru candidatul republican Richard Nixon. Witcover pretinde chiar că, în cazul în care s-ar fi reușit ca electorii din Texas să fie favorabili republicanilor — ceea ce nu s-a întîmplat — Connally ar fi urmat să primească postul de secretar al Departamentului apărării.

Anunțînd la 15 decembrie numirea lui John Connally ca secretar al Trezoreriei (Ministerul de finanțe), președintele Nixon declara : „Avem un președinte republican și un Congres democrat, dar problemele care ne confruntă sînt americane. Trebuie să le abordăm într-un mod bipartizan“. Formularea vine să confirme practica existentă în tradiția politică americană, de asigurare a spatelui frontului unei administrații, prin includerea în rîndurile ei, în vederea tratării problemelor spinoase, a unor reprezentanți ai partidului cu care formează caruselul puterii, dar care, în momentul respectiv, se află în opoziție. Ca antecedentul cel mai cunoscut din timpul celor două administrații democrate anterioare se citează în acest sens că atît Administrația Kennedy cît și Administrația Johnson au recurs, în legătură cu problema Vietnamului, la John Cabot Lodge — unul dintre liderii Partidului republican. „Sentimentul general — scrie ziarul «Le Monde» — este că marea dezbatere a campaniei prezidențiale în 1972 se va duce mai puțin asupra Vietnamului și mai mult asupra situației economice. În consecință, era normal ca președintele Nixon să se gîndească, la rîndul său, să se protejeze, dînd noii sale politici o bază «bipartizană». Aceasta este principala explicație a numirii lui David Kennedy, din funcția de secretar al Trezoreriei, în calitate de ambasador itinerant și a înlocuirii sale cu un democrat, fost guvernator al Texas-ului, John Connally“.

Oricum, în cei aproape doi ani pînă la scrutin, aducerea în prim plan a unor noi figuri, care să sporească gradul de atractivitate a Administrației, va continua.

DOUĂ ORE CU JEAN-JACQUES SERVAN-SCHREIBER

L-am regăsit pe Jean-Jacques Servan-Schreiber, cunoscut ziarist și publicist, fondatorul și pînă nu de mult director al revistei „L'Express“, devenit astăzi una din cele mai controversate figuri ale scenei politice franceze, la reședința sa din Nancy. Sîntem oaspeții domniei-sale și îndelungata convorbire pe care am avut-o ne-a îngăduit să cunoaștem mai bine opțiunile și proiectele sale. Este, în decurs de doi ani, a doua întîlnire cu J.-J. S.-S., cum i se spune, dar dacă prima oară (în ianuarie 1969) discuția a pornit și s-a stabilizat asupra lucrării sale „Le défi americain“, avînd deci de-a face cu Servan-Schreiber publicistul, acum situația era schimbată : aveam în față un alt J.-J. S.-S. — omul politic. Părăsind conducerea redacției „L'Express“ — unde a rămas principal acționar al societății editoare, dar unde colaborarea lui în coloanele revistei este acum reglementată prin contract — J.-J. S.-S. s-a avîntat pe un teren foarte abrupt, încercînd de multe ori (așa cum s-a petrecut în competiția cu premierul Chaban-Delmas la alegerile parțiale de la Bordeaux) să atingă obiective aprioric condamnate eșecului.

Prin urmare, abordăm la început cu J.-J. S.-S. problema opțiunii sale, am putea spune majoră, aceea a profesiunii.

— Da, politica în locul gazetăriei ca preocupare permanentă este pentru mine o opțiune definitivă.

Opțiunea mea pentru politică este demonstrată, printre altele, de faptul că mă întîlniți aici, la Nancy. La Paris nu mai am nici un apartament. Cînd plec pentru diferite treburi, locuiesc în casa mamei mele, unde-mi este rezervată o cameră. Trei din cei patru băieți ai mei pe care i-ați cunoscut — David, Emile și Franklin — urmează școala aici. Înțelegeți, cred, că nu este vorba, deci, de un capriciu. Formal, poate că n-ar trebui să absolutizăm lucrurile — după cum ați aflat probabil voi publica săptămînal un „bloc-notes“ în „L'Express“. De data aceasta este însă vorba de o altă prismă : a scrie va fi pentru mine o manifestare politică. Cred că a face politică este un lucru necesar — în fond aceasta afectează în ultimă instanță felul în care concepem — și trebuie să concepem viitorul. Aș dori să mai notați un lucru : părerea mea este că viața, împrejurările, temperamentul pot face pe om să-și schimbe profesiunea. Am făcut cu multă pasiune meseria de ziarist începînd din 1948 cînd eram editorialist la „Le Monde“. Acum mă consacru politicii. Peste ani de zile ? Cine poate ști ?

J.-J. S.-S. se prezintă ca relansatorul ideii și politicii radicale, acesta este crezul politicii pe care o profesează și, într-un fel, rampa sa de lansare în politică. În octombrie 1969, el a fost ales secretar general al partidului radical, iar concepțiile sale sînt cuprinse în așa-numitul „Manifest radical“, publicat inițial sub titlul „Cer și Pămînt“.

Este fără îndoială ciudat faptul că J.-J. S.-S. se declară un inovator al politicii franceze, apelînd la cel mai vechi partid politic francez, considerat deseori ca un partid sclerozat și ale cărui poziții s-au redus considerabil.

În ce constă deci „doctrina radicală“ inovată de către Jean-Jacques Servan-Schreiber ?

— Aș putea să fac un istoric al mișcării radicale, aș putea, de asemenea, enumera pe oamenii politici iluștri care au condus această grupare politică. Se afirmă că radicalismul este uzat istoricește ca partid și mișcare. În „Manifestul radical“ susțin că declinul radicalismului după ultimul război mondial nu a provenit din uzura puterii. Rațiunea acestui declin trebuie căutată în altă parte.

— *Ce va putea face un partid de acest fel ?*

— Noi ne propunem un ansamblu coerent de reforme progresiste care să țină seama de situația socială și economică existentă pe care o considerăm precară. Cu alte cuvinte, vrem să dăm răspunsuri reale la aceste probleme. Vă voi enumera pe scurt programul : 1. Separarea puterii politice de cea economică ; 2. Accesul la egalitatea socială ; 3. Sfîrșitul puterii private ereditare ; 4. Redistribuirea puterii publice.

Mi se obiectează deseori că ideile mele ar urmări o copiere integrală a

modelului american, aplicarea sa mecanică în Franţa. Este un non sens. Nu poate exista o soluţie unicată în această privinţă. Dimpotrivă, răspunsul este multiform. De pildă, Japonia. Această ţară furnizează dovada că cel mai bun mijloc de dezvoltare a unei ţări nu este neapărat imitarea modelului american. Sau Suedia. În economie, în sociologie, în politică, pe planul civilizaţiei ca şi în biologie progresul urmează o dialectică a asimilării şi diferenţierii. Şi concluzia la care ajung este că nu există un model, nu numai pentru Franţa, dar în general. Franţa (ca şi orice altă ţară) trebuie să-şi aibă viitorul său. Şi pentru aceasta nu există decît un singur mijloc — acela ca popoarele respective — în cazul nostru francezii — să-l descopere.

Unde este locul acestui partid? Cum poate acţiona el în peisajul politic general al Franţei? Interlocutorul nostru este conştient de ponderea tot mai puternică, hotărîtoare, a stîngii, a întregii stîngi. Înţelegerea intervenită între P.C. Francez şi Partidul Socialist, în vederea alegerilor municipale constituie un moment de mare însemnătate şi cu ample repercusiuni pentru ansamblul raporturilor forţelor politice franceze. Deşi, mulţi îşi reamintesc că în decursul anului 1970, J.-J. S.-S. a dat precădere, în proiectele sale de alianţă, mai degrabă apropierii de dreapta socialistă şi centru decît cooperării cu P.C.F. Ce parte a baricadei alege în prezent partidul radical? J.-J. S.-S. declară că locul firesc al partidului său îl constituie alianţa cu stînga franceză.

— Cred în mod categoric într-o acţiune comună cu stînga franceză. Şi cred, de asemenea, că întreaga stîngă franceză ar putea cîştiga alegerile parlamentare din 1973.

Dar lui J.-J. S.-S. i se reproşează că dorinţa sa actuală de a se alinia stîngii presupune o încercare de dezmembrare a stîngii franceze. În acest sens sînt interesante opiniile existente asupra raporturilor cu P.C.F. Printre materialele pe care interlocutorul nostru ni le-a pus la dispoziţie se află şi textul dezbaterii radiotelevizate din 27 mai 1970 cu Georges Marchais, secretarul general adjunct al P.C.F. Iată cîteva pasaje edificatoare.

Georges Marchais: „Jean-Jacques Servan-Schreiber se declară de acord pentru a face unitate cu comuniştii, dar cu condiţia ca ei să se schimbe, cu alte cuvinte cu condiţia ca partidul nostru să abandoneze lupta sa pentru societatea socialistă şi să se alinieze lui Jean-Jacques Servan-Schreiber... Aş dori să precizez că în centrul politicii noastre figurează problema alianţei forţelor muncitoreşti şi democratice, înţelegerea între partidele şi organizaţiile democratice. Eu nu-mi pot imagina ca partidul radical să pretindă realizarea de unul singur a schimbărilor ce se impun. Această problemă preocupă în prezent pe francezi, întrucît experienţa arată că ori de cîte ori stînga necomunistă s-a aliat cu partidele de dreapta ţara noastră a promovat o politică de dreapta...".

Fără îndoială că întîlnim în această apreciere un aspect fundamental al interpretării direcţiei programului radical, şi, dacă J.-J. S.-S. recunoaşte dezacordul existent între cele două partide, el continuă să mizeze pe reluarea dialogului cu P.C.F.:

— Doresc şi sper într-un dialog cu comuniştii. Situaţia s-a schimbat în momentul de faţă şi alegerile municipale din martie ne oferă perspectiva de a explora astfel preferinţele electoratului francez.

Adresez interlocutorului meu o altă întrebare, legată de actuala sa activitate politică: ce înseamnă pentru el „contractul loren" şi sensul ideilor sale despre regionalizare?

— Ştiţi probabil cum a început totul. Aş putea spune că ceea ce se numeşte criza din Nancy este legată de... o autostradă. A fost preferat Metz-ul pentru trasarea autorutei ce va lega Parisul de Strasbourg şi de sistemul autostrăzilor germane. Dar aceasta este doar un fapt aparent. În realitate este vorba de amorţirea provinciei franceze în comparaţie cu centrul. Lorena, avînd o veche tradiţie industrială, suferă de mai mulţi ani de o stagnare economică, de o diversificare şi o reînnoire insuficientă a activităţilor sale. Regiunea dispune totuşi de atuu-uri esenţiale pentru dezvoltarea sa. Situată pe axa Mării Nordului — Mediterana, la jumătate de drum între Paris şi Frankfurt, de Basel şi Luxemburg, provincia lorenă beneficiază de o situaţie geografică privilegiată. Datorită sistemului de transport — inclusiv cel de pe Mosela-Rin — ea poate fi legată de marile centre industriale din Ruhr, Belgia, Olanda etc.

Programul meu actual se bazează pe regionalizare, respectiv existenţa unei puteri de decizii la faţa locului. Provincia nu are în prezent nici un fel de iniţiativă, ceea ce explică, în general totul. Nu uitaţi de asemenea că ne aflăm la frontieră şi nu la orice frontieră, ci la cea cu R. F. a Germaniei. Comparaţia este destul de nefavorabilă Lorenei.

Discuţia se apropie de sfîrşit. J.-J. S.-S. ne-a expus convingerile sale, de altfel foarte serios contestate în Franţa. I se pune în sarcină publicitatea excesivă „à l'américaine", dorinţa sa de putere, ambiguităţi în problemele de program. Este numit deseori „Zoro, Tarzan, „Superman" sau „Cavalerul cerului". Este însă greu să i se nege farmecul, talentul său publicistic sclipitor, elocinţa.

O ultimă întrebare: Ce ştiţi despre România?

— Ştiu foarte multe despre România, deşi n-am vizitat ţara dv. Cunosc mai ales România prin prisma activităţii preşedintelui dv. Nicolae Ceauşescu, admirînd politica sa de reală independenţă naţională pe care o promovează. Este foarte important ca în politica fiecărei ţări să existe — aşa cum există în politica României — o largă deschidere economică spre toate ţările. Cred în primordialitatea economicului. Dacă relaţiile economice vor fi foarte ample, dacă situaţia economică va fi foarte bună, oamenii nu vor mai face război. În tot cazul, în ceea ce priveşte Europa, sînt ferm împotriva recurgerii la forţă pentru modificarea indiferent cărei situaţii existente. Adresez, prin intermediul dv, un salut călduros cititorilor revistei „Lumea", opiniei publice româneşti.

Sergiu VERONA

ESTE MENDOZA UN „DEZECHILIBRAT"?

În aula tribunalului din Pasay, suburbie a oraşului Manilla, a început procesul intentat pictorului bolivian Benjamin Mendoza y Amor, în vîrstă de 35 de ani, acuzat de a fi atentat la viaţa Papei Paul al VI-lea. După cum se ştie, atentatul a avut loc la 27 noiembrie, pe aeroportul din Manilla, în momentul în care Paul al VI-lea se îndrepta, alături de preşedintele Marcos, spre salonul oficial.

În zilele pregătirii procesului, pe baza unei sumare consultări medicale, psihiatrii aveau să-l declare pe Mendoza „bolnav mintal", suferind de „tulburări cerebrale caracterizate prin idei morbide". Pînă la pronunţarea definitivă a celor trei psihiatri care cercetează cazul pentru „a aprofunda anumite aspecte ale personalităţii" pictorului, judecătorul de instrucţie, în urma unei confruntări cu acuzatul, a decis că acesta „este în măsură să facă faţă unui proces". Înainte de începerea dezbaterilor, judecătorul a precizat că aceste concluzii nu pot fi considerate însă definitorii şi deci nu vor prejudicia prin nimic posibilitatea comisiei medicale de a proclama incapacitatea acuzatului de a fi judecat, o dată stabilită boala sa mintală.

Într-o pauză a procesului, Mendoza, îmbrăcat într-o cămaşă albă, descheiată la gît, strîngînd în mînă o mapă cu desene proprii, a răspuns cîtorva întrebări puse de ziariştii aflaţi la faţa locului. Cu o voce spăsită, Mendoza a recunoscut că, în momentul în care s-a apropiat de Papă, avea în mînă „un cuţit mare, cu lama încrustată" şi că a strigat „jos cu superstiţiile sau ceva de acest gen". Întrebat care a fost scopul atentatului, pictorul a dat un răspuns calificat de cei prezenţi drept „incoerent":

— Nu putem să privim toate acestea fără o demonstraţie... da... fără o demonstraţie.

— Deci atentatul a reprezentat pentru dumneata o demonstraţie? L-ai atins cu cuţitul pe Papă nu pentru a-l răni, ci numai pentru o demonstraţie? Ai încercat într-adevăr să-l ucizi pe Papă?

— Da, aşa e.

— Simbolic sau real?

— Simbolic.

— Simbolic? nu voiai să-l ucizi pe Papă ca persoană?

Pauză de cîteva secunde, după care Mendoza răspunde rîzînd:

— Mă puneţi într-o situaţie dificilă. Sper că-mi voi putea termina declaraţia scrisă.

Pe de o parte, răspunsurile, adesea ciudate şi incoerente ale acuzatului de la Manilla, îi fac pe cei prezenţi la proces să-l socotească într-adevăr „dezechilibrat mintal"; pe de altă parte însă, dovezile şi mărturiile contradictorii, precum şi atitudinea degajată a lui Mendoza lasă unora — de pildă revistei italiene „L'Europeo" — impresia că atentatul de la 27 noiembrie ar fi fost trucat, iniţiatorul lui fiind presupus a fi preşedintele filipinez Ferdinand Marcos, care şi-ar fi făcut astfel, într-o ţară ultracatolică cum sînt Filipinele, o glorie din salvarea vieţii şefului bisericii catolice.

Desfăşurarea procesului de la Manilla va lăsa, poate, să se înţeleagă în cele din urmă care este adevărul...

R. D.

ECONORAMA

Dinamica oţelului

Dezvoltarea diverselor ramuri ale economiei solicită cantităţi din ce în ce mai mari de oţel. În aceste condiţii, creşterea producţiei de oţel devine ilustrativă pentru întreaga dezvoltare economică, pe care o însoţeşte, o condiţionează şi, într-o largă măsură, o reflectă. Iată, potrivit statisticilor C.A.E.R., citate de revista sovietică „Mejdunarodnaia Jizn", dinamica producţiei de oţel în ţările socialiste europene membre ale C.A.E.R., între 1950 şi 1969. Datele preliminare pe 1970 indică noi creşteri importante.

ŢARA	MILIOANE TONE			
	1950	1960	1965	1969
R. P. Bulgaria	—	0,2	0,6	1,5
R.S. Cehoslovacă	3,1	6,8	8,6	10,8
R.D. Germană	1,0	3,3	3,9	4,9
R.P. Polonă	2,5	6,7	9,1	11,3
R.S. România	0,6	1,8	3,4	5,5
R.P. Ungară	1,0	1,9	2,5	3,0
U.R.S.S.	27,3	65,3	91,0	110,0

Mareea „eurodolarilor"

Balanţa de plăţi americană s-a încheiat în 1970, potrivit unor aprecieri, cu un deficit de 10 miliarde de dolari iar, potrivit altora, de numai 3 miliarde. Pentru anul 1969, o situaţie şi mai contradictorie : un surplus de 3 miliarde şi, dimpotrivă, un deficit de 7 miliarde. Şi într-un caz şi în celălalt, diferenţele provin din luarea sau nu în consideraţie a fluxului de „eurodolari". Aceştia nu sînt altceva decît dolari S.U.A., aflaţi în străinătate în urma deficitului prelungit al balanţei de plăţi americane şi deţinuţi de persoane particulare sau bănci dinafara Statelor Unite, care îi negociază pe diferite pieţe. În 1969, oamenii de afaceri americani, pentru a ieşi din menghina restricţiilor creditului introduse de Administraţie în vederea combaterii inflaţiei, au apelat, în căutare de bani, la surse de pe alte pieţe occidentale şi, în special de pe piaţa „eurodolarului". Cele 10 miliarde dolari împrumutaţi de pe această piaţă, constituind intrări de capital în S.U.A., au reuşit să mascheze deficitul record de 7 miliarde dolari al balanţei de plăţi. Se vorbea chiar de o îmbunătăţire a situaţiei acesteia! De fapt, însă, „eurodolarii" împrumutaţi reprezentau noi obligaţii americane faţă de străinătate. Sumele trebuiau rambursate şi, în 1970, „eurodolarii" au trecut din nou Atlanticul. De astă dată ei au reprezentat „ieşiri" de capital. Astfel, modalitatea de calcul care „scoase" anul trecut un surplus artificial prezintă acum, în defavoarea celor ce o invocaseră, o situaţie chiar mai gravă decît cea reală (un deficit de 7 în loc de 3 miliarde dolari).

În ţară străină...

Într-un număr recent, publicaţia vest-germană „Der Volkswirt", ocupîndu-se de situaţia muncitorilor străini din R.F.G. (al căror număr îl apreciază la aproape 2 milioane în 1970), remarcă, printre altele : „Resentiment din partea vest-germanilor, decepţie din partea străinilor: două fenomene care n-au dispărut nicidecum. Ar putea fi lungă lista exemplelor care ilustrează la ce se pot aştepta muncitorii străini (...). În gara din München, un străin se întîlneşte cu 13 dintre compatrioţii săi şi le promite că le va procura certificate de muncă. Le ia 20 000 de mărci şi dispare. O societate franceză, «Bâtiment-France», recrutează pentru companii vest-germane muncitori constructori în Spania şi Africa de nord. Intermediarul primeşte 14 mărci pe om-oră; muncitorului străin nu-i revine decît 4,50 mărci pentru 12 ore de muncă pe zi ; beneficiul net e mai mare de 100 mărci pe om-zi. Serviciul social pentru construcţii de locuinţe din München face o anchetă şi constată că în tot oraşul n-a mai rămas o singură pivniţă care să nu fie închiriată pe un preţ ridicat muncitorilor străini".

Vaticanul şi untul

Cei 900 de locuitori ai Vaticanului sînt cei mai mari consumatori de unt din lume: aproape 500 gr pe locuitor zilnic. Aşa spun statisticile! Omeneşte pare, însă, imposibil, mai ales în cetatea Sfîntului Scaun. Paradoxul are însă o explicaţie: potrivit reglementărilor Pieţei comune, privind anumite produse agro-alimentare excedentare, exportatorii au dreptul de a încasa prime speciale în cazul în care găsesc debuşeuri în ţări terţe pentru desfacerea acestor surplusuri (în cazul de faţă de unt). Se pare că cele 123 000 kg de unt exportate de Franţa şi cele 60 000 kg exportate de R.F.G., anul trecut, în Vatican (care nu face parte din Piaţa comună), n-au ajuns decît pe hîrtie (cu concursul statisticienilor micului stat) la destinaţie. Cazul a ajuns în Parlamentul european.

„Capricii" contra investiţii

Dacă femeile s-au împăcat cu ideea ratării „investiţiilor" lor, ca urmare a capriciilor modei, nu acelaşi lucru se poate spune despre oamenii de afaceri. AZKO, cel mai mare producător din Piaţa comună, ca şi alte firme cu mari investiţii în industria fibrelor sintetice, par decise să-şi menţină profiturile, diminuate sensibil în ultimul timp de scăderea preţurilor la produsele din nylon. Această scădere este determinată de faptul că moda preferă azi mătasea, lîna, bumbacul şi chiar... hîrtia. Vor reuşi cartelurile preconizate de marii producători, pentru a stabili şi menţine preţurile, să învingă sacrele „capricii" ?

COMERŢUL EXTERIOR AL UNGARIEI

Alexandru Pintea şi Ion Pop

Jozsef Biro

În zilele noastre, amplificarea continuă a relaţiilor comerciale şi a legăturilor economice internaţionale a devenit un fenomen caracteristic.

Datele statistice privind dezvoltarea economiei diverselor ţări ilustrează pregnant faptul că astăzi ritmul de creştere al comerţului exterior întrece, în genere, pe cel al producţiilor industriale. În cadrul acestei tendinţe mondiale se înscrie şi situaţia comerţului exterior din Ungaria, situaţie amplu şi multilateral prezentată de către doctorul Biro Jozsef, ministrul comerţului exterior ungar, în lucrarea sa : „Politica de comerţ exterior a Ungariei", apărută recent în librăriile din Budapesta.

„După eliberare, economia ungară s-a dezvoltat într-un ritm rapid şi a suferit modificări structurale — evidenţiază autorul. **În anul 1968, venitul naţional a fost mai mare de 2,5 ori faţă de anii 1950. Producţia industrială în aceeaşi perioadă a crescut de aproximativ 4,5 ori, iar cea agrară de aproape 1,5 ori. În aceste condiţii, comerţul exterior a cunoscut o dezvoltare şi mai rapidă, realizindu-se o creştere de peste 5 ori".**

Pentru a înţelege rolul şi locul pe care comerţul exterior îl joacă în economia R.P. Ungară, dr. Biro Jozsef raportează comerţul exterior la venitul naţional. „În ultimii ani, subliniază el, exportul Ungariei a reprezentat peste 30 la sută din venitul naţional". Acest indicator este mai mare decît cel al unor ţări care dispun de o mare pieţă internă (Franţa, Italia) şi nu este mai mic decît cel al unor ţări pentru care activitatea de comerţ exterior reprezintă o importanţă deosebită, ca de exemplu Elveţia sau Suedia.

*) „Politica de comerţ exterior a Ungariei", Biro Jozsef, Budapesta, 1970.

Stadiul atins astăzi de nivelul comerţului exterior ungar este rezultatul unor căutări şi experienţe îndelungate. Relatînd despre formarea noilor legături economice internaţionale şi a noilor forme de organizare a comerţului exterior în primii ani după eliberarea ţării, ca urmare tocmai a dezvoltării vertiginoase a economiei naţionale, autorul nu trece cu vederea greutăţile şi greşelile săvîrşite în acest domeniu. În acest plan el evocă **„o oarecare rigiditate şi lipsă de supleţe de pe urma cărora comerţul exterior s-a resimţit în legăturile sale cu piaţa mondială".** Urmărind evoluţia relaţiilor comerciale externe ale Ungariei, autorul arată că după anul 1957 politica economică a P.M.S.U., punînd pe primul plan problema eficienţei economice, a creat condiţii favorabile pentru dezvoltarea comerţului exterior ungar. Comerţul exterior n-a mai fost privit ca o activitate suplimentară, ci ca o ramură însemnată a economiei naţionale, ca un intermediar principal între producţie şi piaţa mondială, menirea lui fiind de a influenţa şi reactiviza toate celelalte ramuri economice, întreaga dezvoltare a economiei naţionale.

Un loc important îl ocupă în lucrarea „Politica de comerţ exterior a Ungariei" capitolele care dezbat relaţiile economice ale Ungariei cu ţările în curs de dezvoltare.

„Legăturile comerciale între ţările în curs de dezvoltare şi Ungaria — după cum subliniază autorul cărţii — **sînt relativ noi dar deosebit de promiţătoare. Dezvoltarea lor viitoare depinde de posibilităţile noastre de credit, dar depinde şi de felul cum o să putem mări importul din aceste ţări".**

În comparaţie cu 1962, cînd numărul partenerilor comerciali ai R. P. Ungare era de 118, în 1970 numărul acestora a ajuns la 140 ; 80 la sută din comerţul exterior ungar se realiza în 1968 pe baza acordurilor comerciale interstatale, care se cifrau la 42, dintre care 25 de lungă durată.

Autorul tratează pe larg relaţiile comerciale şi economice cu U.R.S.S., ca şi cu celelalte ţări socialiste, subliniind însemnătatea deosebită a acestor relaţii pentru economia ungară, precum şi posibilităţile de a fi dezvoltate în continuare.

Referindu-se la relaţiile comerciale ale Ungariei cu România, ministrul comerţului exterior ungar le apreciază ca bune, subliniind evoluţia crescîndă, an de an, a volumului acestora.

În ultimii ani, ponderea statelor capitaliste dezvoltate în volumul total al schimburilor comerciale ungare a cunoscut o evoluţie ascendentă. Astfel, dacă în 1960 acesta era de 24,3 la sută, în 1969 a crescut la 26,8 la sută. Pentru a reliefa dezvoltarea comerţului exterior ungar cu ţările capitaliste dezvoltate, autorul arată că, în timp ce comerţul mondial a crescut între anii 1963—1970 cu 39,7 la sută, cel al R.P. Ungare cu aceste ţări a crescut cu 49,6 la sută.

Din partea partenerilor comerciali capitalişti, Ungaria aşteaptă înainte de toate, ca o condiţie primordială a creşterii volumului comerţului, desfiinţarea unor măsuri discriminatorii, liberalizarea schimburilor. Dezvoltarea comerţului cu toate statele lumii, pe baza avantajului reciproc şi egalităţii în drepturi, constituie factori importanţi ai progresului economiei, care fac posibilă folosirea avantajului diviziunii sociale a muncii. Autorul subliniază de asemenea rolul comerţului exterior ca unul din factorii concreţi în realizarea unui climat al înţelegerii reciproce şi coexistenţei paşnice dintre state.

Pe linia lărgirii şi diversificării schimburilor comerciale, cît şi a raporturilor sale economice şi tehnice cu ţările capitaliste, R.P. Ungară a manifestat şi manifestă interes în practicarea unor forme şi metode moderne care să ducă la creşterea eficienţei economice a activităţii de comerţ exterior, de la cumpărarea de licenţe şi tehnologii de fabricaţie, pînă la activitatea de cooperare în producţie şi valorificarea produselor.

Analizînd relaţiile comerciale ale Ungariei cu ţările Europei occidentale, Biro Jozsef evidenţiază că majoritatea acordurilor încheiate între 1968 şi 1970 se referă la o perioadă îndelungată, de regulă 4—5 ani, de exemplu acordurile cu Italia, Franţa, R. F. a Germaniei, Austria etc.

Introducerea cu începere de la 1 ianuarie 1968 a noii reforme economice a stimulat în mod substanţial activitatea de cooperare directă în producţie şi desfacere, îndeosebi cu firmele capitaliste. Aşa de pildă, dacă în cursul primului an de reformă au fost perfectate un număr de 26 de înţelegeri de această natură, în anul 1969 numărul lor a crescut la 42, iar în prezent se cifrează la peste 120. În concepţia exportatorilor unguri, cooperarea directă în producţie implică relaţii organizate şi de durată. De asemenea, trebuie spus că întreprinderile ungare, ca şi organismele de comerţ exterior, văd în aceste forme de colaborare o posibilitate de activitate pe terţe pieţe.

Acţiunile de cooperare pe care întreprinderile ungare le preconizează şi le practică cu partenerii străini îmbracă diferite forme, începînd cu faza de proiectare sau planificare tehnologică şi continuînd cu cea de producţie şi desfacere. Pe linia promovării formelor de cooperare economică modernă se înscrie şi preocuparea Ungariei de achiziţionare de „Know-how" şi diferite documentaţii tehnice, plătibile în mărfuri sau în produse rezultate din aplicarea în producţie a procedeelor tehnologice cumpărate. Activitatea rodnică pe care întreprinderile de comerţ exterior ungare au desfăşurat-o în ultimii ani pe această linie este ilustrată şi de faptul că, faţă de anul 1968, producţia ungară realizată pe baza licenţelor străine a cunoscut în anul 1969 o creştere de 100 la sută, ea fiind evaluată la peste 2,2 miliarde forinţi. Din numărul total al licenţelor achiziţionate de R. P. Ungară, 25 la sută sînt de provenienţă vest-germană, 13,5 la sută franceză, engleză şi suedeză, 10,8 la sută belgiană şi peste 8 la sută austriacă.

În vederea intensificării activităţii în acest sector, alături de reprezentanţele speciale care funcţionează în prezent în R. F. a Germaniei, Italia, Elveţia, Austria, în viitor se prevede înfiinţarea unor birouri similare în S.U.A., Japonia, Suedia, Olanda etc.

Rezultat al unei laborioase activităţi de cercetare, lucrarea „Politica de comerţ exterior a Ungariei" aduce o valoroasă contribuţie la cunoaşterea mai temeinică a stadiului, evoluţiei şi perspectivelor relaţiilor comerciale ale Ungariei cu ţările lumii.

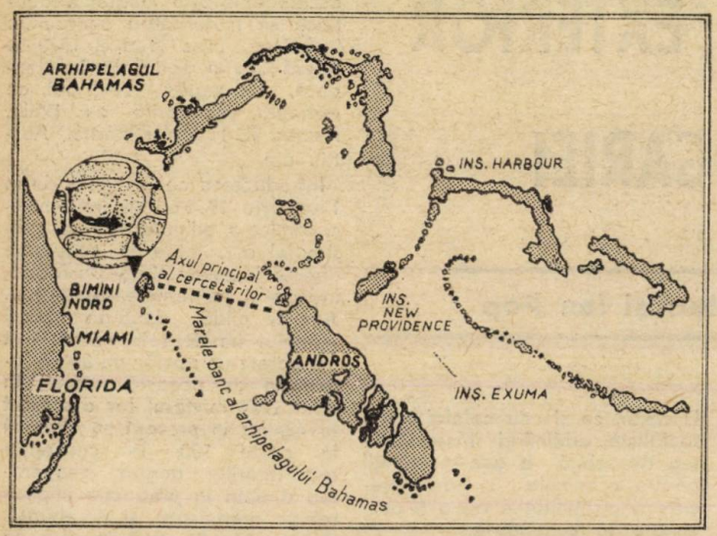

A FOST DESCOPERITĂ ATLANTIDA?

- Enigma templului submarin
- O civilizație din urmă cu 8000 de ani
- „R-14" în acțiune
- Exilul „atlanților"
- Avea dreptate Platon?

Totul a pornit de la o fotografie luată din avion în anul 1968, fotografie care revela existența unei ciudate construcții submarine, situată în apropierea insulelor Bahamas (Oceanul Atlantic). Cercetări ulterioare, întreprinse de reputați specialiști, au dus la descoperirea altor ziduri și structuri submersionate în această zonă. A început astfel să se vorbească din nou despre Atlantida, continentul scufundat, a cărui legendă, transmisă de-a lungul atîtor generații, a aprins imaginația a nu puțini scriitori și chiar oameni de știință. Dar este Atlantida numai o legendă ? În legătură cu recentele cercetări și ipoteze, reproducem după revista „Science et Vie" un articol semnat de Dimitri Rebikoff și J. A. Foex. Primul dintre autori, un cunoscut specialist al explorărilor submarine, a participat direct la lucrările relatate alăturat.

La începutul lunii august 1968, Robert Brush, un tînăr pilot de avion-cargo, realiza o fotografie aeriană a unei ciudate construcții submarine situată la nord de Insula Andros (Bahamas). „Templul submarin", cum a fost denumit ulterior, măsura 33/25 metri și se afla la o adîncime de 2 sau 3 metri, acoperit de plante marine.

Brush a comunicat descoperirea sa profesorului Manson Valentine, conservator onorific al Muzeului de științe din Miami, (S.U.A.), precum și lui Dimitri Rebikoff, binecunoscut în Franța ca pionier al fotografiei și al explorării submarine.

Profesorul Manson Valentine s-a deplasat la fața locului și a examinat „templul" la 17 și 18 august. Dimitri Rebikoff ateriza în imediata apropiere cu hidroavionul său „Seabee". Doctorul Evans, de la Institutul Tehnologic din Massachusetts, li se alăturase.

După primele examinări, Valentine ajungea la concluzia că era vorba într-adevăr de o construcție făcută de om, și anume un foarte vechi edificiu precolumbian. Construcția era acoperită în cea mai mare parte de nisip cu cochilii, extrem de compact la baza zidurilor, ceea ce implica folosirea unor puternice instrumente de săpat.

Folosind cele mai recente modele ale „avioanelor submarine" construite de el (așa-numitele torpile Pégasse), Dimitri Rebikoff a început imediat să exploreze fundul oceanului în largul Insulei Bimini, unde legende locale menționează existența altor construcții submarine. El avea să descopere pe uriașul platou submersionat care se întinde între insulele Berry, Andros și Bimini, alte patru enorme amplasamente. În sfîrșit, un pescar din Bahamas accepta să-l ghideze pe Manson Valentine pînă la un amplasament de importanță capitală.

Cu un aparat 24 × 36 mm, Valentine a luat două fotografii care dezvăluiau linii drepte și unghiuri drepte, dar nu arătau ansamblul amplasamentului, care se pierdea în albastra ceață submarină. El a publicat atunci un prim articol în buletinul Muzeului de științe din Miami, articol care a trecut aproape neobservat din cauza cîmpului redus al fotografiilor.

Dimitri Rebikoff a hotărît atunci să aplice mijloacele sale tehnice pentru investigarea uriașelor ziduri ciclopice descoperite de Manson Valentine. Iată cum explică Rebikoff metoda sa de muncă și rezultatele observațiilor sale.

Pentru investigarea giganticelor structuri submarine, am pus la punct un echipament de cartografie fotogrametrică inspirat din metodele spațiale prin care a fost realizată harta în relief a Lunii. Am stabilit apoi fotomozaicuri cu un cîmp foarte întins, care au dezvăluit pentru prima oară o vedere generală netă și precisă (cu o aproximație de cîțiva milimetri). Fotografiile înfățișează clar partea zidului est (lung de aproximativ 70 de metri și lat de aproximativ 10 metri) al marii structuri și partea centrală a zidului vest (care pare să depășească 500 metri lungime și 10 metri lățime). Am măsurat blocurile care formează aceste ziduri în două moduri diferite : întîi cu un semidecametru de topograf, iar apoi cu un stereocomparator, folosit pentru trasarea hărților aeriene.

Nu încape nici o îndoială în ce privește dimensiunile acestor blocuri : unele ating cinci metri pătrați la o grosime de aproximativ 50 cm, ceea ce înseamnă o greutate evaluată la 25 tone, la o densitate minimă de 2 tone.

Cu ajutorul a două scurte tranșee de explorare săpate pe fața de est a zidului, cercetările au relevat cîteva aspecte surprinzătoare și anume :

- Există cel puțin un al doilea strat de pietre identice sub primul, toate unite în aparență printr-un strat de ciment gros de vreo 6 cm.
- Fața externă a zidului este perfect aliniată.
- Colțurile inferioare, apărate de eroziunea valurilor, sînt perfecte ca echer în cele trei axe.
- Fața internă a blocurilor poartă semne regulate de unelte, pretutindeni unde am putut scoate cimentul.
- Zidurile principale sînt perfect drepte, orientate spre nord-sud și, pretutindeni, perfect la nivel cu suprafața apei, la o adîncime de 6 m. Aceasta arată că odinioară fuseseră construite perfect la nivel pe fundamentul lor stîncos, de către oameni competenți în domeniul folosirii echerului. Altfel nu se explică cum aceste ziduri ciclopice ar fi putut rezista timp de milenii unor taifunuri sau uragane tropicale și unor valuri de 10 metri înălțime. Nici azi nu putem construi ceva mai solid.

Este, de asemenea foarte surprinzător că aceste ziduri sînt atît de lipsite de viață marină fixată, de tipul algelor, bureților, coralilor madreporici. Unii geologi sugerează că aceste construcții au stat ascunse multe secole sub nisip și nu au fost degajate decît foarte recent de numeroasele uragane din ultimii ani.

O problemă capitală : data submersiunii, deoarece este cît se poate de evident că, *dacă construcțiile ciclopice din Bimini datează de mai multe mii de ani, ne aflăm în fața unei enigme*

Scafandrii au pornit să descifreze enigma „templului scufundat"

Totul a pornit de la această fotografie luată din avion, care revela existența unei ciudate construcții submarine în apele Atlanticului, nu departe de Insulele Bahamas

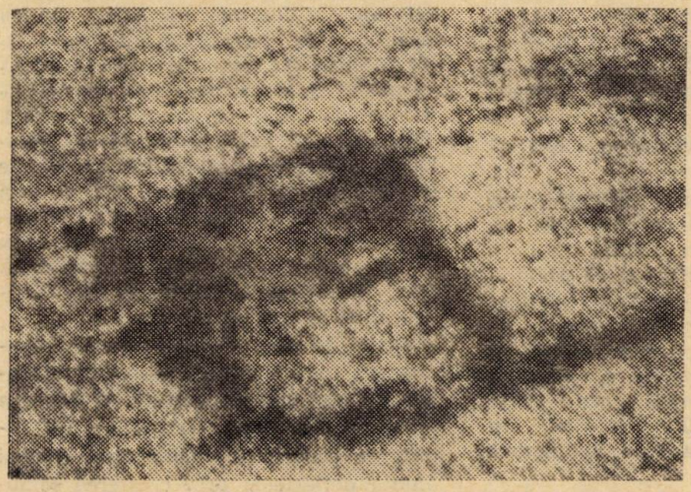

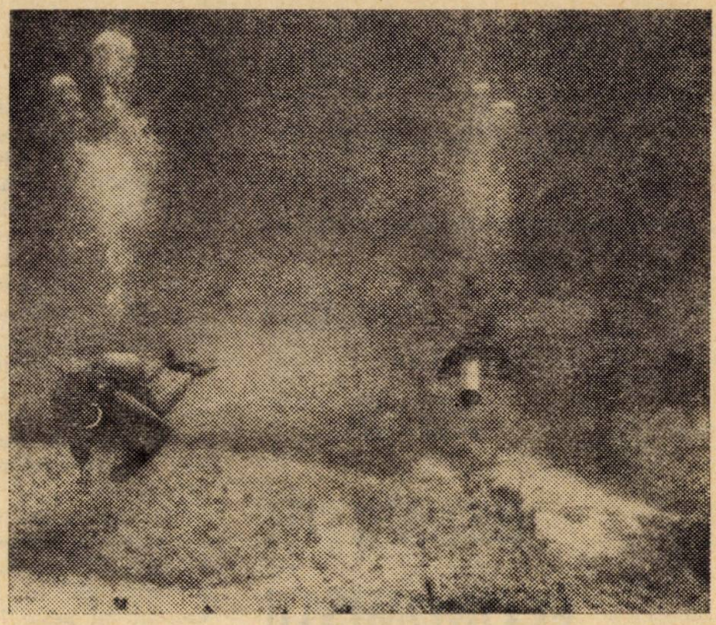

fantastice : ce popor, ce civilizație au putut să lase moștenire umanității aceste vestigii monumentale ?

Fotografiile și filmele au fost prezentate mai multor grupuri de specialiști. Intîi, în octombrie 1970, geologilor și arheologilor de la Universitatea din Miami și experților mexicani în arheologie precolumbiană. Apoi, la Paris, americaniștilor și experților în geologie marină. În sfîrșit, la Congresul internațional de arheologie submarină de la Saint-Raphael (Franța), ansamblului specialiștilor reuniți cu acel prilej, printre care și profesorului Denis Fonquer, descoperitorul faimos al vestigiilor orașului grec scufundat Adge.

Pe baza imaginilor submarine, experții au înlăturat ipoteza unei formații stîncoase naturale. *Este vorba, fără nici o îndoială, de opera oamenilor.* Spanioli, sosiți abia în secolul XVI ? Ar fi fost necesar ca ei să construiască sub mare ! Popoare precolumbiene ? De pildă olmecii, care au dezvoltat o civilizație extrem de rafinată din care regăsim pe coasta Atlanticului (în Mexic) colosale monumente și sculpturi ? Răspuns negativ : comparația între tipul de construcții olmece și cele „bahameze" anulează ipoteza.

Pe de altă parte, geologia submarină modernă furnizează cifre care nu permit ca descoperirea din Bahamas să se înscrie în cronologia precolumbiană cunoscută pînă azi.

Într-adevăr, în ce privește Great Bahamas, acest platou submersionat din care Bimini reprezintă un fel de excrescență, trebuie să mergem înapoi în timp cu 5 sau 6 000 de ani înainte de era noastră pentru a găsi nivelul mării la 6 metri sub nivelul actual. Structurile monumentale de pe Insula Bimini nu au putut fi ridicate (ținînd seama și de înălțimea lor) decît cu *7 000 sau 8 000 de ani înainte de era noastră.* Aceste estimații sînt confirmate prin metoda radiocarbonului 14, aplicată la zăcăminte de turbă submersionate vecine, care indică 6 000 de ani pentru 4 metri adîncime și, prin extrapolare, aproximativ 10 000 de ani pentru 6 metri. Ajungem astfel la mileniul al 8-lea î.e.n.

Acestea sînt faptele. Care sînt ipotezele ?

La sud-vest de Ciudad de Mexico, nu departe de locul unde se ridica nu de mult „satul olimpic", se află piramida din Cuicuilco. O mare parte a structurilor ei este acoperită de lave solidificate. În apropiere sînt situați vulcanii din Cerro Xitle. De cînd datează ultimele lor erupții ? De 8 000 de ani. Piramida din Cuicuilco, acoperită de produsul erupțiilor, era deci construită înainte de această epocă. În fața acestei date stupefiante, arheologia rămîne prudentă și se mărginește să claseze Cuicuilco în obscuritatea celei mai vechi „perioade preclasice" a arheologiei mexicane. Din Mexic pînă în Columbia și Peru, semnele de întrebare de acest gen devin tot mai numeroase. Abia începute cercetările în „infernul verde" amazonian din Brazilia dezvăluie vestigii surprinzătoare prin vechimea lor. Nu mai poate fi negat faptul că orizontul nostru în ce privește trecutul istoric trebuie mutat mult mai departe în timp — în privința continentului american ca de altfel și în Europa, unde au fost descoperite de asemenea amplasamente datînd din urmă cu 7—8 000 de ani.

Studierea civilizațiilor americane ne arată că unele din ele apar drept „explozii" (cea a olmecilor, de pildă) și nu drept rodul unei maturizări seculare. De unde veneau acești purtători de cultură, care formau relativ repede imperii ?

Găsim un început de răspuns în tradițiile tuturor civilizațiilor arhaice mesoamericane și andine, care evocă pe „zeii albi", eroi divinizați, ieșiți din mare. Ei sînt denumiți Kon Tiki Viracocha sau Kukulkan la populația maya, Quetzalcoatl la tolteci. Există mii de reprezentări ale acestor zei în statuile, vasele și picturile murale de la Tiahuanaco.

În 1890, Edward Thompson — arheologul care avea să dovedească prin senzaționalele sale descoperiri în peninsula Yukatan că sumbra legendă a populației maya era o realitate — nu a ezitat să avanseze ipoteza Atlantidei. El credea în istoricitatea unui complex insular situat în Oceanul Atlantic, care ar fi fost puntea datorită căreia — cu mii de ani înainte de fenicieni — o populație maritimă ar fi atins coastele americane. Principalele repere ale teoriei în care se încadrează convingerea lui Thompson — și a cărei valoare și consistență sînt întărite de descoperirile din Bahamas — poate fi rezumată astfel :

Cu vreo 10 000 de ani î.e.n., în insulele atlantice (din care Canarele și Azorele sînt o rămășiță) s-a dezvoltat o civilizație „atlantă". Potopul (creșterea generală a nivelului mărilor după ultima glaciațiune) a provocat sfîrșitul acestei civilizații, dar nu și completa ei dispariție, deoarece „atlanții" începuseră o colonizare spre est (Africa, zona Mediteranei) și spre vest (coastele mesoamericane). Prin acest „exil atlant" apar într-o lumină nouă multe enigme ; la est, originea „popoarelor venite de pe mare", a civilizației cretane, a culturilor primitive din Sicilia, a toreenilor din Corsica, a celor 2 500 monumente megalitice din Insulele Baleare, a înspăimîntătoarei hipogee de la Hal Salfieni, în Insula Malta — care impune în mod irezistibil o asociere cu civilizațiile arhaice americane — a originii misterioase a filistenilor, pînă la prodigioasele descoperiri ale abatelui Breuil, dezvăluind sosirea, cu mii de ani înaintea erei noastre, a unor oameni albi în Africa de Sud. În vest, un nou jalon a fost pus în Insula Bimini.

Firește, această teorie necesită investigații mai amănuntite din partea arheologiei, a antropologiei, a oceanografiei.

Schliemann a descoperit Troia deoarece acorda credit fabulelor lui Homer. Înainte de a fi descoperite, orașele Pompei și Herculanum erau un mit. Herodot a fost contestat cu asprime pînă în ziua în care Sir Arthur Evans a dezvăluit „vîrsta de aur" a civilizației cretane. Dacă dorim cauțiunea unui expert nu prea înclinat spre visare, să-l citățm pe A.I. Berg, de la Academia de Științe a U.R.S.S., care a declarat în 1967 : „S-ar putea să nu fie nevoie să așteptăm sfîrșitul secolului nostru pentru a verifica ipoteza Atlantidei".

Poate că nu este vorba de Atlantida lui Platon, de vreme ce recentele descoperiri ne îndeamnă s-o situăm în Bahamas. Dar este vorba totuși de o Atlantidă.

PE COPERTĂ : explorarea platoului submersionat din apropierea arhipelagului Great Bahamas

THE OBSERVER
LONDRA

CUM AU FOST DEZMINȚIȚI ECONOMIȘTII

OARE OMENIREA ar trăi mai bine dacă toți economiștii ar fi sugrumați încă din fașă? Închipuiți-vă cîți ani chinuitori am fi putut evita dacă nu ar fi existat nimeni care să întocmească statistici despre balanța britanică de plăți și apoi să ne spună cum să ne schimbăm groaznicele noastre obiceiuri.

În anii '60, numărul economiștilor care au lucrat la Whitehall (sediul principalelor departamente guvernamentale — n. red.) a crescut de la 14 la 187. Ați remarcat, desigur în ce măsură situația noastră s-a îmbunătățit... O serie de economiști sînt de părere că, deoarece inflația continuă, ne aflăm în fața celei mai grave crize economice începînd din 1931. Dar, oricum, crizele s-au îmbunătățit — sînt de proporții mai mari...

Economiștii au tendința să se laude că au reușit cel puțin să lichideze neajunsurile șomajului **de masă.** Iată un punct de vedere care a produs un val de expresii puțin academice la birourile noastre de plasare; 620 000 de șomeri reprezintă totuși **o masă.** Există un lucru care m-a nedumerit totdeauna în privința sistemului capitalist: de ce, pentru ca el să funcționeze așa cum se cuvine, trebuie să împiedicăm 600 000 de oameni să muncească.

Aceste reflecții m-au făcut să mă întreb cît de valabile au fost prognozele formulate de economiști la începutul anului 1970.

În prima zi a anului trecut, „The Financial Times" se simțea foarte sigur de el. „Se poate considera ca un lucru cert— scria ziarul — că acest ritm de creștere economică (3 la sută) sau chiar unul ceva mai ridicat va fi realizat în cursul anului 1970". Ultimele statistici indică însă că produsul național brut a crescut cu mai puțin de 2 la sută. „Este greu de conceput — adăuga «The Financial Times» — că se va permite ca producția să crească cu mai puțin de 3,50 la sută anual și că creșterea șomajului va fi tolerată într-un an electoral". În realitate, producția industrială a crescut doar cu ceva mai mult de 1 la sută, iar numărul șomerilor a sporit de la 573 000 la 620 000. Așa se întîmplă cînd faci presupuneri asupra modului în care vor acționa politicienii într-un an electoral...

În scopul întocmirii de prognoze, „The Sunday Telegraph" folosește un grup de experți din afara redacției. Pentru 1970, ei au estimat că prețurile cu amănuntul vor crește cu aproape 3,50 la sută (ce binecuvîntare!), că producția va spori cu 4,50 la sută și că numărul șomerilor va scădea cu 100 000. Cifrele definitive vor arăta probabil că, în 1970, prețurile au crescut cu peste 7 la sută. Cît despre șomeri...

Economiștii care s-au orientat cel mai bine sînt cei de la săptămînalul „The Economist", deși nici ei nu au menționat posibilitatea ca salariile și prețurile să scape de sub control. Or, anul trecut a fost dominat tocmai de această scăpare de sub control fără ca vreun economist să prevadă ce avea să vină. „The Observer" a făcut prognoza că „majorări substanțiale de prețuri vor duce la creșterea costului vieții", dar se baza pe un studiu întocmit de oameni de afaceri și nu de economiști.

Faptul că economiștii nu și-au dat seama de inflația care se apropia, i-a proiectat ulterior într-o stare de totală dezorientare. Toate vechile repere economice s-au prăbușit. Cine a mai auzit vreodată de inflație atunci cînd producția stagnează și resursele nu sînt folosite? Se presupune că inflația este consecința unei producții intense, în condițiile căreia fabricanții se concurează pentru rezerve limitate de brațe de muncă și capital. Cine a mai auzit vreodată de creșterea salariilor atunci cînd 600 000 de oameni nu au de lucru? Ca să poți controla prețul mîinii de lucru este necesar să menții o armată permanentă de șomeri. Nimeni nu cere mai mulți bani dacă există altcineva care așteaptă să pună mîna pe slujba lui.

Acum beneficiem de plăcerile „stagflației", care înseamnă oarecum situația ce mai rea cu putință. O parte a economiștilor sînt de părere să rezolvăm această problemă prin și mai multă deflație și prin creșterea șomajului. Ceilalți vor să renunțăm cu desăvîrșire la prudență și să facem orice pentru a asigura creșterea economică.

Serios vorbind, nu este o bucurie să fii economist. Ai de-a face cu oameni și cu instituțiile lor, elemente înclinate să procedeze în mod cu totul nerațional. Dar, se întreba cineva, dacă economiștii ar fi sugrumați, viața ar fi mai ușoară pentru noi ceilalți? Ce a fost întîi, economistul sau problemele economice? Cu nici un chip nu pot să-mi amintesc pe cineva din secolul XIX care să se fi preocupat de problema balanței de plăți...

Anthony BAMBRIDGE

FOTOCRONICA

Un interior din noua clădire a parlamentului suedez. După cum se știe, după ultimele alegeri legislative, Suedia a trecut la un sistem parlamentar unicameral

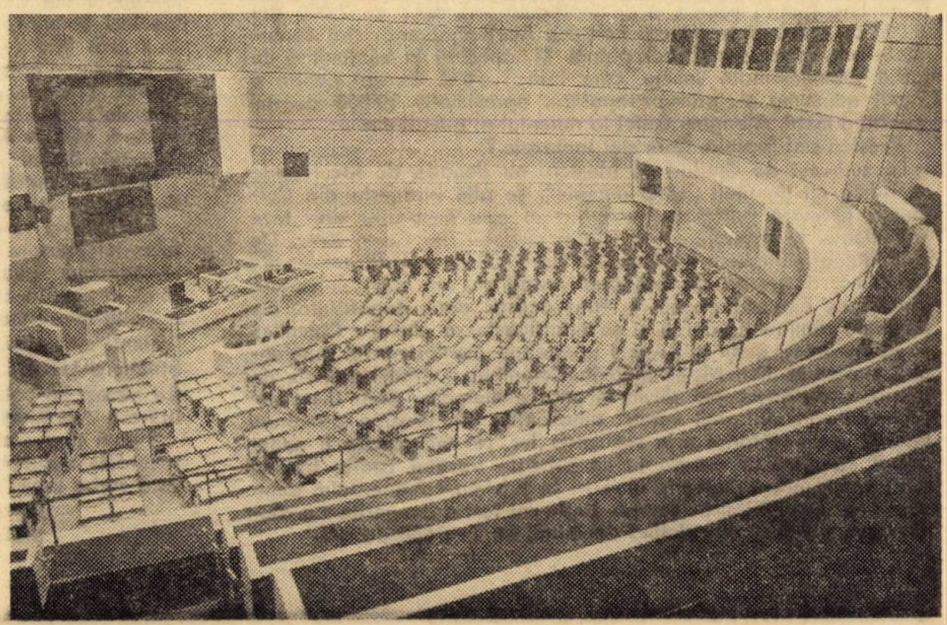

За рубежом

MOSCOVA

CONTRADICȚII JAPONO–AMERICANE

JAPONIA apare astăzi ca principalul concurent economic al S.U.A. Deși rămîne aliata militară a Washingtonului, Japonia nu intenționează să-și jertfească propriile interese de dragul aplanării contradicțiilor dintre ea și S.U.A. Ziarul „Japan Times", semioficiosul Ministerului japonez al afacerilor externe, a reprodus nu de mult o frază semnificativă a primului ministru Sato : „Au trecut timpurile cînd una din cele două părți putea să conteze pe concesii obținute ușor și să-și impună cerințele celeilalte părți".

Contradicțiile dintre monopolurile japoneze și cele americane s-au concentrat actualmente în sfera luptei pentru piețe. Pentru Japonia este deosebit de important să dispună de debușeuri, deoarece industria ei este orientată spre export într-o măsură mult mai mare decît industria oricărei alte țări capitaliste. Potrivit datelor Băncii „Mițubisi", Japonia exportă 25 la sută din oțelul său (pînă la începutul războiului, producția sa nu depășea 8 milioane tone, în timp ce acum se ridică la 92 milioane tone), 64 la sută din întreaga producție a industriei sale navale, 94 la sută din tot ceea ce produc întreprinderile industriei radioelectronice. Aproximativ în aceleași proporții sînt orientate spre piața externă și multe alte ramuri, inclusiv construcția de automobile și industria petrochimică. Achiziționînd licențe și investind sume enorme în domeniile cele mai rentabile ale producției, monopolurile japoneze au reușit să ocupe o parte importantă a pieței mondiale capitaliste, atît în „metropole" cît și la „periferii".

Un teren principal al confruntărilor actuale o constituie chiar piața internă a S.U.A. Ei îi revine o treime din totalitatea exportului japonez (ponderea Angliei, R.F.G. și Franței este respectiv de 1/8, 1/10 și 1/15). După ce, în 1968, pierderile monopolurilor americane, ca urmare a concurenței Japoniei, au depășit un miliard de dolari, pasiunile s-au încins atît de mult încît a fost necesară intervenția guvernului : au început îndelungate tratative economice japono-americane. Dar încercările de a găsi un limbaj comun n-au prea dat rezultate iar acum tratativele se află de fapt într-un punct mort. Forțele generate de stihia luptei pentru profituri sînt atît de mari încît, după cum se vede, ele nu pot fi înfrînate prin nici o metodă a reglementării de stat.

După calculele economiștilor, Japonia intenționează ca, pînă în 1975, să-și dubleze produsul național global — apreciat acum la 200 miliarde dolari — și să reducă astfel și mai mult decalajul față de S.U.A. la acest indice (astăzi decalajul dintre ele se exprimă prin raportul 1:5, în timp ce, în 1955, acest raport era de 1:14). Japonia trebuie să cîștige cîțiva ani pentru a se pregăti pentru o nouă înfruntare, mai serioasă decît cea de acum, cu principalul ei rival. Conștiente de această situație, monopolurile din S.U.A. se grăbesc să dea o lovitură preventivă. Tocmai prin această prismă trebuie privit proiectul de lege aprobat la 19 noiembrie 1970 de Camera Reprezentanților din Congresul S.U.A. cu privire la instaurarea unor cote de import potrivit cărora mărfuri de producție străină de 120 de tipuri nu trebuie să depășească pe piața S.U.A. 15 la sută din mărfurile respective de producție americană. Unul din „adresanții" principali ai acestui proiect de lege este Japonia.

În același timp, s-a cerut din nou ca Tokio să reducă barierele vamale și să admită investiții de capital american. Dar, pentru monopolurile japoneze, satisfacerea acestor cerințe ar echivala cu reducerea la zero a avantajelor de pe urma comerțului exterior. Or, tocmai aceste avantaje au permis Japoniei, ale cărei capacități de producție au crescut în ultimii cinci ani cu 72 la sută, să procedeze la crearea „zonei yenului". Ea a investit în străinătate peste două miliarde dolari, în special pentru a-și consolida piețele de materii prime din Asia, Australia și de pe alte continente și pentru a pune capăt dependenței exagerate de S.U.A. în asigurarea industriei sale cu o materie atît de deficitară cum este cărbunele.

„EL MURO LEVANTADO"

Împreună cu un omagiu adresat tinerilor patrioți basci condamnați în recenta înscenare judiciară de la Burgos, săptămînalul „Les Lettres Françaises" publică versuri ale unui poet spaniol anonim, însoțite de următoarea notă :

„În august 1970, un poet din Spania lăsa la redacția săptămînalului nostru un volum de poezii editat la Caracas. Era un uriaș bilanț poetic, expresie a 30 de ani de rezistență. Titlul volumului : «El muro levantado» („Zidul ridicat"). Autorul : JUAN DEL ALAMO. Cine se ascundea, cine continuă să se ascundă sub acest pseudonim ? Nu știam, nu știm nici acum, dar lectura volumului ne dezvăluie că este vorba de un mare poet, de un glas care exprimă curajul și întreaga credință a luptătorilor pentru libertate". Reproducem două din aceste poezii.

PREVESTIRE

Așadar astăzi eu vă spun adio
Să-mi pomeniți, o, frații mei, cuvîntul

Mă cheamă moartea : eu mă duc
Dar voua pildă vreau să vă slujească

Mi-a fost distrusă casa
În foc sînt ale voastre

În sînge mi-e iubirea
Și voi, știu, mă urmați :

Căzură toți ai mei,
Căzuți sînt și ai voștri

Moartea e prezentă și fără de sfîrșit
Dar va supraviețui speranța

Ultimul cădea-va. Și atunci
de roșii flori se-ncinge-va
pămîntul
drept omagiu

acelui Om ce va-nvia odată
acelui Om ce reveni-va liber.

TESTAMENT

Fiți dîrji. Eu plec. Ducînd cu mine
durerea voastră, dar vă las
tărie de stejar
și neînfrînta vreme.

Să-mi ardeți veșmintele ! N-aș vrea
cămașă a ghinionului
pe trupul altuia, din nou.

Luați-mi ceasul. Ridicați-l
cît mai sus. Și-n fiecare zi
va arăta mereu această clipă

Nu vor fi nici învinși, nici dispăruți
căci, bine știu, cu voi
și inima va bate mai departe

Și totul va veni la timpul său
aceluia ce nu-și pierde răbdarea

În românește de

Toma George Maiorescu

L'EXPRESS

PARIS

CE SE ÎNTÎMPLĂ LA ASMARA

A FOST ODATĂ o bază americană liniştită şi utilă. Aproximativ 4 000 de tehnicieni sînt instalaţi la baza de telecomunicaţii de la Kagnew, din apropiere de Asmara, capitala Eritreei, formînd, în această oază africană, unul din cele cinci nuclee ale sistemului american de ascultare şi transmisie care străbate lumea. În acest fel, problema se înscrie în planul strategiei mondiale.

Locală la început, lupta răsculaţilor din zona în discuţie rămîne, în fond, puternic legată de toate conflictele din Orientul Apropiat. Ea a început în septembrie 1961. Frontul eritreean pentru eliberare consideră chiar ca prim martir pe Abdel Kader Mohammed Saleh Kabiri, asasinat în 1949, pe cînd încerca să meargă la Naţiunile Unite, pentru a pleda cauza independenţei. Cauză încredinţată acum armelor, care abundă, precum şi combatanţilor, care se organizează. Astfel, la 22 noiembrie, pe drumul ducînd de la Asmara la Keren, generalul etiopian Teshome Erghetu era ucis într-o ambuscadă.

Învecinată cu Marea Roşie pe o lungime de 1 000 km, cu cele două porturi ale sale de la Massana şi Assab, Eritreea numără 3 milioane de locuitori — ortodoxi şi musulmani — cei din urmă fiind puternic majoritari. Aflaţi mult timp sub ocupaţie italiană, ei au crezut că, în 1945, venise ora eliberării. Printr-un vot din 1950, O.N.U. hotăra soarta ţării, decizînd că ea va constitui „o entitate autonomă federată la Etiopia". În 1962, Rubiconul, adică rîul de graniţă Mareb, a fost trecut, Eritreea fiind pusă sub directa administraţie a Etiopiei. De aici, lupta de partizani. Fost profesor de geografie, Osman Saleh, secretar general al Frontului de eliberare, a ştiut să găsească repede punctele de rezistenţă. Cel mai apropiat este Aden, de cealaltă parte a Mării Roşii, azi port fără întrebuinţare, devenit leagăn al revoluţiei pentru întreaga peninsulă arabică.

Asistenţa lumii arabe nu s-a limitat la acest suport logistic. Frontul de eliberare a găsit sprijin activ în cîteva ţări arabe, dintre care Sudanul, vecin trecut acum un an în tabăra arabismului militant, serveşte drept refugiu răsculaţilor eritreeni.

Astfel, atacurile partizanilor eritreeni, rude apropiate ale fedainilor, au servit la lărgirea cîmpului de bătaie din Orientul Apropiat.

Contrapunct

NU ERA UN CAZ DISPERAT

Art Buchwald

Dna Tanner a intrat în biroul dr-ului Federman şi s-a aşezat pe un scaun. Marele psihiatru a întrebat-o :

— Ce vă supără, dnă Tanner ?

— Nu ştiu cum să vă spun, doctore, dar se pare că nimic nu mă mai şocheză.

— De ce faceţi această afirmaţie, dnă Tanner ?

— Nu ştiu. Am fost crescută într-o familie din clasa mijlocie, am urmat o bună şcoală de fete, duminicile am asistat la slujba religioasă, m-am căsătorit cu un bărbat respectabil şi îmi închipuiam că pot fi foarte uşor şocată. Dar, în ultimul timp, mă simt nepăsătoare şi nimic nu mă mai poate tulbura.

— Bine, să facem cîteva experienţe, a spus dr. Federman.

A coborît perdelele de la fereastra biroului său şi s-a îndreptat spre un aparat de proiecţie.

— Am să vă prezint cîteva proiecţii pe perete, dnă Tanner, şi aş vrea să-mi spuneţi ce reacţii vă stîrnesc ele.

Prima proiecţie înfăţişa un bărbat şi o femeie care făceau dragoste.

— Ce vedeţi, dnă Tanner ?

— Un bărbat şi o femeie.

— Atîta tot ?

— Şi un pat.

Dr. Federman şi-a notat ceva într-un carneţel.

Apoi a proiectat pe perete un titlu din care rezulta că în Statele Unite costul vieţii a crescut cu 7 la sută.

— Ce părere aveţi despre acest titlu, dnă Tanner ?

Pacienta a dat din umeri :

— Şi ce-i nou în asta ?

Dr. Federman a apăsat pe un buton şi pe perete a apărut o fotografie înfăţişînd dezastrul produs de defoliere în Vietnamul de sud.

— Acest lucru vă şochează, dnă Tanner ?

— De ce m-ar şoca ? a răspuns ea. Am mai văzut mii de asemenea fotografii.

Dr. Federman a schimbat proiecţia. De data aceasta era o fotografie aeriană a oraşului Detroit înfăţişînd coşuri care împrăştiau un fum negru deasupra oraşului.

— Aceasta este o fotografie a oraşului Detroit, i-a spus dr. Federman, urmărind reacţia dnei Tanner.

— Glumiţi, a răspuns dna Tanner. Credeam că este Philadelphia.

Următoarea proiecţie înfăţişa un zid pe care erau zmîngălite cuvinte obscene.

— Vă şochează ? a întrebat dr. Federman.

— Da' de unde ! Actriţa Ali McGraw le-a folosit în filmul „Poveste de dragoste".

Ultima proiecţie arăta un grup de studenţi bărboşi stînd într-un dormitor împreună cu cîteva studente goale de la talie în sus şi consumînd stupefiante.

Dna Tanner a sărit de pe scaun.

— De ce-aţi reacţionat aşa ? a întrebat dr. Federman plin de interes.

— Mi se păruse că era printre ei şi fiul meu George.

Dr. Federman a tras la loc perdelele şi s-a aşezat la biroul său.

— Dnă Tanner, i-a spus el, suferiţi de o boală foarte obişnuită, cunoscută în termeni medicali sub denumirea de „impermeabilitate la şoc". V-aţi pierdut capacitatea de a fi şocată.

— Şi ce să fac ? a exclamat dna Tanner.

— Timp de trei luni trebuie să încetaţi să citiţi ziarele, să ascultaţi radio, să vă uitaţi la televizor şi să mergeţi la cinema. Dacă procedaţi astfel, s-ar putea ca o parte, dar nu întreaga dv. capacitate de a fi şocată, să revină.

— Voi încerca, doctore, dar nu sînt sigură că sfaturile dv. vor da rezultate.

— Vă costă 60 de dolari, a mai spus dr. Federman.

— ŞAIZECI DE DOLARI ? a strigat dna Tanner. Vai, dar e şocant.

Dr. Federman a zîmbit :

— Ei, vedeţi ? La urma urmelor, nu sînteţi un caz disperat.

(După **International Herald Tribune**)

Le Monde
PARIS

„VIETNAMIZARE" ŞI PETROL

LA SFÎRŞITUL anului 1970, preşedintele Vietnamului de sud, Thieu, a promulgat o lege, votată de parlamentul saigonez, care prevede concesionarea către companiile străine a unor autorizaţii de prospecţiuni petroliere în largul coastelor sud-vietnameze. De cîteva luni circulă zvonul că americanii — şi nu numai ei — ar fi interesaţi în eventuala exploatare a zăcămintelor.

În 1969, 10 societăţi americane au întreprins lucrări exploratorii. Acestea, păreau, firește, foarte promiţătoare, de vreme ce la Saigon a fost pus la punct un proiect de lege. Ulterior, potrivit ziarului „New York Post", şase societăţi americane, o societate canadiană şi două societăţi japoneze s-au alăturat pe lista întreprinderilor „pioniere" din 1969. În februarie urmează să aibă loc o reuniune a tuturor oamenilor de afaceri interesaţi.

Grupările petroliere au primit asigurări serioase din partea Washingtonului în ce privește dorinţa Statelor Unite de a „păstra" Indochina şi îndeosebi Vietnamul de sud ? Sîntem tentaţi să credem că da, judecînd după toată agitaţia de mai sus. În plus, societăţile au început să investească în momentul în care preşedintele Nixon lansa lozinca „vietnamizării". De altfel, Vietnamul de sud nu este singura ţară afectată de această afacere. După şase luni de la lovitura de stat de dreapta de la Pnom Penh şi după patru luni de la intervenţia trupelor americane în Cambodgia, la Bangkok au avut loc negocieri între autorităţile tailandeze şi reprezentanţii regimului Lon Nol cu privire la intensificarea relaţiilor economice bilaterale. Negociatorii au examinat posibilităţile stabilirii unui program comun de prospecţiuni. Zăcămîntul de petrol s-ar întinde, se pare, de-a lungul coastelor sud-vietnameze, cambodgiene şi tailandeze. În orice caz, societăţile străine nu-şi cruţă eforturile pentru a descoperi „aurul negru". Cooperarea dintre Bangkok şi Pnom Penh nu se poate concepe fără să se apeleze la întreprinderi care dispun de o tehnică modernă şi de capitaluri însemnate, deci la firme dinafara regiunii.

La 11 noiembrie 1969, Unger, ambasadorul Statelor Unite în Tailanda, declara în faţa unei comisii senatoriale : „Ar putea fi vorba de o afacere extrem de importantă. Nimeni nu ştie încă precis. Mă refer la prospecţiunile petroliere în curs din Golful Tailandei. Ele nu se desfăşoară numai începînd din Tailanda, ci şi începînd din Malayezia, Indonezia etc., şi au o mare însemnătate în ce privește Tailanda ; şase societăţi, dintre care cinci americane sînt pe cale de a efectua cercetări şi se pare că speră să găsească ceva. Dacă lucrurile merg bine, se va descoperi o sursă nouă şi foarte importantă de investiţii americane în această ţară".

Publicaţia americană „Fortune" scria în martie 1970 că firmele Tenneco, Standard Oil of California, Gulf, Continental Union Oil of California şi British Petroleum au investit fiecare două milioane dolari pentru cercetări exploratorii. „Fortune" scria în continuare : „În viitor, cercetările petroliere se vor putea desfăşura mai la nord de zona prospectată în prezent. În urma unui acord semnat cu Comitetul Economic al O.N.U. pentru Asia şi Extremul Orient (E.C.A.F.E.), tehnicieni americani, japonezi, taivanezi şi sud-coreeni au procedat la studii în Marea Chinei. Potrivit unui raport al E.C.A.F.E., rezultatele au dovedit că, la adîncimi nu prea mari, subsolul marin care separă Japonia de Taivan ar putea conţine cele mai importante rezerve de petrol şi gaze naturale din lume, mai bogate poate chiar decît cele din Golful Persic".

Petrolul din această regiune îi interesează cu atît mai mult pe americani şi pe japonezi, cu cît are un conţinut foarte redus de sulf. „Fortune" nota acest avantaj, menţionat şi într-un studiu în legătură cu această problemă publicat în toamna trecută de „Wall Street Journal". Dar, în pri-

IMAGINI INSUPORTABILE

Săptămînalul „Der Spiegel" a publicat trei fotografii înspăimîntătoare din Cambodgia despre modul în care armata generalului Lon Nol concepe „apărarea lumii libere". Prima înfăţişează un tînăr soldat din trupele guvernamentale ţinînd în mînă, cu un zîmbet angelic pe buze, două capete sîngerînde de „inamici". Celelalte două fotografii depăşesc ca grozăvie chiar şi această imagine insuportabilă. Pe una dintre ele se poate vedea un grup de soldaţi ai lui Lon Nol privind cadavrele mutilate a doi „khmeri roşii" şi capetele altor patru „duşmani". Soldaţii au făcut găuri uriaşe în abdomenele victimelor lor pentru a le extrage viscerele. În a treia fotografie, un tînăr militar, cu înfăţişare de băieţaş, prezintă ficatul smuls unuia din cadavre. „Îl voi găti cu legume cambodgiene", ar fi declarat el, potrivit textului fotografiei.

Morala a fost totuşi salvată. Soldatul „canibal" a fost pedepsit : superiorul lui i-a tras o palmă...

Revista se întreabă cum a reuşit să reziste autorul acestor imagini — fotograful vest-german Dieter Ludwig — la aceste scene oribile.

(După **Le Monde**)

N. Red. Şi noi ne-am întrebat. De aceea am renunţat să reproducem fotografiile.

FOTOCRONICA

Fotoreporterii au surprins pe peliculă scufundarea tancului petrolier „Texaco Caribbean", sub pavilion panamez. Accidentul s-a produs în Canalul Minecii, după ce „Texaco" s-a ciocnit cu o navă comercială peruviană, 8 membri ai echipajului au pierit în valuri ; ceilalţi 22 au fost salvaţi

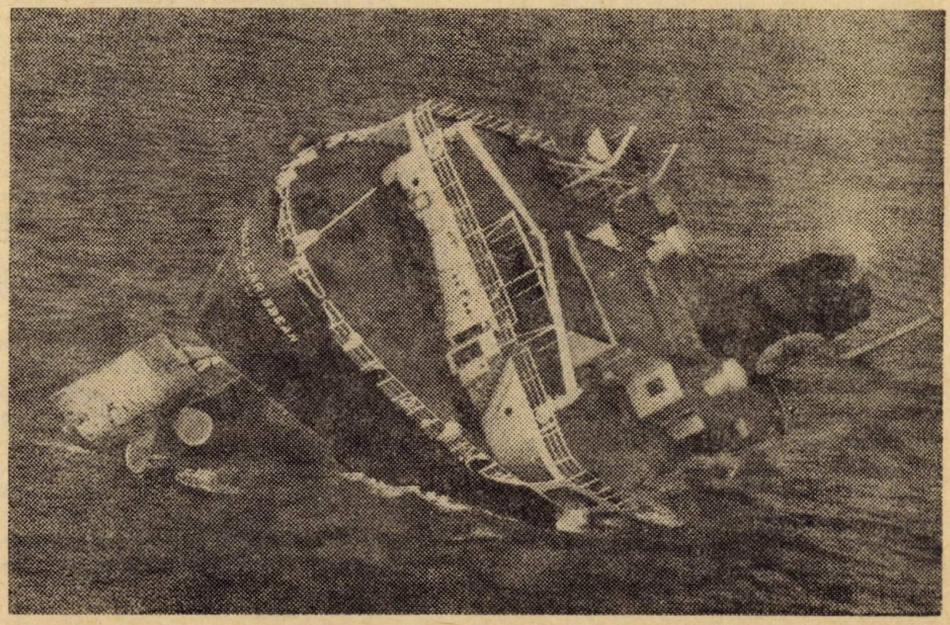

AHMED EL KHATIB

șeful statului sirian

Descendent al unei modeste familii din satul Salkhad, djebelul El-Arab Ahmed El Khatib, noul șef al statului sirian, s-a născut în 1930 la Damasc. După terminarea școlii elementare și a liceului, Ahmed El Khatib se înscrie la Școala normală superioară din Damasc. Tot în capitala siriană el își ia, de asemenea, licența în litere și, în continuare, se dedică învățămîntului. În anul 1958 aderă la Partidul Baas arab socialist sirian, iar în septembrie 1965, generalul Amin El Hafez, pe atunci președinte al Consiliului prezidențial sirian, îl desemnează printre membrii acestui organism. La 23 februarie 1966, în Siria are loc o lovitură de stat în urma căreia Amin El Hafez este destituit. Consiliul Prezidențial dizolvat, iar în funcția de șef al statului este numit dr. Nureddin El Atassi. După aceste evenimente, Ahmed El Khatib se retrage pentru cîtva timp din viața politică și funcționează ca profesor la o școală situată într-unul din cartierele populare ale Damascului. Este ales președinte al Sindicatului învățătorilor în anul 1966.

Revenirea sa la viața politică activă se situează doar cu cîteva luni în urmă, cînd Khatib este atașat ministerului de externe sirian urmînd a fi numit ambasador al Siriei într-o țară din America Latină. Evenimentele de la jumătatea lunii noiembrie, cînd Nureddin El Atassi demisionează din funcțiile de președinte și premier al Siriei cît și din aceea de secretar general al Partidului Baas sirian aduc în prim plan pe Ahmed El Khatib. Mai întîi el este ales membru al Comandamentului regional provizoriu al Partidului Baas din Siria. Apoi, faptul că aparține unei familii sunite, iar în Siria postul de șef al statului este, prin tradiție, rezervat unui adept al acestui rit majoritar mahomedan, a fost un motiv în plus pentru ca, la 19 noiembrie 1970, Ahmed El Khatib să fie ales șeful statului, devenind automat și secretar general al conducerii provizorii a Partidului Baas arab socialist.

Ahmed El Khatib va fi președinte al Siriei pînă la reunirea „Adunării poporului" care, într-un interval de trei luni, trebuie să aleagă pe deținătorul funcției de șef al statului sirian pentru o perioadă mai îndelungată. Observatorii sînt însă de părere că Ahmed El Khatib are toate șansele de a fi reales.

D. C.

---

mul rînd, presupusa abundență de petrol din această regiune este ceea ce interesează companiile americane care au pornit la cercetarea „aurului negru", pe care speră să-l prospecteze în imensa suprafață situată între Coreea de sud și Golful Tailandei. Acestor companii le-au fost atribuite teritorii vaste în întregul arhipelag indonezian, în largul Malayeziei continentale și la nord de Borneo.

Miza este importantă. „Weltwoche" cita declarația conducătorului unei companii petroliere : „În comparație cu rezervele din largul coastei Asiei de sud-est, rezervele din Louisiana par un timbru poștal în spatele unui elefant". Geologul american James Gauntt, care desfășoară de 15 ani cercetări în Marea Chinei de sud, este de părere că, peste cinci ani, terenurile petroliere din largul coastelor Tailandei, Cambodgiei, Malayeziei, Vietnamului de sud și Indoneziei vor putea produce zilnic 400 milioane barili, adică mai mult decît actuala producție totală a întregii lumi occidentale. Privite în această perspectivă, substratul eforturilor americane în Indochina devine mai clar. Ca și predecesorul său Johnson, președintele Nixon este legat de lumea petrolului nu numai în calitate de om politic, ci și în calitate de avocat. Unul din cei mai buni clienți ai firmei sale din New York era Compania „El Paso Natural Gas".

Valorificarea platoului continental din Extremul Orient și Asia de sud-est interesează cu atît mai mult Statele Unite — și influențează cu atît mai mult strategia lor în Pacific — cu cît cerințele americane de energie continuă să crească. Philip Trezise, secretar adjunct pentru probleme economice, scria în „Departament of State Bulletin" din octombrie 1970 : „Statele Unite importă și exportă enorme cantități de produse energetice. Avem o poziție dominantă în sectorul petrolier mondial, iar petrolul este de departe produsul cel mai important în comerțul mondial. Energia și materialele care furnizează energie sînt fundamentale pentru economiile naționale. Nici un guvern nu poate uita locul pe care îl ocupă sursele de energie în viața sa politică și economică (...) Dacă vom continua să ne dezvoltăm în ritmul actual de 5 la sută — cel din 1970 — cerințele noastre de petrol brut vor fi în 1980 de ordinul a 24 milioane barili pe zi, deci mult mai ridicate decît prevedeau vechile pronosticuri, care fixau un maximum de 20 milioane barili. Actualmente, producția americană este de circa 10 milioane barili pe zi. Va trebui deci să dezvoltăm enorm producția locală sau să importăm petrol brut, în cantități mult mai mari decît în prezent... Deși se poate hotărî ca Statele Unite să-și satisfacă singure cerințele sau ca ele să se apropie de acest obiectiv, știm că o asemenea hotărîre ar însemna o creștere substanțială a prețului petrolului. Consumatorul american — care plătește impozite — va opta oare în favoarea unor prețuri mult mai mari, numai pentru a fi mai mult sau mai puțin stăpînul cerințelor sale de petrol, sau în favoarea unor importuri mai însemnate și deci a unor prețuri mai scăzute ? Cred că el va opta mai curînd în favoarea importării petrolului".

Promulgarea de către Thieu a legii pentru acordarea de investiții companiilor străine, negocierile dintre Bangkok și Pnom Penh, concesionarea unor zone de cercetare în Asia de sud-est se încadrează deci într-un context precis : Washingtonul — dar și Tokio — vor avea tot mai multă nevoie de petrol brut, pe care Asia de sud-est și Extremul Orient ar putea să-l furnizeze în cantități imense și la prețuri foarte avantajoase pentru importatori.

Semnarea de contracte, sondajele în largul mării nu sînt niciodată menționate în declarațiile de principiu ale Washingtonului în legătură cu Asia. Totuși, întrucît este vorba de țări ca Vietnamul de sud și Cambodgia, se ivesc unele probleme. „Vietnamizarea" și „khmerizarea" costă scump astăzi bugetul american. Cine știe dacă ele nu vor fi rentabile într-o perspectivă mai îndelungată și nu vor aduce dividende folositoare, mai ales sub formă de petrol ? Bineînțeles, cu condiția ca „regimurile prietene" să nu fie izgonite de la putere.

Jacques DECORNOY

FOTOCRONICA

Elicopterul „Alouette-2" în ajutorul alpiniștilor surprinși de avalanșe. Ceea ce vedeți în imagine este însă doar un exercițiu întreprins de jandarmi pe versantul francez al Pirineilor

POȘTA REDACȚIEI

După părerea mea...

În anul care s-a încheiat am citit toate numerele revistei. Am urmărit cu mare interes reflectarea politicii externe și a relațiilor internaționale ale României, a prestigiului de care se bucură țara noastră pe plan internațional. Cred că a fost un lucru esențial realizat de „Lumea", pentru că a ilustrat stima și prețuirea de care se bucură România în lume. O altă categorie de probleme pe care le-am urmărit și pe care le doresc continuate este legată de unele „sinteze" ale contemporaneității. Am însă și unele nelămuriri: atunci cînd se publică recenzia unei cărți, cred că ar fi de dorit ca această recenzie să se facă pe marginea unei cărți apărute și în limba română sau care va apărea în viitorul apropiat. Ați prezentat, spre exemplu, unele cărți ca „Două tragedii: după Dallas, Memphis" de Coretta Scott King, „Urmările unei viziuni deformate asupra lumii" de John Kenneth Galbraith și altele, pe care nu cred că le vom putea găsi curînd în românește. Aș dori să fie recenzate cărți al căror conținut să-l pot cunoaște integral după prezentarea lor în revistă. O altă problemă pe care nu o înțeleg: În nr. 2 al revistei „Lumea" din 1970 a fost prezentat la rubrica „Profil" M'aammar el Kadhafi. *Oare această personalitate nu este una și aceeași cu* Moamer El-Gedafi, *șeful statului libian? Atunci de ce se scrie în două feluri?*

Traian SĂSĂRMAN
Matei, jud. Bistrița-Năsăud

La rubrica „Lumea în cărți și reviste" apar, după cum ați constatat, și recenziile unor cărți publicate în limba română sau ale unor autori români. Această rubrică își propune totodată să prezinte mai pe larg cititorilor unele idei, curente, tendințe în gîndirea politică internațională pornind de la anumite cărți sau reviste, indiferent dacă ele apar sau nu în traducere românească (aceasta intră în sfera de preocupări a editurilor). Personalitatea prezentată la rubrica „Profil" din nr. 2/1970 este, într-adevăr, șeful statului libian. Scrierea arabă poate avea mai multe transcrieri în alfabetul latin pentru același nume, pînă în momentul în care una din ele devine predominantă.

N-aș spune că prezentarea grafică a revistei pînă la sfîrșitul anului trecut n-ar fi fost interesantă, dar mie personal prezentarea grafică a numerelor care au fost publicate în acest an mi se pare mult mai reușită, mai stăpînă pe sine și mai apropiată de ceea ce se cere unei asemenea reviste — sobrietate. Înțeleg că acum este încă o perioadă de căutări și din această cauză, există încă nereușite. După gustul meu (și cred că al unei mari părți a publicului; vă spun aceste lucruri și în calitatea mea de grafician) ar fi poate mai bine ca toate rubricile permanente sau cu o anume periodicitate să fie semnate de autorii lor imediat după titlu. Spre exemplu: „Poșta redacției" de X.Y.; „Econorama" de Y.Z. (În cazul acesta pot chiar preciza: „Econorama" de Ilie Șerbănescu pentru că, după cîte înțeleg, el răspunde de rubrică). Trebuie să recunoaștem cu toții că este mult mai plăcut, mai „altfel" în acest mod. De altfel, o asemenea practică este proprie atît marilor reviste străine, cît și unor reviste românești (vezi în „Luceafărul" rubrica „Poșta redacției" semnată de Fănuș Neagu și Cezar Baltag). În același timp, pe lîngă o anumită atractivitate a aspectului grafic al revistei și al rubricilor respective, s-ar cîștiga (în cazul rubricilor cu acest profil) un dialog direct cu cititorii, pe care, din cîte văd, revista îl dorește permanent.

P. M. B.
București

Prezentările grafice vor fi îmbunătățite treptat, unele în sensul sugestiilor dv. Ne-ar face plăcere să primim în continuare și alte păreri.

Am găsit întotdeauna în revista „Lumea" o analiză bine documentată a evenimentelor internaționale importante. În mod special țin să mulțumesc pentru conținutul nr. 1 din acest an (numărul de Anul Nou), care a cuprins o cronologie a celor mai importante evenimente din 1970. Cîteva sugestii: să se dea o mai mare extindere ilustrațiilor, dar să fie cît mai clare; să fie publicate cît mai multe hărți ale regiunilor în care se desfășoară evenimentul comentat; în măsura în care va fi posibil, caractere mai mari de literă pentru că, de multe ori, vîrsta nu ne mai ajută să descifrăm ceea ce s-a publicat (spre exemplu: „Poșta redacției").

Constantin VIRGILIU
București

Claritatea ilustrației preocupă și redacția. Din păcate, cauze de ordin tehnic fac să avem uneori reproduceri mai puțin reușite ale fotografiilor. Ne străduim să utilizăm corpuri de literă mai vizibile, în măsura posibilităților de care dispunem. Deocamdată am mărit caracterul de literă pentru „Poșta redacției".

Cu îngăduința dv. ulterioară, am făcut un mini-sondaj în legătură cu dorința unor cititori ai săptămînalului „Lumea" de a se spori numărul de pagini al revistei. Din cei 42 de cititori interogați, toți sînt de părere că ar fi bine ca revista să apară în cel puțin 48 de pagini; evident, și prețul să fie corespunzător majorat. Aș mai adăuga faptul că noile rubrici și caricaturile (de acestea ducem mare lipsă) mi-au plăcut foarte mult și în paginile sporite ale revistei ar putea fi publicate asemenea lucruri. Țin să relev excelentul articol al lui Mircea Grigorescu „Peste 3 decenii, mileniul 3", publicat în numărul special de Anul Nou.

Andrei HOFFMANN
Timișoara

Vă mulțumim pentru aprecieri. Numeroși cititori ne solicită sporirea numărului de pagini. Considerente de domeniul resurselor proprii și calculelor financiare ne fac să privim această problemă deocamdată doar în perspectivă.

„Lumea" vă răspunde

RELAȚIILE CU CUBA

I. O. Gheorghiu, Bușteni. Într-un răspuns publicat anterior am arătat că, deocamdată, Chile este singurul stat latino-american care a reluat relațiile diplomatice cu Cuba după 26 iulie 1964, cînd o rezoluție a O.S.A. hotăra ruperea relațiilor cu această țară. Evenimentul politic al restabilirii relațiilor diplomatice între Santiago și Havana a întrunit aprobarea a numeroase personalități politice ale continentului, care au afirmat că Chile a exercitat astfel un drept inerent suveranității sale. La sfîrșitul anului trecut și începutul acestui an, observatorii politici din Venezuela considerau că ar exista posibilitatea restabilirii relațiilor diplomatice între această țară și Cuba. Deputatul Erwin Burguera a declarat că „pînă acum O.S.A. nu a fost altceva decît un instrument politic în serviciul departamentului de stat nord-american. Acestui fapt se datorează hotărîrea organizației față de Cuba, hotărîri care au fost întotdeauna legate direct de ceea ce convenea sau nu Statelor Unite". O poziție similară au adoptat atît membri ai partidului de opoziție „Forțele Democratice Populare", cît și deputații conservatori, care au susținut că această problemă ar trebui reexaminată în cadrul O.S.A.

Radu Vicol, Suceava. Potrivit unor observatori, actualul guvern britanic ar intenționa să-și retragă forțele militare din Golful Persic la sfîrșitul anului, menținînd astfel programul anunțat de cabinetul Wilson în 1967. Nici misiunea îndeplinită de Sir William Duce (despre care revista noastră a scris în nr. 35 din 1970) în această regiune, nici convorbirile recente dintre autoritățile britanice și cele ale Arabiei Saudite n-ar aduce modificări acestui proiect. De altfel, comunicatul final al întrevederilor amintite nu face vreo referire la prezența militară britanică în Golful Persic după sfîrșitul anului 1971.

ALEGERILE DIN INDIA

A. Stăncescu, București. 1. Alegerile generale din India se vor desfășura de la 1 martie, timp de aproximativ o săptămînă (inclusiv în statul Bengalul occidental, la care vă referiți). 2. Procesul asasinilor lui Pierre Laporte, ministrul muncii al provinciei canadiene Québec, nu a început încă. Deocamdată s-au desfășurat doar anchetele în care asasinii și-au recunoscut vina. Procesul lui Paul Rose este fixat pentru 25 ianuarie; la 8 februarie urmează să se desfășoare procesul lui Jacques Rose, Francis Simard și Bernard Lortie.

POSTA REDACȚIEI

PROCESE ÎN SPANIA

Grigore Niculițel. Pitești. Recentul proces de la Burgos a fost precedat de numeroase procese similare, desfășurate în fața tribunalelor militare, conform legii din 2 martie 1943, care asimilează delictele politice rebeliunii militare, deferindu-le spre judecare Consiliilor de război (Consejos de Guerra). Iată cîteva din aceste precedente :

Decembrie 1947 — Primul proces public, la Madrid, în fața unui tribunal militar. Sînt judecați doisprezece studenți, sub acuzația de a fi reconstituit „Federația Universitară Spaniolă". Condamnări între 6 luni și 3 ani.

Februarie 1949 — La Madrid, proces intentat conducătorilor vechilor organizații sindicale, acum clandestine, „Union General de Trabajadores" și „Confederación Nacional del Trabajo". O condamnare la moarte și 58 de pedepse între 2 și 25 de ani detențiune.

Noiembrie 1949 — Procese la Barcelona și Saragoza împotriva unor membri de sindicat. Două condamnări la moarte.

Noiembrie 1951 — 100 de muncitori compar în fața tribunalului militar din Madrid. Două condamnări la moarte și pedepse variind între 8 și 30 de ani recluziune.

Februarie 1952 — Din nou, la Barcelona, proces intentat împotriva a 30 de membri de sindicat. Unsprezece condamnări la moarte (cinci executate), pedepse de la 2 la 30 de ani închisoare.

Ianuarie 1954 — Narciso Julian, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist din Spania, este condamnat, la Madrid, la 20 ani închisoare.

Decembrie 1958 — Proces la Barcelona, împotriva unor membri ai Partidului Comunist : condamnări la detențiune între 20 și 25 ani.

Noiembrie 1959 — La Madrid sînt condamnați fondatorii organizației de orientare socialistă „Frontul de eliberare populară" : închisoare între 1 și 8 ani.

Iulie 1960 — Proces la Barcelona împotriva exponenților democrației creștine catalane, acuzați de a fi redactat și difuzat manifeste antifranchiste. Jordi Pujol — 7 ani carceră, Francisco Pinzón — 3 ani.

Decembrie 1962 — Se încheie o serie de procese anti-sindicale. Condamnările variază între 3 și 30 de ani detențiune.

Martie 1963 — Condamnări între 6 și 23 ani pentru membrii partidului socialist-unificat din Cataluna.

Aprilie 1963 — Înscenarea judiciară de la Madrid împotriva lui Julián Grimau, membru al C.C al P.C. din Spania. În ciuda uriașelor proteste ale opiniei publice internaționale, Grimau este condamnat la moarte și împușcat.

August 1963 — Anarhiștii Joaquín Delgado Martinez și Francisco Granados Gata sînt condamnați la moarte și executați.

Iunie 1967 — Proces la Barcelona intentat împotriva a cinci muncitori din Sabadell. Detențiune.

Decembrie 1967 — Proces la Madrid împotriva a treisprezece studenți. Detențiune.

Iunie 1969 — Burgos. Cinci preoți basci condamnați la închisoare între 10 și 12 ani.

Iulie 1969 — La Madrid, doi studenți sînt acuzați de „rebeliune". Condamnați la 3 și 8 ani închisoare.

Octombrie 1969 — La Burgos, patru preoți și trei laici basci, printre care și o femeie, sînt acuzați de a fi ascuns un concetățean căutat de poliție. Condamnări între 2 și 12 ani detențiune.

NU NUMAI THOR HEYERDHAL

Aurel Dinescu, București. În mare parte, informațiile de care dispuneți dv. sînt exacte. Totuși, geologul spaniol Vital Alsar nu a încercat traversarea Oceanului Pacific de trei ori ci numai de două ori. Prima oară, în anul 1967, Alsar a plecat din Ecuador, dar vasul cu care intenționa să ajungă

în Australia s-a scufundat după 143 de zile deoarece lemnul fusese atacat de viermi. Vital Alsar nu abandonează și, în mai 1970, pleacă din nou la drum, din același loc și spre aceeași țintă, unde ajunge după cinci luni (160 de zile) și 18 000 km parcurși. Experiența lui Vital Alsar este foarte importantă pentru că demonstrează și mai convingător posibila traversare a Pacificului de către indienii plecați din America de Sud spre Polinezia și Australia. Spre deosebire de suedezul Thor Heyerdhal, care realizase această călătorie cu ajutorul unei ambarcațiuni din lemn de balsa, cu mulți ani înainte, Alsar pleacă la drum după ce reconstruiește în modul cel mai exact un vas precolumbian : șapte trunchiuri de copac și o pînză. Alsar a fost însoțit de un cartograf canadian, un geolog chilian și un navigator francez (Marc Modéna, cutezătorul care a traversat acum cîțiva ani Oceanul Atlantic între Canada și Irlanda într-o barcă, trăgînd la rame). Pentru oamenii de știință, demonstrația lui Alsar pare să fie, într-adevăr, cu mult mai însemnată decît aceea a lui Thor Heyerdhal.

OVANDO CANDIA AMBASADOR

Nicu Stoian, București. 1. Informația publicată la „Poșta redacției", într-un răspuns apărut la sfîrșitul anului trecut, privind numirea fostului președinte bolivian Alfredo Ovando Candia în funcția de ambasador al țării sale la Madrid este corectă. Buletinul cotidian de știri „Information latine" a precizat că Ovando Candia și-a prezentat scrisorile de acreditare la 25 decembrie 1970. 2. Actualul președinte al Boliviei, Juan José Torres, are gradul de general de armată (avansarea a avut loc la sfîrșitul anului trecut).

CONVENȚIA ÎMPOTRIVA PIRATERIEI AERIENE

Ion Neagu, București. 1. Convenția internațională asupra pirateriei aeriene a fost elaborată la Haga de cele 76 de delegații ale statelor membre ale Organizației Aviației Civile Internaționale. Textul convenției actuale este destul de apropiat de cel al convenției din martie 1970. Între principalele dispoziții (numărul total al articolelor este de 13) menționăm : comite o infracțiune penală orice persoană care, la bordul unei aeronave în zbor, în mod ilicit și prin violență sau prin amenințare cu violență, ia în stăpînire această aeronavă sau exercită controlul asupra ei sau încearcă să comită unul din aceste acte sau este complice ; convenția nu se aplică aeronavelor folosite în scopuri militare, vamale sau polițienești ; convenția nu se aplică decît în cazul unui zbor internațional. Prevederile convenției au fost aprobate cu 46 de voturi pentru și 12 împotrivă. 2. Potrivit datelor O.M.S. recent publicate, în ultimele trei luni au fost declarate 22 000 cazuri de holeră. Nu există, însă, nici o statistică pe țări a acestor cazuri. Unii experți ai O.M.S. consideră că numărul lor ar fi cu mult mai mare.

LUMEA
săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU
Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17 60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

C. P. C. S.